

Fremsat den 6. februar 2013 af justitsministeren (Morten Bødskov)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning og lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v.

(Seksuualforbrydelser)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1007 af 24. oktober 2012, som ændret ved § 2 i lov nr. 1242 af 18. december 2012 og § 2 i lov nr. 1385 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 7 a, stk. 2, nr. 4, ændres »forbrydelse mod kønssædeligheden« til: »seksuualforbrydelse«.

2. I § 68 a, stk. 2, 1. pkt., § 69 a, stk. 2, 1. pkt., og § 70, stk. 2, nr. 1, ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksuualforbrydelse«.

3. I § 93, stk. 3, ændres »§§ 224 og 225« til: »§ 225«.

4. § 94, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. For overtrædelse af §§ 210 og 216-224, § 225, jf. §§ 216-224, § 226, § 227, stk. 1, § 245 a, § 246, jf. § 245 a, og § 262 a, stk. 2, over for en person under 18 år eller af § 232 over for et barn under 15 år regnes forældelsesfristen dog tidligst fra den dag, den forurettede fylder 21 år. Hvis gerningsmanden med vold, ulovlig tvang efter § 260 eller på anden måde ved en strafbar handling har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet, regnes forældelsesfristen dog tidligst fra det tidspunkt, hvor tvangen er ophørt.«

5. I § 210, stk. 1, indsættes som 2. pkt.:

»Adoptionsforhold sidestilles med biologisk slægtskab.«

6. I § 210, stk. 3, ændres »kønslig omgængelse med en person af samme køn og med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje« til: »andet seksuelt forhold end samleje«.

7. Overskriften til 24. kapitel affattes således:

»24. kapitel

Seksuualforbrydelser«

8. § 216 affattes således:

»§ 216. For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der

- 1) tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold eller
- 2) skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, der har samleje med et barn under 12 år.

Stk. 3. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særligt farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpene omstændigheder.

Stk. 4. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som en skærpene omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel.«

9. § 217 ophæves.

10. I § 218, stk. 1, udgår »uden for ægteskab«.

11. § 218, stk. 2, ophæves.

12. § 219 affattes således:

»§ 219. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der er

- 1) ansat ved kriminalforsorgen, og som har samleje med en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, og som er undergivet den pågældendes myndighed,
- 2) ansat ved politiet, og som har samleje med en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, eller

- 3) ansat ved eller tilsynsførende med døgninstitution eller opholdssted for børn og unge, psykiatrisk afdeling, døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen.«

13. I § 220 ændres »tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje uden for ægteskab« til: »arbejds-mæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje«.

14. I § 220 ændres »under 21 år, med fængsel indtil 3 år« til: »under 18 år, med fængsel indtil 4 år«.

15. I § 221 ændres »6 år« til: »4 år«.

16. I § 221 udgår »vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller«.

17. § 222, stk. 1, affattes således:

»Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216, stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.«

18. I § 222, stk. 2, udgår »barnet været under 12 år, eller har«.

19. § 222, stk. 3, ophæves.

20. I § 223, stk. 1, udgår »adoptivbarn,«.

21. §§ 223 a-231 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 224. Den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

§ 226. Den, der optager pornografiske fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 227. Den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 228. Overtrædelse af § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 226 eller § 227, stk. 1, der som følge af gerningsmandens

ukendskab til forurettedes tilstand eller alder ikke kan tilregnes gerningsmanden som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningsmanden dog har handlet uagtsomt.«

22. § 232 affattes således:

»§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.«

23. § 233 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 233. Den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. Det samme gælder den, der fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Stk. 3. Den, der udlejer værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 233 a. Den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.«

24. To steder i § 235, stk. 1, 1. pkt., og to steder i § 235, stk. 2, ændres »utugtige« til: »pornografiske«.

25. § 235, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.«

26. § 235 a ophæves.

27. § 236 affattes således:

»§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, kan der ved dommen gives den pågældende forbud mod

- 1) at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet (opholdsforbud),
- 2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud),
- 3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud), eller

4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud).

Stk. 2. Forbud efter stk. 1 omfatter ikke kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet. Forbud efter stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn.

Stk. 3. Forbud kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er nærliggende fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 4. Forbud gives på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre.

Stk. 5. Forbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Stk. 6. Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb, regnet fra endelig dom, forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 7. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med fængsel indtil 4 måneder.«

28. I § 262 a, stk. 1 og 2, ændres »kønslig usædelighed« til: »prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden«.

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1008 af 24. oktober 2012, som ændret ved § 1 i lov nr. 1242 af 18. december 2012 og § 1 i lov nr. 1387 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 a, stk. 1, 1. og 2. pkt., og § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt., ændres »§§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led« til: »§ 216, § 222, stk. 2«.

2. I § 29 a, stk. 1, 2. pkt., og § 741 a, stk. 1, og stk. 3, 2. pkt., udgår »§ 224 eller«.

3. I § 41 e, stk. 4, 3. pkt., og § 1017 b, stk. 1, ændres »forbrydelser mod kønssædeligheden« til: »seksualforbrydelser«.

4. I § 741 a, stk. 2, 3. pkt., ændres »§ 224 eller § 225, jf. § 210,« til: »§ 225, jf.«.

5. I § 741 a, stk. 3, 1. pkt., ændres »§ 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1, og stk. 2, 1. led« til: »§§ 218-221, § 222, stk. 1«.

6. I § 741 a, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led« til: »§§ 218-221, § 222, stk. 1«.

7. I § 741 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksualforbrydelse«.

8. I § 762, stk. 2, nr. 2, ændres »§ 218, stk. 1, § 222, §§ 224 eller 225, jf. § 218, stk. 1,« til: »§ 218, § 222, § 225, jf. § 218«.

9. I § 781, stk. 1, nr. 3, ændres »228« til »233, stk. 1«.

10. I § 783, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 191, 192 a, 228, 237« til: »§§ 191 eller 192 a, § 233, stk. 1, §§ 237«.

§ 3

I lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning foretages følgende ændring:

1. I § 2, stk. 2, nr. 1, ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksualforbrydelse«.

§ 4

I lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 135 af 18. januar 2010, som ændret ved § 34 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, § 2 i lov nr. 249 af 30. marts 2011 og § 12 i lov nr. 1231 af 18. december 2012, foretages følgende ændring:

1. I § 31, stk. 2, 1. pkt., udgår »der søger fortjeneste ved prostitution, eller«.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2013.

Stk. 2. § 1, nr. 4, finder også anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Straffelovens § 236, stk. 4 og 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, i stedet for de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Straffelovens § 236, stk. 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder også anvendelse på pålæg givet før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler i straffelovens § 236. Ved afgørelsen af, om et sådant pålæg skal opretholdes, anvendes straffelovens § 236, stk. 1, 3 og 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27.

Stk. 5. Straffelovens § 236, stk. 7, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder også anvendelse på pålæg givet før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler i straffelovens § 236.

§ 6

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 3 kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Generelt om kriminaliseringen af seksualforbrydelser
  - 2.1. Gældende ret
  - 2.2. Lovforslagets udformning
3. Voldtægt og anden tvang
  - 3.1. Gældende ret
  - 3.2. Lovforslagets udformning
4. Udnyttelse mv.
  - 4.1. Gældende ret
  - 4.2. Lovforslagets udformning
5. Seksuelt misbrug af børn
  - 5.1. Gældende ret
  - 5.2. Lovforslagets udformning
6. Blufærdighedskrænkelser
  - 6.1. Gældende ret
  - 6.2. Lovforslagets udformning
7. Prostitution
  - 7.1. Gældende ret
  - 7.2. Lovforslagets udformning
8. Børnepornografi
  - 8.1. Gældende ret
  - 8.2. Lovforslagets udformning
9. Pålæg til dømte
  - 9.1. Gældende ret
  - 9.2. Lovforslagets udformning
10. Andre spørgsmål
  - 10.1. Gældende ret
  - 10.2. Lovforslagets udformning
11. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige
12. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
13. Administrative konsekvenser for borgerne
14. Miljømæssige konsekvenser
15. Forholdet til EU-retten
16. Hørte myndigheder og organisationer mv.
17. Sammenfattende skema

1. Indledning

1.1. Straffelovens regler om seksualforbrydelser har som hovedformål at beskytte den enkeltes seksuelle frihed og selvbestemmelsesret. Det er vigtigt, at reglerne er tidssvarende og passer til dagens samfund.

Formålet med lovforslaget er at gennemføre en generel modernisering af straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser.

Det foreslås at udvide straffelovens regler om voldtægt, så voldtægt ud over tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold eller hensættelse i hjælpeløs tilstand fremover også vil omfatte at skaffe sig samleje ved anden ulovlig

tvang eller ved at udnytte offerets hjælpeløse tilstand eller situation samt ethvert samleje med et barn under 12 år.

Det vil eksempelvis omfatte tilfælde, hvor offeret på grund af bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn er ude af stand til at modsætte sig handlingen, eller hvor offeret f.eks. i forbindelse med bistand til personlig hygiejne, lægeundersøgelse eller massage er afklædt og ikke kan nå at modsætte sig handlingen.

Det foreslås endvidere at skærpe de udmålte straffe for sådanne handlinger, hvor gerningsmanden skaffer sig seksuelt forhold ved at udnytte offerets hjælpeløse tilstand eller situation.

Det foreslås, at der som noget nyt skal være mulighed for, at en person, der dømmes for seksuelt misbrug af børn, skal kunne gives pålæg om ikke at søge at kontakte børn, som den pågældende ikke kender, gennem internettet.

Det foreslås, at forældelsesfristen for strafansvaret for seksuelt misbrug af børn tidligst skal begynde at løbe fra den dag, hvor offeret fylder 21 år (frem for 18 år i dag).

Det foreslås at sidestille anden prostitutionsvirksomhed end bordelprostitution med bordelvirksomhed. Forslaget indebærer navnlig, at strafmaksimum for anden prostitutionsvirksomhed end bordelprostitution forhøjes fra 3 års fængsel til 4 års fængsel, og at der – hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt – som noget nyt bliver mulighed for at anvende indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om anden prostitutionsvirksomhed end bordelprostitution.

Det vil eksempelvis omfatte barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution.

Endvidere foreslås de ændringer af strafferammer og forældelsesregler, som er nødvendige for at bringe dansk lovgivning i overensstemmelse med EU-direktivet fra 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi (som ikke gælder for Danmark).

1.2. Lovforslaget indeholder følgende hovedelementer:

1.2.1. Den gældende kriminalisering af seksuelt forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje (dvs. børn, børnebørn osv.) foreslås udvidet til også at omfatte adopterede slægtninge i nedstigende linje (dvs. adoptivbørn, adoptivbørns børn, børns adoptivbørn osv.). I konsekvens heraf foreslås det, at henvisningen til adoptivbørn udgår af den gældende kriminalisering af seksuelt forhold til adoptivbørn, stedbørn, plejebørn mv. under 18 år. Forslagene indebærer bl.a. en nykriminalisering af seksuelt forhold til adoptivbørn over 18 år og en forhøjelse af strafmaksimum fra fængsel i 4 år til fængsel i 6 år i sager om seksuelt forhold til adoptivbørn under 18 år.

Det foreslås, at seksuelt forhold til børn under 12 år skal være omfattet af voldtægtsbestemmelsen med et uændret strafmaksimum på fængsel i 12 år.

De gældende strafsanktionerede forbud mod at skaffe sig seksuelt forhold ved at udnytte forurettedes sindssygdом, mentale retardering eller hjælpeløse tilstand og mod at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed foreslås udvidet til også at omfatte seksuelt forhold inden for ægteskab.

Det foreslås, at tiltvingelse af seksuelt forhold ved anden ulovlig tvang end vold eller trussel om vold samt at skaffe sig seksuelt forhold ved udnyttelse af forurettedes hjælpeløse tilstand (f.eks. bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn) eller ved at skaffe sig seksuelt forhold ved at udnytte, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (overrumplings-tilfælde), skal være omfattet af voldtægtsbestemmelsen. Forslagene indebærer, at strafmaksimum i disse sager forhøjes fra fængsel i 4 år til fængsel i 8 år og under særligt skærpende omstændigheder fængsel i 12 år. Der lægges i den forbindelse op til en væsentlig skærpelse af den straf, der udmåles i sager om udnyttelse af forurettedes hjælpeløse tilstand eller situation.

Det understreges, at strafudmålingen i voldtægtssager skal ske på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af voldtægts karakter og øvrige foreliggende omstændigheder og ikke på grundlag af en generelt forskellig vurdering af grovheden af kontaktvoldtægt og parvoldtægt i forhold til overfaldsvoldtægt.

Det foreslås endvidere lovfæstet, at det i almindelighed vil udgøre en skærpende omstændighed i relation til strafudmålingen, hvis gerningsmanden til en voldtægt har en bestemt formodning om, at forurettede tillige er offer for menneskehandel.

Der lægges op til, at muligheden for at give tiltalefrafald i sager om en ung persons frivillige seksuelle forhold til et barn på 12-14 år præciseres i en bekendtgørelse, som udstedes i medfør af retsplejelovens regler om tiltalefrafald.

Det foreslås at ændre det gældende strafsanktionerede forbud mod, at en ansat ved en af kriminalforsorgens institutioner har seksuelt forhold til en person, der er optaget i den pågældende institution, til et forbud mod, at en ansat ved kriminalforsorgen har seksuelt forhold til en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner og er undergivet den ansattes myndighed.

Det foreslås, at det som noget nyt generelt skal være strafbart, at en ansat ved politiet har seksuelt forhold til en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt.

Det foreslås at forhøje strafmaksimum fra fængsel i 3 år til fængsel i 4 år i sager om groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed, hvor forurettede er under 18 år.

Det foreslås, at det som noget nyt generelt skal være strafbart at skaffe sig seksuelt forhold ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed.

Det foreslås at nedsætte strafmaksimum fra fængsel i 6 år til fængsel i 4 år i sager om tilsnigelse af seksuelt forhold med en person, der forveksler gerningsmanden med en anden. Der er med forslaget ikke tilsigtet ændringer i strafudmålingen.

Det foreslås at slå den gældende normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år og den gældende skærpede strafferamme på fængsel indtil 6 år sammen til én samlet strafferamme på bøde eller fængsel indtil 6 år i sager om optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år med forsæt til udbredelse og i sager om medvirken til, at et barn under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden.

Det foreslås at forhøje strafmaksimum i bestemmelsen om som tilskuer at overvære en forestilling med pornografisk optræden, hvori et barn under 18 år deltager, fra fængsel i 1 år til fængsel i 2 år.

Det foreslås at opdele den gældende strafferamme for blufærdighedskrænkelse på bøde eller fængsel indtil 4 år i en normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år og en skærpet strafferamme på bøde eller fængsel indtil 4 år for blufærdighedskrænkelse af et barn under 15 år.

Det foreslås at ændre den gældende mere spredte kriminalisering vedrørende medvirken til en person under 18 års prostitution, sådan at der ved siden af strafbestemmelsen om menneskehandel foreslås en ny strafbestemmelse om medvirken i andre tilfælde til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Der foreslås en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 6 år, hvor strafmaksimum i dag, hvis der ikke er tale om menneskehandel, er fængsel i 4 år.

Det foreslås at ændre den gældende rufferibestemmelse, som bl.a. ikke tager højde for indførelsen af strafbestemmelsen om menneskehandel, sådan at rufferi omfatter at drive virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Forslaget indebærer navnlig, at rufferi vil omfatte ikke alene bordelprostitution, men også barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution. Forslaget indebærer dermed også, at strafmaksimum for at drive virksomhed med andres barprostitution, escortprostitution eller gadeprostitution bliver fængsel i 4 år, hvor strafmaksimum i dag, hvis der ikke er tale om menneskehandel, er fængsel i 3 år, og at der også i sager om at drive virksomhed med andres barprostitution, escortprostitution eller gadeprostitution bliver mulighed for – når betingelserne i øvrigt opfyldt – at foretage indgreb i meddelelseshemmigheden. Forslaget indebærer desuden, at rufferi ikke længere vil omfatte på utilbørlig måde at formå en anden til prostitution. Der foreslås i stedet en selvstændig strafbestemmelse om sådan utilbørlig påvirkning, uden at

der er tale om menneskehandel, med en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år.

Det foreslås som noget nyt at kriminalisere uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder i forhold til at medvirke til, at en person under 18 år har seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling eller deltager i en forestilling med pornografisk optræden.

Det foreslås at modernisere bestemmelsen om pålæg til dømte seksualforbrydere, sådan at kriterierne for at give pålæg lovfæstes, og sådan at rækkevidden af de forskellige former for pålæg præciseres. Det foreslås i den forbindelse, at der som noget nyt skal være mulighed for at forbyde den dømte at opholde sig i nærheden af gerningsstedet (opholdsforbud) og for at forbyde den dømte at søge gennem internettet at kontakte børn under 18 år, som den pågældende ikke kender i forvejen (kontaktforbud).

Det foreslås at affatte bestemmelsen om lovlig besiddelse af pornografiske billeder af 15-17-årige med den pågældendes samtykke, så det fremgår, at bestemmelsen omfatter både fotografier og film, og at et samtykke frit kan tilbagekaldes.

1.2.2. Det foreslås at ophæve det generelle strafsanktionerede forbud mod seksuelle forhold mellem en ansat og en beboer på et forsorgshjem.

Det foreslås at ophæve strafbestemmelsen om at tilsnige sig seksuelt forhold med en person, der vildfarende anser det seksuelle forhold for ægteskabeligt.

Det foreslås at afskaffe særregler om medvirken til 18-20-åriges prostitution.

Det foreslås at ophæve straffelovens regel om opfordring eller indbydelse til utugt, der vækker offentlig forargelse. Ordensbekendtgørelsen vil fortsat kunne anvendes.

Det foreslås at afskaffe muligheden for at give restaurationsforbud under henvisning til, at den pågældende søger fortjeneste ved prostitution. Restaurationsforbud vil efter omstændighederne fortsat kunne gives til prostituerede, der har begået et strafbart forhold, herunder overtrådt ordensbekendtgørelsen.

Strafforhøjelsesreglen vedrørende medvirken til andres prostitution i gentagelsestilfælde foreslås ophævet.

Det foreslås at ophæve den særlige lovbestemmelse om, at straffen for en seksualforbrydelse kan nedsættes eller bortfalde, hvis gerningsmanden og forurettede indgår ægteskab. Det vil fortsat efter almindelige strafudmålingsprincipper kunne tillægges betydning i formildende retning, at gerningsmanden og forurettede er blevet forsonet og har genoptaget eller fortsat deres samliv – hvad enten der er tale om samliv i eller uden for ægteskab.

1.2.3. Det foreslås at ændre den gældende regel om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til forurettede

des fyldte 18. år, således at begyndelsestidspunktet for forældelse udskydes til forurettedes fyldte 21. år.

Det foreslås endvidere at udvide reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til også at omfatte tilsnigelse af seksuelt forhold med en person, som forveksler gerningsmanden med en anden, optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år med forsæt til udbredelse samt blufærdighedskrænkelser over for et barn under 15 år.

Det foreslås endelig at supplere reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til – efter forslaget – forurettedes fyldte 21. år med en regel om yderligere udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse, hvis gerningsmanden på strafbar måde har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet.

1.3. Lovforslaget bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser (herefter »betænkningen«).

2. Generelt om kriminaliseringen af seksualforbrydelser

2.1. Gældende ret

2.1.1. Straffelovens kapitel 24 om »forbrydelser mod kønsædeligheden« omfatter bestemmelser om seksuelt forhold, som er opnået ved tvang eller udnyttelse mv., bestemmelser om seksuelt misbrug af børn, om rufferi, om blufærdighedskrænkelser og om børnepornografi.

Straffelovens kapitel 24 indeholder således en række meget forskelligartede bestemmelser om seksualforbrydelser.

2.1.1.1. Med hensyn til overgreb i form af seksuelt forhold omfatter straffelovens kapitel 24 forbrydelser, der strækker sig fra overgreb ved anvendelse af vold og tvang til overgreb, hvorved en bestemt tilstand eller svagere position hos offeret udnyttes. Bestemmelserne om overgreb i form af seksuelt forhold er udformet med udgangspunkt i et krav om udøvet tvang (vold, trusler), udnyttelse eller misbrug, jf. straffelovens §§ 216-221. Et fællestræk for disse bestemmelser er således, at det seksuelle forhold skal være opnået på en sådan måde eller under sådanne omstændigheder, at der ikke foreligger et gyldigt samtykke fra offerets side.

Bestemmelsen i § 216 om voldtægt omhandler overgreb, der er tiltvunget ved vold eller trussel om vold. I samme kategori falder overgreb, hvor gerningsmanden for at opnå et seksuelt forhold har hensat offeret i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

En anden kategori, der ligger tæt på voldtægt, omfatter overgreb ved anvendelse af anden ulovlig tvang end vold eller trussel om vold, jf. straffelovens § 217.

I tillæg hertil kommer overgreb, hvor gerningsmanden udnytter en bestemt tilstand hos offeret, jf. straffelovens § 218, samt overgreb hvor gerningsmanden har en magt over eller indflydelse på offeret, groft misbruger et afhængighedsfor-

hold, som offeret har til gerningsmanden, eller udnytter en vildfarelse hos offeret, jf. straffelovens §§ 219-221.

Voldtægtsbegrebet, herunder i forhold til spørgsmålet om samtykke og afgrænsningen af begrebet over for øvrige integritetskrænkelser, er nærmere beskrevet nedenfor i pkt. 3.1.1. De øvrige nævnte bestemmelser i straffelovens kapitel 24 om overgreb i form af seksuelt forhold er beskrevet nedenfor i pkt. 3.1.2 og 4.1.1-4.1.4. Anden kønslig omgængelse end samleje, jf. straffelovens §§ 224 og 225, behandles nedenfor i pkt. 3.1.3, og uagtsomhed, jf. straffelovens § 226, behandles nedenfor i pkt. 10.1.2.

I tilknytning til straffelovens §§ 216-226 indeholder § 227 en fakultativ regel om straflempe som følge af indgåelse af ægteskab. Bestemmelsen omtales nedenfor i pkt. 4.1.5.

2.1.1.2. Ud over de nævnte bestemmelser om overgreb i form af seksuelt forhold indeholder straffelovens kapitel 24 også særlige regler om seksuelt misbrug af børn.

Bestemmelserne herom i § 222 og § 223, stk. 1, indeholder et absolut forbud mod samleje mv. med henholdsvis børn under 15 år og personer under 18 år, der har en nærmere bestemt relation til gerningsmanden. De nævnte bestemmelser finder således anvendelse uden hensyn til, om et konkret misbrug har fundet sted.

Straffelovens § 223, stk. 2, indeholder i modsætning hertil krav om groft misbrug af en på alder eller erfaring beroende overlegenhed i tilfælde, hvor en person under 18 år forføres til samleje, mens § 223 a omhandler straf for den, der som kunde mod betaling eller løfte herom har samleje med en person under 18 år.

De nævnte bestemmelser om overgreb mod børn er omtalt nedenfor i pkt. 5.1.1-5.1.2 og 7.1.1.

Med hensyn til overgreb mod børn kan det endvidere nævnes, at straffelovens kapitel 24 i §§ 230 og 235 indeholder bestemmelser, der kriminaliserer optagelse, udbredelse og besiddelse af børnepornografisk materiale, mens § 235 a kriminaliserer den, der rekrutterer, medvirker til, udnytter eller overværer, at en person under 18 år deltager i en forestilling med utugtig optræden. Endvidere kriminaliserer § 234 den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år. Bestemmelserne er behandlet nedenfor i pkt. 5.1.3-5.1.5 og 8.1.

2.1.1.3. Straffelovens kapitel 24 indeholder herudover bestemmelser om rufferi og anden form for bagmandsvirksomhed i relation til prostitution. Bestemmelserne herom findes i §§ 228 og 229, hvortil knytter sig en strafskærpselsesregel i § 231. Endvidere angår § 233 den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse.

I tillæg hertil omhandler bestemmelsen i straffelovens § 223 a som nævnt ovenfor straf for den, der som kunde mod beta-

ling eller løfte herom har samleje med en person under 18 år.

Bestemmelserne i §§ 223 a, 228, 229, 231 og 233 er behandlet nedenfor i pkt. 7.1.

2.1.1.4. Endelig indeholder straffelovens kapitel 24 bestemmelser om blufærdighedskrænkelser, jf. straffelovens § 232, og om pålæg (tilhold) til personer, der dømmes for visse seksualforbrydelser, jf. straffelovens § 236. Bestemmelserne er nærmere omtalt nedenfor i pkt. 6.1 og 9.1.

Der henvises til betænkningen side 90-92 og 127.

2.1.2. Straffeloven indeholder også uden for kapitel 24 bestemmelser af betydning for overvejelser om seksualforbrydelser.

Det drejer sig navnlig om straffelovens § 210 om samleje og anden kønslig omgængelse med biologiske børn eller søskende. Bestemmelsen findes i straffelovens kapitel 23 om forbrydelser i familieforhold og omtales nærmere nedenfor i pkt. 10.1.1.

Endvidere er straffelovens regler om forældelse i lovens kapitel 11 om ophør af den strafbare handling følger relevante. De relevante dele af forældelsesreglerne i straffelovens §§ 93-94 omtales nærmere nedenfor i pkt. 5.1.6.

Endelig indeholder reglerne i straffelovens §§ 6-12 om dansk straffemyndighed enkelte bestemmelser, som særligt angår seksualforbrydelser. Disse bestemmelser omtales nærmere nedenfor i pkt. 10.1.3.

Der henvises til betænkningen side 92.

2.2. Lovforslagets udformning

2.2.1. Straffelovrådet anfører, at der i den offentlige debat har været rejst kritik af, at bestemmelserne om voldtægt mv. er placeret i straffelovens kapitel om »forbrydelser mod kønssædeligheden«. Det har således været anført, at placeringen signalerer, at voldtægt mv. udgør en krænkelse af den offentlige moral og ikke en krænkelse af den enkeltes ret til seksuel selvbestemmelse og integritet.

Straffelovrådet bemærker om det materielle indhold af bestemmelserne i straffelovens kapitel 24 om voldtægt mv., at der hverken i lovens forarbejder, den juridiske litteratur eller i retspraksis er grundlag for at antage, at bestemmelserne ikke anses at beskytte den enkeltes integritet og ret til seksuel selvbestemmelse.

Om betydningen af den terminologi, der anvendes i forbindelse med straffelovens kapitel 24, fremgår det endvidere af den juridiske litteratur, at spørgsmålet om, hvorvidt betegnelsen »sædelighedsforbrydelse« eller »seksualforbrydelse« bør foretrækkes, ikke er af stor praktisk betydning, idet begge udtryk sammenfatter meget forskelligartede handlinger, og idet den strafferetlige interesse knytter sig til de enkelte

gerningstypers afgrænsning og til de hensyn, der begrundes deres kriminalisering.

Straffelovrådet finder efter en samlet vurdering, at overskriften til straffelovens kapitel 24 bør ændres til »Seksualforbrydelser«.

Straffelovrådet har herved navnlig lagt vægt på, at den nuværende overskrift må anses som sprogligt forældet, og at det henset til karakteren af de fleste af de forbrydelser, der er omfattet af straffelovens kapitel 24, er væsentligt at modvirke et eventuelt indtryk af, at hensigten med bestemmelserne ikke er at beskytte den enkeltes ret til seksuel selvbestemmelse og seksuel integritet.

Straffelovrådet bemærker desuden, at både den norske og den svenske straffelov anvender overskriften »Seksualforbrydelser« (»Seksuallovbrudd« og »Om sexuelbrott«), og at det tilsvarende kapitels overskrift i den grønlandske kriminallov ved den seneste lovrevision i 2008 blev ændret til »Seksualforbrydelser«.

Der henvises til betænkningen side 140-41.

2.2.2. Straffelovrådet anfører, at udgangspunktet for kriminaliseringen af seksualforbrydelser fortsat bør være et værn af den enkeltes ret til seksuel selvbestemmelse og seksuel integritet. Spørgsmålet om, hvorvidt der er givet samtykke til en seksuel handling, er således af central betydning for vurderingen af, om handlingen er udtryk for en seksualforbrydelse.

Straffelovrådet har overvejet, om det gældende krav om, at gerningsmanden skal have udøvet tvang mv., bør bevares, eller om kriminaliseringen af ufrivillig seksuel adfærd i stedet alene bør tage udgangspunkt i, om offeret har samtykket i den seksuelle aktivitet.

En ren samtykkebaseret kriminalisering af ufrivilligt samleje mv. vil i praksis kunne udformes ved, at voldtægtsbestemmelsen – i stedet for krav om vold eller trussel om vold – baseres på et krav om manglende (gyldigt) samtykke, idet også forhold omfattet af straffelovens §§ 217-221 i givet fald må antages at ville blive omfattet af en sådan udformning af voldtægtsbestemmelsen. De meget forskelligartede overgreb i straffelovens §§ 216-221 og den dermed varierende alvorlighed af overgrebene ville imidlertid efter Straffelovrådets vurdering nødvendiggøre en række sidestrafferammer, som formentlig ville få lighed med de gældende strafferammer i bestemmelserne. Der ville således efter Straffelovrådets vurdering henset til den forskellighed, som overgrebene i §§ 216-221 har, ikke blive tale om en ren samtykkebaseret bestemmelse med en samlet strafferamme, men derimod om en bestemmelse, som i vidt omfang må antages at ville komme til at svare til den gældende retstilstand.

Hertil kommer, at der ikke uafhængigt af de gældende bestemmelser om tvang mv. findes en fast afgrænsning eller definition af samtykkebegrebet. Afgrænsningen mellem,

hvad der anses som en seksualforbrydelse, og hvad der anses som en accepteret form for seksuel adfærd, vil således ikke være givet med en ren samtykkebaseret regulering.

Samtykke har en traditionel juridisk tilknytning til aftale- og erstatningsretten. Her vil det udtrykkelige eller stiltiende samtykke (accept) kunne være afgørende for, om en aftale anses for indgået, eller om erstatningsansvar er pådraget.

Det kan umiddelbart være vanskeligt at overføre denne traditionelle samtykkekonstruktion til seksuelle forhold. Uanset at det ikke kan afvises, at der kan findes lighedspunkter mellem de nævnte retsområder og vurderingen af, om en bestemt seksuel aktivitet er frivillig eller ej, er det således formentlig en almindelig antagelse, at sædvanlig seksuel aktivitet mellem voksne mennesker ikke er præget af, at der – når bortses fra prostitution – indgås nogen aftaler om, sker nærmere drøftelser af eller på anden måde nogen formalisering af den seksuelle aktivitet. Blandt mennesker, der ikke tidligere har haft et seksuelt forhold til hinanden, vil aktiviteten vel ikke sjældent været præget af, at den ene part som den aktive forsøger at komme så langt i retning af den ønskede aktivitet, som den anden part tillader. Signalet om, at den ene part ikke ønsker at deltage i yderligere seksuel aktivitet, kan gives på tidspunkter, inden den anden part er »gået for langt«, eller umiddelbart efter, og hvor der således principielt foreligger en krænkelse, som den aktive part imidlertid næppe har forstået.

En ren samtykkebaseret regulering vil endvidere ikke kunne stå alene, da en række personer ikke bør kunne give et gyldigt samtykke til seksuel aktivitet. Det gælder navnlig børn, sindssyge eller andre, der ikke har evnen til at handle fornuftsmæssigt. Det vil derfor være nødvendigt med bestemmelser i loven eller bemærkninger i lovens forarbejder om, hvem der kan afgive et gyldigt samtykke, eller en nærmere definition af, hvad et gyldigt samtykke er.

Sammenfattende lægger Straffelovrådet til grund, at udformningen af de gældende bestemmelser i straffeloven om seksualforbrydelser, der tager udgangspunkt i en beskrivelse af gerningsmandens forhold, ikke har givet anledning til vanskeligheder i retspraksis.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der endvidere ikke påvist væsentlige fordele ved at indføre en generel samtykkebaseret kriminalisering af seksuelle handlinger. Der er derimod grund til at antage, at et udtrykkeligt, gyldigt samtykke som forudsætning for lovlig seksuel aktivitet sjældent vil harmonere med seksuallivets realiteter. Bevisførelsen i sager efter en samtykkebaseret strafbestemmelse må således antages i praksis at ville koncentrere sig om, hvorvidt der foreligger objektive omstændigheder i form af vold eller trusler mv., som kan indicere, at der ikke foreligger et stiltiende eller reelt samtykke.

Det er endvidere Straffelovrådets opfattelse, at voldtægtsbestemmelsen alene bør omfatte de mere alvorlige former for seksuelle overgreb. Ved en samtykkebaseret kriminalise-

ring, hvorved voldtægtsbestemmelsen baseres på et krav om manglende samtykke, vil bestemmelsen få et meget bredt anvendelsesområde, idet eksempelvis også overgreb omfattet af straffelovens § 220 om groft misbrug af afhængighedsforhold og § 221 om visse former for svig som nævnt må antages at ville blive omfattet af en sådan udformning af bestemmelsen.

Ud fra tilsvarende synspunkter har man i Norge og Sverige flere gange afvist at indføre en generel samtykkebaseret bestemmelse til afløsning af de gældende bestemmelser om voldtægt mv.

Straffelovrådet finder efter en samlet vurdering, at der vil være en række fordele forbundet med at opretholde det gældende udgangspunkt i straffelovens kapitel om seksualforbrydelser om så præcist som muligt at beskrive den kriminelle adfærd, som samtidig er udtryk for, at der ikke foreligger et gyldigt samtykke fra den forurettede.

Kriminaliseringen af overgreb i form af seksuelt forhold bør på den baggrund fortsat bygge på krav om tvang eller udnyttelse mv. og dermed tage udgangspunkt i forskellige typeeksempler på situationer, hvor et reelt frivilligt samtykke ikke foreligger.

En sådan udformning af voldtægtsbestemmelsen og de øvrige bestemmelser om seksuelle overgreb i form af seksuelt forhold må endvidere efter Straffelovrådets opfattelse antages at være i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen *M. C. mod Bulgarien*.

I tillæg til overvejelserne om, hvorvidt kriminaliseringen af overgreb i form af samleje mv. *generelt* bør bygge på et krav om samtykke, har Straffelovrådet overvejet, om der er grundlag for at indføre en *opsamlende* samtykkebaseret bestemmelse. Der henvises herom til pkt. 4.2.7 nedenfor.

Der henvises til betænkningen side 128-33.

2.2.3. Straffelovrådet har overvejet, om bestemmelserne om rufferi mv. forsat bør være en del af straffelovens kapitel 24. Navnlig fordi det bærende hensyn bag bestemmelserne i dag bør være at beskytte prostituerede mod (seksuel) udnyttelse, finder Straffelovrådet, at bestemmelserne fortsat bør være placeret i straffelovens kapitel 24.

Straffelovrådet har endvidere overvejet, om bestemmelserne om incest i straffelovens § 210 bør flyttes til straffelovens kapitel 24, men har ikke fundet grundlag for at stille forslag herom.

Med hensyn til opbygningen af straffelovens kapitel 24 finder Straffelovrådet, at den nuværende struktur i straffelovens §§ 216-221 som udgangspunkt bør opretholdes. Straffelovrådet finder således, at en opbygning af kapitlet, som starter med den alvorligste forbrydelse – voldtægt – og dernæst fortsætter med de øvrige forbrydelser vedrørende seksuelt forhold uden (gyldigt) samtykke, stadig vil være pas-

sende. Med hensyn til spørgsmålet om eventuelt at flytte grænserne mellem de forskellige bestemmelser, herunder om forholdet mellem §§ 216-221 og § 222 om seksuelt forhold til barn under 15 år og mellem §§ 216-221 og § 232 om blufærdighedskrænkelser henvises til pkt. 3.2 og 4.2 nedenfor.

Straffelovrådet finder endvidere, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt, at de generelle bestemmelser om seksuelt forhold uden (gyldigt) samtykke følges af bestemmelserne om seksuelt forhold til personer under en bestemt alder, jf. straffelovens §§ 222-223 a.

Straffelovrådet foreslår, at de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 224 og 225 om andet heteroseksuelt forhold end samleje og om homoseksuelt forhold slås sammen til én bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje.

Straffelovrådet finder, at bestemmelserne om seksuelt forhold bør efterfølges af bestemmelserne om anden seksuel udnyttelse af personer under en vis alder, dvs. bestemmelserne om optagelse af pornografiske fotografier og film og om pornografisk optræden, som i dag findes i straffelovens §§ 230 og 235 a. Straffelovrådet foreslår således, at disse bestemmelser fremover placeres umiddelbart efter hinanden.

Bestemmelsen om uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder eller tilstand, som i dag findes i straffelovens § 226, bør placeres (umiddelbart) efter den sidste af de bestemmelser, den knytter sig til, dvs. umiddelbart efter de netop nævnte bestemmelser om optagelse af pornografiske fotografier og film og om pornografisk optræden.

Bestemmelsen om blufærdighedskrænkelser, som angår seksuelle krænkelser, som ligger under grænsen for seksuelt forhold, bør placeres i tilknytning til bestemmelserne om seksuelt forhold – og dermed i modsætning til i dag før reglerne om medvirken til andres prostitution.

Straffelovrådet finder ikke grundlag for at foreslå ændringer i rækkefølgen af de resterende bestemmelser i straffelovens kapitel 24. Det bemærkes herved, at Straffelovrådet foreslår at ophæve straffelovens §§ 227, 231, 233 og 234 (jf. herom pkt. 4.2.2, 5.2.11, 7.2.1 og 7.2.2.6 nedenfor), således at rækkefølgen af de resterende bestemmelser i kapitlet vil være bestemmelser om (1) medvirken til andres prostitution (gældende §§ 228 og 229), (2) udbredelse og besiddelse af børnepornografi (gældende § 235) og (3) pålæg til dømte (gældende § 236).

Der henvises til betænkningen side 133-35.

2.2.4. Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7 (ændring af overskriften til straffelovens kapitel 24), 21 og 23 (forslag til straffelovens §§ 224-228, 233 og 233 a), og bemærkningerne hertil.

3. Voldtægt og anden tvang

3.1. Gældende ret

3.1.1. Efter straffelovens § 216, stk. 1, straffes den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Straffen kan efter § 216, stk. 2, stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særlig farlig karakter, eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

Bestemmelsen omfatter direkte alene tiltvingelse af heteroseksuelt, vaginalt samleje, men finder i medfør af straffelovens §§ 224 og 225 tilsvarende anvendelse med hensyn til tiltvingelse af anden heteroseksuel eller homoseksuel kønslig omgængelse.

Samleje skal efter bestemmelsen være tiltvunget. Tvangen kan være udøvet ved vold, ved trussel om vold eller ved ikke voldelig hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen. Vold omfatter fysisk magtanvendelse både i form af mekanisk tvang (hvor gerningsmanden i kraft af større fysisk styrke gennemtvinger samleje, eller hvor en eller flere holder offeret, mens en anden gennemfører samleje) og i form af kompulsiv tvang (hvor slag eller anden magtanvendelse bevirker, at offeret opgiver videre modstand).

Det følger af, at samlejet skal være tiltvunget, at der skal være årsagssammenhæng mellem voldsudøvelsen og samlejet. Dette krav indebærer, at samlejet er gennemført mod den forurettedes vilje.

Overtrædelse af bestemmelsen forudsætter, at gerningsmanden har handlet forsætligt i relation til alle led i gerningsindholdet i § 216. Af særlig betydning i denne sammenhæng er det, at forsæt til at tiltvinge sig samleje mangler, hvis gerningsmanden ikke har opfattet offerets modstand som alvorligt ment.

Den skærpede strafferamme i § 216, stk. 2, er forbeholdt tilfælde, hvor »voldtægten har haft en særlig farlig karakter, eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder«.

Den omstændighed, at der foreligger flere forhold til samtidig pådømmelse, eller at gerningsmanden tidligere har gjort sig skyldig i en tilsvarende forbrydelse, vil ikke uden videre bringe forholdet ind under den skærpede bestemmelse i stk. 2. Det samme gælder med hensyn til andre almindelige skærpselsmomenter, som f.eks. at der er tale om overfald på en ubekendt, eller at voldtægten er begået af flere i forening. Sådanne omstændigheder vil imidlertid kunne foreligge på en sådan måde eller i en sådan kombination, at sagen som helhed får en så graverende karakter, at der er grundlag for at anvende den skærpede strafferamme.

Voldtægt »af særlig farlig karakter« vil ofte foreligge, hvis gerningsmanden har anvendt kniv eller særligt farlige greb om halsen.

Der henvises til betænkningen side 143-45.

3.1.2. Efter straffelovens § 217 straffes den, som skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, end vold eller trussel om vold, med fængsel indtil 4 år.

Bestemmelsen i § 217 må ses i sammenhæng med straffelovens § 216, idet bestemmelsen ligesom § 216 kriminaliserer opnåelse af samleje ved tvang. Straffelovens § 217 omfatter anvendelse af mindre alvorlige tvangsmidler end dem, der er omfattet af § 216, og fastsætter på den baggrund en mere lempelig strafferamme end § 216. De tvangsmidler, der er nævnt i straffelovens § 260, er – ud over vold og trussel om vold – trussel om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold.

Bestemmelsen omfatter direkte tiltvingelse af heteroseksuelt, vaginalt samleje, men finder i medfør af straffelovens §§ 224 og 225 tilsvarende anvendelse med hensyn til tiltvingelse af anden heteroseksuel eller homoseksuel kønslig omgængelse.

Der henvises til betænkningen side 251-52.

3.1.3. Efter straffelovens 224 finder bestemmelserne i §§ 216-223 a tilsvarende anvendelse med hensyn til anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje, og efter straffelovens § 225 finder bestemmelserne i §§ 216-220 og 222-223 a tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Mens bestemmelserne i straffelovens §§ 216-223 a alene finder direkte anvendelse, når der er tale om samleje, udvider §§ 224 og 225 således bestemmelsernes anvendelsesområde til også at omfatte anden »kønslig omgængelse«. For homoseksuelle forholds vedkommende gælder dette dog ikke i forhold til § 221 om samleje med en person, der vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller forveksler gerningsmanden med en anden, da § 225 ikke henviser til denne bestemmelse.

»Kønslig omgængelse« omfatter – ud over heteroseksuelt, vaginalt samleje – handlinger, der har en samlejelignende karakter, fungerer som surrogat for samleje eller i øvrigt i forhold til den krænkede eller misbrugte part rummer et seksualovergreb, der nærmer sig til samleje. Der skal normalt være tale om direkte berøring mellem i hvert fald den enes kønsdel og den andens legeme.

Som eksempler på anden kønslig omgængelse kan nævnes anal samleje, oralt samleje, kys mv. på kønsdele, indføring af fingre eller genstande i skeden og manipulation af lem.

Der henvises til betænkningen side 431-32 og 434-35.

3.2. Lovforslagets udformning

3.2.1. Straffelovrådet har overvejet, om straffelovens voldtægtsbestemmelse i sin nuværende udformning er tilstrækkelig rummelig til at ramme de seksuelle overgreb, som efter en nutidig opfattelse er af en art og har en sådan alvorlig karakter, at de bør straffes som voldtægt.

Med hensyn til *vold* er det Straffelovrådets opfattelse, at den gældende voldtægtsbestemmelse på en tilfredsstillende måde dækker de typer af vold og herunder også mildere former for vold, som bør være omfattet af en voldtægtsbestemmelse. Straffelovrådet henviser bl.a. til, at også den blotte fastholdelse udgør vold i den gældende bestemmelses forstand.

Med hensyn til *samleje* er det Straffelovrådets opfattelse, at kränkelsen af offeret ved et anal samleje kan ligestilles med den kränkelse, offeret udsættes for ved vaginalt samleje. Hertil kommer, at anvendelse af ordet »samleje« som samlebetegnelse for vaginalt og anal samleje må antages at være i overensstemmelse med almindelig sprogbrug. Rådet foreslår derfor, at anal samleje skal være direkte omfattet af voldtægtsbestemmelsen – og af de øvrige strafbestemmelser om samleje – mens andet seksuelt forhold end vaginalt eller anal samleje fortsat skal være reguleret særskilt. Rådet foreslår i den forbindelse at slå de eksisterende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje henholdsvis kønslig omgængelse mellem personer af samme køn sammen til én samlet bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje.

Med hensyn til tiltvingelse af samleje ved *anden tvang* end vold eller trussel om vold samt at skaffe sig samleje ved at udnytte forurettedes *hjælpeløse tilstand* (f.eks. bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn) er det Straffelovrådets opfattelse, at en række forhold taler henholdsvis for og imod at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte sådanne handlinger. Rådet har på denne baggrund i sit lovudkast medtaget begge muligheder som alternative lovmodeller.

Med hensyn til *samleje med barn under den seksuelle lavalder* foreslår Straffelovrådet at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte tilfælde, hvor en person har samleje med et barn under 12 år.

Der henvises til betænkningen side 187-99 og 392-98.

3.2.2. Straffelovrådet har overvejet, om der er grundlag for at kriminalisere *uagtsom voldtægt*.

Afgørende for, om voldtægt i uagtsom form bør kriminaliseres, må efter Straffelovrådets opfattelse være, om der kan påvises et reelt praktisk behov herfor, og at retssikkerhedsmæssige hensyn ikke taler afgørende imod en sådan nykriminalisering.

Straffelovrådet kan ikke afvise, at der ud fra en teoretisk synsvinkel kan anføres at være et behov for også at kunne straffe voldtægt i uagtsom form, men finder med baggrund i de senere års udvikling i retspraksis vedrørende voldtægts-

sager, at dette behov reelt må bedømmes som værende af meget begrænset omfang.

Hertil kommer, at en kriminalisering af uagtsom voldtægt efter Straffelovrådets opfattelse risikerer at få den utilsigtede virkning, at forhold, der i dag straffes som forsætlig voldtægt, i stedet vil blive henført under bestemmelsen om uagtsom voldtægt med den virkning, at forholdet vil blive bedømt væsentligt mildere end ved forsætlig voldtægt.

Straffelovrådet anfører endvidere, at bevisvurderingen i sager om forsætlig voldtægt, hvor der ikke er udøvet objektiv sporbar vold, og hvor der ikke er andre vidner end forurettede, kan være vanskelig, og at disse vanskeligheder formentlig vil blive endnu større i forhold til en eventuel ny bestemmelse om uagtsom voldtægt. Dette hænger sammen med, at der i modsætning til andre af livets områder ikke på seksuallivets område er samme grad af sikkerhed om, hvilken adfærdsnorm gerningsmandens handlinger skal bedømmes i forhold til, og at det ønskede mål – samlejet – i modsætning til mange andre mål for kriminelle handlinger i den frivillige form anses som naturligt og ønskeligt.

Straffelovrådet kan heller ikke afvise, at der – som anført bl.a. i den norske debat om uagtsom voldtægt – i forbindelse med den nævnte vanskelige bevisvurdering vil blive sat et større fokus på forurettedes adfærd, end hvad tilfældet er for så vidt angår forsætlig voldtægt.

Straffelovrådet finder på denne baggrund efter en samlet vurdering, at der ikke kan peges på noget reelt praktisk behov for en bestemmelse om uagtsom voldtægt, og at en række forhold, herunder retssikkerhedsmæssige, taler afgørende imod en sådan bestemmelse.

Der henvises til betænkningen side 223-30.

3.2.3. Med hensyn til *strafniveaulet* for voldtægt anfører Straffelovrådet, at voldtægt er en alvorlig personfarlig forbrydelse, der samtidig indebærer en meget grov kränkelse af offerets frihed til at bestemme, hvem vedkommende vil have et seksuelt forhold med.

Straffen for voldtægt blev skærpet ved en lovændring i 2002, hvor strafferammerne blev forhøjet fra henholdsvis fængsel indtil 6 og 10 år til fængsel indtil 8 og 12 år med henblik på en generel forhøjelse af strafudmålingsniveauet i voldtægtssager i størrelsesordenen 1 år i forhold til det hidtidige strafniveau.

Udgangspunktet for strafudmålingen for et enkeltstående tilfælde af fuldbyrdet voldtægt må i dag antages at være fra omkring 1½ års til ca. 2½ års fængsel. Straffen i voldtægtsager (herunder i tilfælde af tiltvingelse af andet seksuelt forhold end samleje) fastsættes imidlertid af domstolene på baggrund af en konkret vurdering af samtlige omstændigheder i den enkelte sag. Som følge af de mange forskelligartede forhold er der store variationer i straffene for voldtægt, og der er i retspraksis også udmålt straffe, som ligger væsentligt over det udgangspunkt for strafudmålingen for vold-

tægt, som har været gældende siden 2002. Der udmåles f.eks. i praksis en skærpet straf, hvis der som led i voldtægten er udøvet betydelig vold, hvis voldtægten er begået over for et barn, hvis voldtægten har strakt sig over længere tid eller er begået af flere gerningsmænd, eller hvis gerningsmanden er trængt ind i et privat hjem for at begå voldtægt.

Voldtægt udgør sammen med grove overtrædelser af forbuddet mod samleje med barn under 15 år de groveste seksualforbrydelser, og straffniveauet for voldtægt (og grove overtrædelser af forbuddet mod samleje med barn under 15 år) er i overensstemmelse hermed generelt markant højere end straffniveauet for andre seksualforbrydelser.

Kriminalitetsniveauet vedrørende voldtægt har i en årrække været nogenlunde stabilt og synes ikke påvirket af strafskærpelsen i 2002, og Straffelovrådet finder ikke grundlag for at antage, at en yderligere strafskærpelse vil have en kriminalitetsdæmpende effekt.

Straffelovrådet finder endvidere, at der heller ikke i samfundsudviklingen i øvrigt siden lovgivningsmagts regulering af det daværende straffniveau for voldtægt i 2002 er forhold, som taler for en regulering af det nuværende generelle straffniveau for voldtægt i op- eller nedadgående retning.

Med hensyn til *straffniveauet for forskellige former for voldtægt* anfører Straffelovrådet, at overfaldsvoldtægt i sagens natur er karakteriseret ved, at offeret udsættes for et pludseligt angreb – et overfald – i praksis typisk enten på et offentligt sted, hvor offeret færdes alene, eller i sit eget hjem, hvor gerningsmanden er trængt ind. Alt andet lige vil disse forhold blive anset for betydeligt skærpene omstændigheder og dermed også føre til en højere straf end i tilfælde, hvor en voldtægt ikke har karakter af et overfald.

Hvis kontaktvoldtægt og parvoldtægt gennemsnitligt straffes mindre strengt end overfaldsvoldtægt, skyldes det således ikke, at det ved voldtægt anses som en formildende omstændighed, at gerningsmanden og offeret kender hinanden eller ligefrem er samlevende. Det skyldes derimod i givet fald *fraværet* af skærpene omstændigheder.

Det betyder også, at der intet er til hinder for – og også forekommer i retspraksis – at f.eks. en kontaktvoldtægt straffes strengere end det almindelige udgangspunkt for straffen for en overfaldsvoldtægt, hvis der f.eks. foreligger andre skærpene omstændigheder såsom anvendelse af grov vold, voldtægtens tidsmæssige udstrækning, flere gerningsmænd, et særligt værgeløst offer, f.eks. et barn, mv.

Ordlyden af den gældende bestemmelse i straffelovens § 216 lægger ikke op til en sondring mellem forskellige typer af voldtægt som basis for den konkrete strafudmåling, og domstolene udmåler straffen i de enkelte sager på grundlag af de konkret foreliggende omstændigheder.

På den anførte baggrund er der efter Straffelovrådets opfattelse ikke behov for ændringer af den gældende bestemmel-

se i § 216 med henblik på at præcisere strafudmålingen i forskellige typer af voldtægtsager.

Straffelovrådet finder imidlertid samtidig, at der kan være anledning til i bemærkningerne til et lovforslag om ændringer af straffelovens kapitel 24, herunder i givet fald § 216 om voldtægt, at understrege, at strafudmålingen i voldtægtsager skal ske på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af voldtægtens karakter og øvrige foreliggende omstændigheder og ikke på grundlag af en generelt forskellig vurdering af grovheden af kontaktvoldtægt og parvoldtægt i forhold til overfaldsvoldtægt.

Straffelovrådet kan heller ikke anbefale en særlig lovregel om menneskehandel som en skærpene omstændighed ved voldtægt, men finder, at der tilsvarende kan der være anledning til i bemærkningerne til et lovforslag om ændringer af straffelovens kapitel 24, herunder i givet fald § 216 om voldtægt, at understrege, at det i almindelighed vil udgøre en skærpene omstændighed i relation til strafudmålingen, hvis gerningsmanden til en voldtægt har en bestemt formodning om, at forurettede tillige er offer for menneskehandel.

Der henvises til betænkningen side 235-39 og 243-49.

3.2.4. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag vedrørende voldtægt.

Justitsministeriet er således af de grunde, der er anført af Straffelovrådet, enig i rådets forslag om at videreføre den gældende definition af vold, de eksisterende strafferammer og det eksisterende straffniveau. I overensstemmelse med Straffelovrådets forslag er det i bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 8 (forslag til straffelovens § 216), understreget, at strafudmålingen i voldtægtsager skal ske på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af voldtægtens karakter og øvrige foreliggende omstændigheder og ikke på grundlag af en generelt forskellig vurdering af grovheden af kontaktvoldtægt og parvoldtægt i forhold til overfaldsvoldtægt.

Som anført af Straffelovrådet vil det i almindelighed udgøre en skærpene omstændighed i relation til strafudmålingen, hvis gerningsmanden til en voldtægt har en bestemt formodning om, at forurettede tillige er offer for menneskehandel. Efter Justitsministeriets opfattelse bør dette lovfæstes. Justitsministeriet lægger i denne forbindelse også vægt på, at en voldtægt af et offer for menneskehandel også kan foreligge, hvor en prostitutionskunde har en bestemt formodning om, at den prostituerede er offer for menneskehandel og tvunget til det seksuelle forhold.

Justitsministeriet er endvidere enig i Straffelovrådets forslag om at udvide straffelovens § 216 – og de øvrige strafbestemmelser i straffelovens kapitel 24, der angår samleje – til også at omfatte analt samleje, om at slå straffelovens §§ 224 og 225 sammen til én bestemmelse om andet seksuelt forhold end vaginalt eller analt samleje og om at medtage samleje med barn under 12 år i voldtægtsbestemmelsen.

Justitsministeriet er endvidere af de grunde, Straffelovrådet har anført, enig i, at der ikke er grundlag for at kriminalisere uagtsom voldtægt. Justitsministeriet lægger særlig vægt på, at der vanskeligt kan opstilles generelle handlenormer på seksuallivets område, som i givet fald kunne anvendes som målestok for vurderingen af en persons uagtsomhed med hensyn til det seksuelle samværs frivillighed.

Med hensyn til tiltvingelse af samleje ved *anden tvang* end vold eller trussel om vold samt at skaffe sig samleje ved at udnytte forurettedes *hjælpeløse tilstand* (f.eks. bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn) er Justitsministeriet enig med Straffelovrådets i, at en række forhold taler henholdsvis for og imod at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte sådanne handlinger. Efter en samlet vurdering finder Justitsministeriet, at mest taler for at udvide voldtægtsbestemmelsen til også at omfatte sådanne handlinger, og at sådanne handlinger bør være omfattet af samme strafferamme som voldtægt i øvrigt.

Lovforslaget er på denne baggrund udformet i overensstemmelse med Straffelovrådets lovudkast og for så vidt angår anden tvang og udnyttelse af hjælpeløs tilstand med udgangspunkt i rådets model for at medtage disse handlinger i voldtægtsbestemmelsen med samme strafferamme som voldtægt i øvrigt (i betænkningen betegnet »Model C«), men med tilføjelse af en bestemmelse om, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpende omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 (forslag til straffelovens § 216), 9 og 11 (ophævelse af straffelovens § 217 og § 218, stk. 2) og 21 (forslag til straffelovens § 225), og bemærkningerne hertil.

4. Udnyttelse mv.

4.1. Gældende ret

4.1.1. Efter straffelovens § 218, stk. 1, straffes den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje uden for ægteskab med den pågældende, med fængsel indtil 4 år. Den, der skaffer sig samleje uden for ægteskab med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, straffes efter straffelovens § 218, stk. 2, med fængsel indtil 4 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 218 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Straffelovens § 218 omfatter i forhold til både stk. 1 og 2 alene samleje uden for ægteskab.

Med udtrykket »udnyttelse« i § 218, stk. 1, er det angivet, at samleje skal være opnået ved et misbrug af den sindssyges

eller mentalt retarderedes tilstand. At der er tale om samleje med en person, der er sindssyg eller mentalt retarderet, gør således ikke uden videre bestemmelsen anvendelig. Det er et krav, at der foreligger en udnyttelse, men ikke som efter bestemmelserne i § 220 og § 223, stk. 2, at der er tale om et groft misbrug af personens tilstand.

Tilstande, der er omfattet af bestemmelsen i § 218, stk. 2, er søvn eller anden bevidstløshed, stærk beruselse, hypnotisk trance, fysisk lammelse og lignende. At skaffe sig samleje med en person i en værgeløs tilstand efter § 218, stk. 2, er i alle tilfælde et strafbart misbrug. Ansvar efter stk. 2 er efter ordlyden ikke ligesom ansvar efter bestemmelsens stk. 1 udtrykkeligt betinget af, at forholdet kan karakteriseres som udnyttelse. Der skal dog være tale om, at gerningsmanden »skaffer sig« samleje, hvilket må antages at være snævrere end blot at »have« samleje, som er det udtryk, der f.eks. anvendes i straffelovens § 219 om samleje med institutionsanbragte. Det kan således f.eks. næppe antages, at en person, der indleder et samleje med sin samlever, mens denne sover, i alle tilfælde gør sig skyldig i et strafbart forhold.

Der henvises til betænkningen side 257-58.

4.1.2. Efter straffelovens § 219 straffes den, der er ansat eller tilsynsførende ved fængsel, forsorgshjem, børne- eller ungdomshjem, hospital for sindslidende, institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen, med fængsel indtil 4 år.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 219 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Det er ikke en betingelse for strafansvar efter § 219, at der konkret foreligger misbrug, udnyttelse eller lignende, og det er uden betydning, at den forurettede eventuelt har været den aktive part. Det er tilstrækkeligt for strafansvar efter § 219, at ansatte eller tilsynsførende ved den pågældende institution har samleje med personer optaget på institutionen.

Strafansvar efter § 219 er heller ikke betinget af, at samlejet finder sted på institutionens område. Bestemmelsen kan derimod ikke anvendes, hvis institutionsopholdet er bragt til ophør.

Bestemmelsen i straffelovens § 219 omfatter f.eks. ikke døgnanbringelse i familiepleje eller dagophold i et beskyttet værksted.

Der henvises til betænkningen side 287-89.

4.1.3. Efter straffelovens § 220 straffes den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje uden for ægteskab med den pågældende, med fængsel indtil 1 år eller, såfremt forholdet er begået over for en person under 21 år, med fængsel indtil 3 år.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 220 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Straffelovens § 220 er begrænset til at omfatte samleje uden for ægteskab.

Anvendelse af bestemmelsen i straffelovens § 220 forudsætter, at samlejet er opnået ved et groft misbrug. Der er ved vurderingen af, om et sådant misbrug foreligger, overladt domstolene et meget frit skøn.

Den afhængighed, hvori den udnyttede skal befinde sig, skal efter bestemmelsen være af tjenstlig eller økonomisk karakter, og der skal være tale om en eksisterende afhængighed, eksempelvis i kraft af et eksisterende ansættelses- eller låneforhold. Bestemmelsen omfatter dermed ikke tilfælde, hvor en person bestemmer eller har indflydelse på, om en anden opnår en ansættelse eller et lån. Uden for falder endvidere som udgangspunkt bl.a. forhold til læger, lærere eller sjælesørgere.

Den angivne aldersgrænse i bestemmelsen på 21 år er knyttet til den myndighedsalder, som gjaldt, da bestemmelsen blev gennemført, jf. Rigsdagstidende 1924-25, tillæg A, spalte 3372.

Der henvises til betænkningen side 317-18.

4.1.4. Efter straffelovens § 221 straffes den, der tilsniger sig samleje med en person, der vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller forveksler gerningsmanden med en anden, med fængsel indtil 6 år.

Bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse med hensyn til anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje, jf. straffelovens § 224, men kan derimod ikke anvendes ved kønslig omgængelse med en person af samme køn, da der ikke i straffelovens § 225 er henvist til § 221.

Med bestemmelsen i § 221 kriminaliseres to former for svig. Bestemmelsens første led omfatter tilfælde, hvor offeret fejlagtigt tror, at vedkommende har indgået ægteskab med gerningsmanden (dvs. en fejlagtig tro på, at ægteskab er indgået, uden at offeret tager fejl af gerningsmandens identitet), mens bestemmelsens andet led omfatter tilfælde, hvor offeret forveksler gerningsmanden med en anden (dvs. tager fejl af, hvilken fysisk person offeret har hos sig – uden hensyn til, om samlejet anses som ægteskabeligt eller ej).

Anvendelse af anden form for svig end de to nævnte former er ikke omfattet af § 221. Det forhold, at gerningsmanden f.eks. opnår samleje ved at lyve om sin identitet eller foregive at være velhavende eller kendt, er dermed ikke efter bestemmelsen strafbart.

Der henvises til betænkningen side 329-30.

4.1.5. Efter straffelovens § 227 kan straf efter §§ 216-226 nedsættes eller bortfalde, når de personer, mellem hvilke

kønslig omgængelse har fundet sted, er indtrådt i ægteskab med hinanden.

Bestemmelsen omfatter efter sin ordlyd alene tilfælde, hvor ægteskabet er indgået efter lovovertrædelsen. Det må dog antages, at bestemmelsen finder analog anvendelse i tilfælde, hvor ægteskabet er indgået før overtrædelsen, og samlivet genoptages eller fortsættes efter lovovertrædelsen.

Der henvises til betænkningen side 461.

4.2. Lovforslagets udformning

4.2.1. Straffelovrådet har overvejet, om kriminaliseringen af udnyttelse af forurettedes tilstand henholdsvis groft misbrug af forurettedes tjenstlige eller økonomiske afhængighed fortsat bør være begrænset til seksuelle forhold uden for ægteskab.

Straffelovrådet finder, at der efter en nutidig opfattelse af ægteskabet ikke bør være nogen forskel i den strafferetlige beskyttelse afhængig af, om et seksuelt forhold finder sted inden for eller uden for ægteskab.

7 medlemmer foreslår på denne baggrund at udvide den gældende kriminalisering af udnyttelse af forurettedes tilstand henholdsvis groft misbrug af forurettedes tjenstlige eller økonomiske afhængighed til også at omfatte seksuelle forhold inden for ægteskab. 1 medlem foreslår omvendt at ændre den gældende kriminalisering, så den ikke omfatter seksuelle forhold mellem samlevende (hvad enten parterne er gift eller ej).

Flertallet har navnlig lagt vægt på, at det ikke er foreneligt med en nutidig opfattelse af ægteskabet at undtage sådanne overgreb fra det strafbare område i tilfælde, hvor overgrebet er begået inden for ægteskab. Efter flertallets opfattelse bør der således også i faste samlivsforhold inden og uden for ægteskab være mulighed for at straffe seksuelle overgreb i form af udnyttelse af forurettedes sindssygdом eller mentale retardering eller en tilstand, hvor forurettede ikke er i stand til at modsætte sig handlingen. Det samme gælder med hensyn til groft misbrug af forurettedes tjenstlige eller økonomiske afhængighed. Efter flertallets opfattelse kan den foreslåede udvidelse af kriminaliseringen til også at omfatte forhold begået inden for ægteskab ikke antages i praksis at medføre bevisvanskeligheder i en sådan grad, at det kan begrunde en så vidtgående undtagelse fra den almindelige beskyttelse mod seksuelle overgreb som foreslået af mindretallet.

Mindretallet anfører navnlig, at der intet er oplyst om, end-sige fremlagt dokumentation for, at der er et praktisk behov for den foreslåede udvidelse af kriminaliseringen. Forslaget er øjensynligt mere ideologisk begrundet. Efter mindretallets opfattelse bør strafbestemmelserne ikke udvides, da der ikke er påvist noget behov herfor og en udvidelse vil medføre betydelig retsikkerhed. Mindretallet er derimod enig med flertallet i, at det i dag ikke er holdbart på dette område at have en forskellig retsstilling mellem ægtefæller og fak-

tisk samlevende. Denne forskel bør imidlertid fjernes ved også at undtage seksuelle forhold i faste samlivsforhold. Man kan samtidig passende begrænse undtagelsen for ægtefæller til samlevende ægtefæller.

Der henvises til betænkningen side 271-78.

4.2.2. Straffelovrådet foreslår at ophæve bestemmelsen i straffelovens § 227 om, at straffen kan nedsættes eller bortfalde, hvis de personer, der har haft seksuelt forhold, indgår ægteskab. Straffelovrådet finder således ikke grundlag for at opretholde en særskilt bestemmelse i straffelovens kapitel 24 om strafnedsættelse og strafbortfald, hvor indgåelse af ægteskab er det afgørende kriterium for bestemmelsens anvendelse. Det vil fortsat efter almindelige strafudmålingsprincipper kunne tillægges betydning i formildende retning, at gerningsmanden og forurettede er blevet forsonet og har genoptaget eller fortsat deres samliv – hvad enten der er tale om samliv i eller uden for ægteskab.

Der henvises til betænkningen side 278-79.

4.2.3. Straffelovrådet anfører, at der i retspraksis er eksempler på, at seksuelt forhold er opnået under omstændigheder, hvor forurettede var ude af stand til at modsætte sig handlingen ikke på grund af sin hjælpeløse *tilstand*, men på grund af *situationen*. Sådanne tilfælde kan betegnes *overrumplingstilfælde*. Det drejer sig i praksis navnlig om tilfælde, hvor forurettede er afklædt, og hvor gerningsmanden har en legitim anledning til forholdsvis intime berøringer, men hvor gerningsmanden overskrider grænsen for, hvad der er fagligt begrundet i situationen. Som eksempler på sådanne situationer kan nævnes bistand til personlig hygiejne, lægeundersøgelse og massage. Efter gældende ret kan sådanne seksuelle krænkelse i givet fald straffes som blufærdighedskrænkelser.

Straffelovrådet finder, at sådanne overrumplingstilfælde har en sådan lighed med tilfælde, hvor forurettede på grund af sin tilstand ikke er i stand til at modsætte sig handlingen, at de fremover bør være omfattet af samme strafbestemmelse. Rådet foreslår således at udvide strafbestemmelsen om udnyttelse af forurettedes hjælpeløse tilstand til også at omfatte udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Der henvises til betænkningen side 284-86.

4.2.4. Med hensyn til seksuelt forhold mellem ansatte og beboere på *institutioner* anfører Straffelovrådet, at der navnlig i fængsler og andre institutioner, hvor personer er frihedsberøvede, generelt vil kunne være et sådant særligt stærkt afhængighedsforhold mellem institutionens ansatte og de personer, der er optaget i institutionen, at en ansats seksuelle forhold til en person, der er optaget i institutionen, generelt bør være kriminaliseret. Det bør således fortsat ikke være et krav, at den ansatte har opnået det seksuelle forhold ved misbrug eller udnyttelse af den magt eller myndighed, som den pågældende har over den, der er optaget i institutionen.

Straffelovrådet går således ind for at bevare en strafbestemmelse, der i nærmere afgrænsede tilfælde også kriminaliserer frivillige seksuelle forhold.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør en sådan bestemmelse, der også kriminaliserer frivillige seksuelle forhold, imidlertid begrænses til et kerneområde, hvor der generelt er et meget stærkt afhængighedsforhold mellem de ansatte og de anbragte i institutionen, og hvor den anbragte i kraft heraf er særligt svagt stillet. Uden for et sådant kerneområde bør straf for et seksuelt forhold forudsætte, at der beviseligt foreligger tvang, udnyttelse eller misbrug. Efter rådets opfattelse må mere ordensmæssige hensyn uden for et sådant kerneområde således i givet fald varetages gennem ansættelsesretlige sanktioner.

Med hensyn til, hvilke institutioner der bør være omfattet af strafbestemmelsen, har Straffelovrådet overvejet kriminalforsorgen, sundhedssektoren, socialsektoren vedrørende børn og unge, socialsektoren vedrørende voksne og andre sektorer.

Kriminalforsorgen er efter Straffelovrådets opfattelse bestemmelsens egentlige kerneområde. I modsætning til andre persongrupper (sindssyge, mentalt retarderede, børn) er personer, der er frihedsberøvet i kriminalforsorgens institutioner, ikke generelt beskyttet mod udnyttelse gennem andre bestemmelser i straffelovens kapitel 24.

Straffelovrådet finder imidlertid ikke grundlag for at udvide bestemmelsen til også at omfatte personer, som er under tilsyn af *kriminalforsorgen i frihed* i medfør af vilkår i en betinget dom eller vilkår for prøveløsladelse. Rådet finder heller ikke tilstrækkeligt grundlag for at udvide bestemmelsen til også at omfatte personer, som afsoner en fængselsstraf på deres bopæl under intensiv overvågning og kontrol (»fodlænkeordningen«).

Straffelovrådet foreslår imidlertid, at bestemmelsen i forhold til personer, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, i stedet for at omfatte ansatte ved den pågældende institution ændres til at omfatte ansatte i kriminalforsorgen som helhed, under hvis myndighed den pågældende står. Dette vil bl.a. omfatte ansatte ved Direktoratet for Kriminalforsorgen og kriminalforsorgen i frihed, der har myndighed over en person, der er indsat i et fængsel.

Inden for *sundhedssektoren* falder psykiatriske hospitalsafdelinger efter Straffelovrådets opfattelse også inden for bestemmelsens kerneområde. På sådanne afdelinger kan der systematisk være et antal frihedsberøvede, enten i medfør af psykiatriloven eller i kraft af varetægtsfængsling i surrogat eller i medfør af en foranstaltningsdom for et strafbart forhold. Straffelovrådet finder, at andre behandlingsinstitutioner i medfør af sundhedsloven fortsat ikke bør være omfattet af bestemmelsen.

Med hensyn til *socialsektoren for børn og unge* hører døgninstitutioner og opholdssteder for børn og unge efter Straffelovrådets opfattelse til kerneområdet for bestemmelsen. Det-

te er mest oplagt for så vidt angår sikrede døgninstitutioner, hvor der generelt er tale om frihedsberøvelse, og delvist lukkede døgninstitutioner, som er karakteriseret ved, at der i perioder kan ske frihedsberøvelse, men det gælder generelt, at der på døgninstitutioner og opholdssteder kan ske frihedsberøvelse (tilbageholdelse) i op til 14 dage i starten af anbringelsen. Hertil kommer, at børn, der er anbragt på en døgninstitution eller et opholdssted, under alle omstændigheder er svagt stillet, selv om der kan være gradforskelle mellem tvangsanbragte og frivilligt anbragte, og selv om barnets alder og egen indstilling til anbringelsen også kan have betydning.

Med hensyn til *socialsektoren for voksne* hører forsorgshjem og kvindekrisecentre efter Straffelovrådets opfattelse ikke til bestemmelsens kerneområde. Selv om der er tale om svagt stillede persongrupper, fordi de er hjemløse eller har måttet forlade deres hjem på grund af vold eller trusler, er deres ophold på forsorgshjemmet eller kvindekrisecenteret som sådan alligevel karakteriseret ved en betydelig større grad af frivillighed, end når det gælder fængsler, psykiatriske afdelinger og døgninstitutioner og opholdssteder for børn og unge. Endvidere er der efter Straffelovrådets opfattelse ikke grundlag for at behandle boformer møntet på midlertidigt ophold anderledes end boformer møntet på længerevarende ophold i relation til den strafferetlige beskyttelse mod seksualudnyttelse fra en ansats side.

Med hensyn til botilbud, som har karakter af en døgninstitution og er rettet mod personer med vidtgående psykiske handicap, anfører Straffelovrådet, at man på socialområdet principielt ikke længere betegner botilbuddene som institutioner, men som borgerens egen bolig. Der kan imidlertid fortsat oprettes og drives botilbud af institutionslignende karakter i den forstand, at der ud over de enkelte beboeres egne boliger også er fællesarealer og tilknyttet personale. Arten og omfanget af hjælp visiteres i dag særskilt med hjemmel i de samme bestemmelser, som gælder for personer, der *ikke* er optaget i et botilbud. Endvidere er der ikke længere bestemmelser om boformer til specifikke målgrupper, og den skarpe målgruppeopdeling på de enkelte botilbud er i et vist omfang ved at blive udvisket.

Efter Straffelovrådets opfattelse hører særligt sikrede afdelinger for personer med vidtgående psykiske handicap, hvoraf der så vidt ses for tiden kun findes én på landsplan, Kofoedsminde på Lolland, til kerneområdet for strafbestemmelsen om institutionsanbragte. Her er beboerne generelt frihedsberøvede i henhold til dom (foranstaltningsdom for strafbart forhold) eller retskendelse (varetægtsfængsling i surrogat).

Uden for dette sikre kerneområde er det imidlertid vanskeligt ud fra kendetegn for institutionen at udskille de institutioner, hvor der generelt kan foreligge et sådant særligt stærkt afhængighedsforhold mellem ansatte og beboere, at der bør gælde et generelt strafsanktioneret forbud mod seksuelle forhold mellem ansatte og beboere. Der vil ganske vist generelt kunne være tale om personer, der er svagt stillede,

men der er en meget glidende overgang i graden af afhængighed. Hertil kommer, at der i dag – dvs. efter afskaffelsen af de store åndssvageanstalter – næppe er nogen systematisk forskel i graden af afhængighed og beskyttelsesbehov ud fra, om beboeren er optaget i botilbuddet på grund af vidtgående psykiske handicap eller af andre årsager. Det kan således anføres, at der uanset typen af funktionsnedsættelse, sindslidelse og/eller særlige sociale problemer er tale om personer, som er i et afhængighedsforhold til botilbuddets personale. Der kan også argumenteres for, at afhængighedsforholdet og dermed beskyttelsehensynet er lige så stærkt for en person, der f.eks. bor i sit eget private hjem og får massiv støtte på grund af omfattende funktionsnedsættelse.

Det er som nævnt Straffelovrådets opfattelse, at strafbestemmelsen om institutionsanbragte bør begrænses til et kerneområde. Efter rådets opfattelse ville det være for vidtgående at udvide bestemmelsen til også at omfatte private hjem eller botilbud, der ikke har karakter af døgninstitutioner. En sådan udvidelse, som ville indebære, at bestemmelsen kom til at omfatte andet end institutioner, ville også give bestemmelsen en helt anden karakter. Straffelovrådet kan heller ikke anbefale at udvide bestemmelsen til også at omfatte plejeboliger mv., der har karakter af døgninstitutioner. Rådet lægger i den forbindelse også vægt på, at plejeboliger (tidligere betegnet plejehjem og endnu tidligere betegnet alderdomshjem) har eksisteret i hele perioden fra før vedtagelsen af straffeloven i 1930 frem til i dag uden nogensinde at have været omfattet af strafbestemmelsen om institutionsanbragte, og uden at det ses at have givet anledning til problemer i praksis, at sådanne institutioner ikke er omfattet af bestemmelsen. Med hensyn til rådets overvejelser om groft misbrug af plejemæssig afhængighed henvises til afsnit 4.2.5 nedenfor.

Med hensyn til *andre sektorer* bør bestemmelsen efter Straffelovrådets opfattelse af principielle grunde udvides til også at omfatte personer, der som *frihedsberøvede* er i *politiets varetægt*. Selv om sandsynligheden for et frivilligt seksuelt forhold (eller for et skjult misbrug) mellem en ansat i politiet og en frihedsberøvet i politiets varetægt er ringe, er der principielt tale om, at der generelt kan være et sådant særligt stærkt afhængighedsforhold på linje med de øvrige tilfælde, der er omfattet af straffelovens § 219.

Der henvises til betænkningen side 294-313.

4.2.5. Straffelovrådet har overvejet, om strafbestemmelsen om *groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed* bør ophæves som overflødig. Efter Straffelovrådets opfattelse er der imidlertid strafværdige forhold, som er omfattet af bestemmelsen, og rådet finder endvidere, at der, uanset at bestemmelsen overlader domstolene et vidt skøn, er fordele forbundet med en særskilt udtrykkelig kriminalisering af groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed (frem for at sådanne forhold i givet fald efter omstændighederne skulle straffes som blufærdighedskrænkelser).

Straffelovrådet har omvendt overvejet, om bestemmelsen bør udvides til at omfatte groft misbrug af andre former for afhængighed end arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed.

Straffelovrådet finder, at »misbrug« af – ikke en bestående arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed, men af – at gerningsmanden har (eller påstår at have) mulighed for at skaffe forurettede et eftertragtet hverv (f.eks. en filmrolle eller et modeljob), konkret kan indebære en grov udnyttelse af situationen, men kan være særdeles vanskelige at adskille fra situationer, hvor en person med fuldt overlæg indvilliger i at have samleje med en anden, stærkere positioneret person for at opnå et gode. Straffelovrådet er således betænkelig ved at foreslå en nykriminalisering af sådanne handlinger.

Straffelovrådet finder endvidere, at en udvidelse til at omfatte andre former for afhængighed end tjenstlig eller økonomisk afhængighed vil være principielt vidtgående og desuden kunne gøre bestemmelsen for upræcis.

Den udvikling, der har fundet sted inden for socialektoren for voksne, indebærer imidlertid en forskydning fra, at svagt stillede personer bor på institutioner, over mod, at sådanne personer bor i egne boliger eksempelvis i mindre bofællesskaber. Udviklingen indebærer bl.a., at færre voksne med vidtgående handicap er optaget i en institution, der er omfattet af straffelovens absolutte forbud mod seksuelle forhold mellem ansatte og beboere.

Straffelovrådet foreslår på denne baggrund at udvide bestemmelsen om groft misbrug af afhængighed til også at omfatte groft misbrug af plejemæssig afhængighed. Dette vil omfatte personer, der modtager (omfattende) plejemæssig bistand i eget hjem eller på en behandlingsinstitution eller et botilbud mv., hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem plejepersonalet og den pågældende og denne afhængighed er blevet groft misbrugt.

Straffelovrådet foreslår at forhøje den skærpede strafferamme i bestemmelsen fra fængsel indtil 3 år til fængsel indtil 4 år, idet bestemmelserne om tvang, udnyttelse, misbrug mv. i straffelovens §§ 217-220 efter rådets opfattelse angår forhold, der overordnet set har en sådan sammenlignelig grovhed, at det taler for at anvende samme strafferamme i disse bestemmelser. Samtidig foreslås aldersgrænsen i den skærpede strafferamme sænket fra 21 år til 18 år, som i dag er myndighedsalderen.

Der henvises til betænkningen side 323-27.

4.2.6. Det er Straffelovrådets opfattelse, at strafbestemmelsen om *tilsnigelse af samleje* med en person, der *vildfarende* anser samlejet som *ægteskabeligt*, bør ophæves. Efter Straffelovrådets opfattelse er der således ud fra et nutidigt syn på ægteskabet ikke grundlag for at tillægge det afgørende betydning ved kriminaliseringen af et seksuelt overgreb, om det seksuelle forhold er eller anses som ægteskabeligt.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der derimod ikke grundlag for at ophæve strafbestemmelsen om *tilsnigelse af samleje* med en person, der *forveksler* gerningsmanden med en anden. Selv om retspraksis om bestemmelsen er sparsom, opfylder bestemmelsen efter Straffelovrådets opfattelse et behov for at kriminalisere overgreb af alvorlig og strafværdig karakter.

Straffelovrådet finder, at bestemmelsen om udnyttelse af en personforveksling angår forhold, der overordnet set har en sådan sammenlignelig grovhed med de forhold, der er omfattet af bestemmelserne om tvang, udnyttelse, misbrug mv. i straffelovens §§ 217-220, og at det taler for at anvende samme strafferamme i § 221 som i §§ 217-220. Også § 221 har således til formål at beskytte den seksuelle frihed og selvbestemmelsesret, og ligesom for de øvrige bestemmelser gælder det for § 221, at der kan være betydelig variation i grovheden af konkrete overtrædelser.

Straffelovrådet foreslår derfor at nedsætte strafferammen i straffelovens § 221 fra fængsel indtil 6 år til fængsel indtil 4 år.

Der henvises til betænkningen side 337-38 og 344-45.

4.2.7. I lyset af et svensk forslag om en *opsamlende samtykkebaseret bestemmelse* har Straffelovrådet overvejet, om der er grundlag for at foreslå at indføre en sådan bestemmelse i Danmark.

Straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser fungerer i dag bl.a. som en opsamlingsbestemmelse, der omfatter samleje uden (gyldigt) samtykke, der ikke er omfattet af nogen anden bestemmelse. Straffelovrådets forslag om, at opnåelse af et seksuelt forhold ved overrumpling fremover skal være omfattet af en bestemmelse om at udnytte, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (jf. pkt. 4.2.3 ovenfor), indebærer imidlertid bl.a., at alle i praksis forekommende tilfælde af seksuelt forhold, som gerningsmanden gennemfører uden forurettedes (gyldige) samtykke, fremover vil være omfattet af straffelovens §§ 216-223 a. Straffelovrådet finder på denne baggrund ikke grundlag for at foreslå en ny særskilt samtykkebaseret opsamlende bestemmelse vedrørende samleje og anden kønslig omgængelse end samleje.

Der henvises til betænkningen side 338-44.

4.2.8. Med hensyn til *strafniveaulet* er det Straffelovrådets opfattelse, at det nuværende strafniveau for at udnytte forurettedes hjælpeløse tilstand (f.eks. bevidstløshed, stærk beruselse eller søvn) ikke i tilstrækkelig grad afspejler alvoren og karakteren af det angreb på forurettedes seksuelle frihed og selvbestemmelsesret, som et sådant overgreb er udtryk for.

Straffelovrådet lægger på denne baggrund op til, at udgangspunktet for strafudmålingen for en enkeltstående fuldbyrdet overtrædelse af strafbestemmelsen om udnyttelse af forurettedes tilstand fremover skal være 8 måneders fængsel, hvor

udgangspunktet i dag ligger på omkring 4 måneders fængsel.

Det samme gælder med hensyn til udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en *situation*, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, i det omfang der er tale om misbrug af et særligt tillidsforhold, som beror på gerningsmandens profession eller tilsvarende. Hvis der derimod undtagelsesvis ikke er tale om misbrug af et sådant særligt tillidsforhold, lægger Straffelovrådet ikke op til ændringer af det eksisterende strafniveau for sådanne overrumplingstilfælde.

Strafudmålingen vil fortsat skulle ske ud fra den enkelte sags konkrete omstændigheder, og den konkrete straf vil således afhængig af de konkrete omstændigheder kunne fastsættes både højere og lavere end det foreslåede udgangspunkt på 8 måneders fængsel.

Straffelovrådet lægger ikke op til ændringer i det eksisterende strafniveau med hensyn til de øvrige bestemmelser (§ 218, stk. 1, og §§ 219-221).

Der henvises til betænkningen side 281-83, 285-86, 314-15, 325-27 og 345-46.

4.2.9. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med en enkelt tilføjelse udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Justitsministeriet finder i forlængelse af Straffelovrådets forslag om at udvide den gældende bestemmelse om groft misbrug af visse afhængighedsforhold til også at omfatte groft misbrug af plejemæssig afhængighed, at bestemmelsen endvidere bør udvides til at omfatte groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed. Justitsministeriet lægger navnlig vægt på, at der ifølge oplysninger fra Sundhedsstyrelsen er eksempler på, at en patient, der har været i længerevarende behandling med afhængighedsskabende lægemidler, har indledt et seksuelt forhold til den behandlende læge og senere har forklaret at have oplevet det seksuelle forhold som en betingelse for at få ordineret de afhængighedsskabende lægemidler. Med henblik på at ramme sådanne tilfælde og eventuelle andre tilfælde af tilsvarende stærk afhængighed mellem en læge eller anden behandler og en patient og tilsvarende groft misbrug fra lægens eller behandlerens side foreslås det, at bestemmelsen om groft misbrug af visse afhængighedsforhold også skal omfatte groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed.

Justitsministeriet er endvidere enig med Straffelovrådets flertal i, at kriminaliseringen af udnyttelse af forurettedes tilstand henholdsvis groft misbrug af forurettedes tjenstlige eller økonomiske afhængighed også bør omfatte seksuelle forhold inden for ægteskab. Lovforslaget er derfor på dette punkt udformet i overensstemmelse med flertallets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 8 (forslag til straffelovens § 216), 10 (ændring af straffelovens § 218, stk. 1), 12

(forslag til straffelovens § 219), 13-16 (ændring af straffelovens §§ 220 og 221) og 21 (ophævelse af straffelovens § 227), og bemærkningerne hertil.

5. Seksuelt misbrug af børn

5.1. Gældende ret

5.1.1. Efter straffelovens § 222, stk. 1, straffes den, som har samleje med et barn under 15 år, med fængsel indtil 8 år. Efter bestemmelsens stk. 2 kan straffen stige til fængsel indtil 12 år, hvis barnet har været under 12 år eller gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler. Endvidere følger det af bestemmelsens stk. 3, at det ved fastsættelsen af straffen efter bestemmelsens stk. 1 og stk. 2, 1. led, skal indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

Straffelovens § 222 indeholder et absolut forbud mod samleje med et barn under 15 år. Det er ikke afgørende, om barnet har samtykket, og det er også uden betydning for ansvarsbedømmelsen, om det er den ene eller den anden part, der har taget initiativet, eller om der har været tale om udnyttelse.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 222 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Subjektivt kræver § 222, at der er handlet med forsæt, herunder i forhold til barnets alder. Strafansvar kan imidlertid også ifaldes, hvis gerningsmanden har handlet uagtsomt i forhold til barnets alder, jf. straffelovens § 226, der er behandlet i pkt. 10.1.2 nedenfor.

Formålet med at indsættelse § 222, stk. 3, var i forhold til strafudmålingen at sidestille sager om samleje med barn under 15 år med sager om voldtægt af voksne, selv om der ikke blev anvendt vold eller trusler om vold som middel til at opnå samleje med barnet. Om anvendelsen af straffelovens § 222, stk. 3, fremgår bl.a. følgende af forarbejderne, jf. Folketingstidende 2007-08 (2. samling), tillæg A, side 6485:

»Hvis der er tale om et mindre barn, dvs. i alderen op til 10-11 år, vil der være en formodning for, at gerningsmanden har udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed til at opnå (eller forsøge at opnå) samlejet med barnet, selv om der ikke er anvendt vold eller trusler herom. Formodningen vil være stærkere, jo yngre barnet er, og jo mere intenst overgrebet er. Hvis barnet er i alderen 12-14 år vil det i højere grad end for de mindre børn bero på en individuel vurdering af den enkelte sags omstændigheder, om gerningsmanden kan antages at have udnyttet en sådan overlegenhed.

Den foreslåede bestemmelse vil bl.a. kunne finde anvendelse, hvor en voksen f.eks. har opbygget et særligt tillidsforhold mellem sig og barnet og på den måde skabt en situation, hvor barnet kan have særligt vanskeligt ved at sige fra over for den voksne. Det vil bl.a. kunne være tilfældet, hvor

gerningsmanden er nært beslægtet med barnet, eller hvor gerningsmanden fungerer som idrætsleder mv.

Udnyttelse af psykisk overlegenhed vil bl.a. også kunne foreligge i tilfælde, hvor en voksen person uden tvang eller trusler har opnået samleje med et barn ved at lokke med forskellige former for gaver, underholdning eller lignende som »modydelse« for et seksuelt samkvem.«

Herudover fremgår det af forarbejderne, at der ved vurderingen af, om gerningsmanden har udnyttet en fysisk eller psykisk overlegenhed, bør lægges vægt på aldersforskellen mellem gerningsmanden og barnet og på, om gerningsmanden har opøgt barnet og taget initiativ til overgrebet.

Der henvises til betænkningen side 347-49.

5.1.2. Efter straffelovens § 223, stk. 1, straffes den, som har samleje med en person under 18 år, der er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, med fængsel indtil 4 år.

Efter straffelovens § 223, stk. 2, straffes den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person under 18 år til samleje, med fængsel indtil 4 år.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 223 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Straffelovens § 223, stk. 1, indeholder et absolut forbud mod samleje mellem de i bestemmelsen nævnte personer. Herved finder bestemmelsen også anvendelse, selv om der ikke er tale om et konkret misbrug af stillingen som lærer eller opdrager, og uden hensyn til, om den mindreårige har taget initiativ til forholdet.

Ordet »adoptivbarn« skal forstås i sin juridiske betydning, hvorimod »stedbarn« og »plejebarn« skal afgrænses ud fra en konkret vurdering og også kan omfatte f.eks. en samlevers barn. Det kræves ikke, at gerningsmanden bor sammen med barnet.

I relation til lærere kræves det, at den mindreårige er »betroet« den pågældende, hvilket formentlig udelukker tilfælde, hvor en mindreårig på egen hånd uden udtrykkeligt eller stiltiende samtykke fra forældre eller andre, som har ansvaret for den mindreårige, indgår aftale om undervisning.

Straffelovens § 223, stk. 2, finder kun anvendelse i de tilfælde, hvor samleje er opnået ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed. Bestemmelsen er uanvendelig, hvis den mindreårige selv tager initiativ til forholdet eller parterne står hinanden nær i alder, erfaring og udvikling. På den anden side er bestemmelsen ikke uanvendelig, blot fordi den mindreårige tidligere har haft seksuelle forhold.

Der henvises til betænkningen side 409-10.

5.1.3. Efter straffelovens § 230 straffes den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpene omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpene omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om optagelser af mere systematisk eller organiseret karakter.

Hovedformålet med bestemmelsen er at indføre et forbud mod anvendelse af 15-17-årige som pornomodeller. Før indførelsen af den gældende § 230 var dette ikke kriminaliseret, hvis den 15-17-årige medvirken var frivillig.

Ved »utugtige« fotografier, film eller lignende forstås billedoptagelser, hvor personen under 18 år har samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, hvor der i forhold til personen under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, eller hvor personen under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Lydoptagelser falder uden for bestemmelsen. Tegninger falder også uden for bestemmelsen.

Det må antages, at den person under 18 år, der optræder som pornomodel, ikke kan straffes for overtrædelse af bestemmelsen, heller ikke hvis optagelsen også omfatter andre personer under 18 år. Straffriheden omfatter kun optagelser, som personen under 18 år selv er med i. Hvis en person under 18 år, men over den kriminelle lavalder, optager utugtige fotografier, film eller lignende af en anden person under 18 år eller af andre personer under 18 år, kan den pågældende straffes, hvis den pågældende ikke selv er med i optagelsen.

Forbrydelsen fuldbyrdes ved optagelsen, men der kræves et videregående forsæt til salg eller anden udbredelse af optagelsen. Udbredelse omfatter i hvert fald videregivelse af optagelserne, herunder i en snæver kreds, og det er uden betydning, om der ydes betaling eller ej. Det kan diskuteres, om den blotte forevisning af optagelserne f.eks. for nogle få venner skal anses for udbredelse. Optagelse udelukkende til eget brug falder uden for bestemmelsen, men vil kunne være strafbart som forsøg på besiddelse af utugtige billedoptagelser, jf. straffelovens § 235, der omtales i pkt. 8.1 nedenfor.

Der henvises til betænkningen side 565-66.

5.1.4. Efter straffelovens § 235 a, stk. 1, straffes den, der rekrutterer eller i øvrigt medvirker til, eller som udnytter, at en person under 18 år deltager i en forestilling med utugtig optræden, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpene omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpene omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der

er tale om forestillinger af mere systematisk eller organiseret karakter.

Efter straffelovens § 235 a, stk. 2, straffes den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i § 235 a, stk. 1, med deltagelse af en person under 18 år, med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Bestemmelsen i § 235 a blev indført ved lov nr. 319 af 28. april 2009 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Gennemførelse af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug mv.). Som lovens undertitel viser, havde lovændringen sammenhæng med Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug. Af forarbejderne fremgår bl.a. følgende (Folketingstidende 2008-09, tillæg A, side 2450):

»På den anførte baggrund foreslås det med henblik på at opfylde konventionens artikel 21, at der indsættes en ny bestemmelse (straffelovens § 235 a), der dels omfatter rekruttering og anden medvirken til, at personer under 18 år deltager i pornografiske forestillinger, dels omfatter den, der som tilskuer overværer en sådan optræden med deltagelse af personer under 18 år.

Det foreslås, at der i lovteksten i stedet for konventionens udtryk (»pornografisk«) anvendes udtrykket »utugtig« optræden, som i dag bl.a. anvendes i straffelovens bestemmelser om børnepornografi (§§ 230 og 235). Den foreslåede bestemmelse vil således omfatte en række forskellige former for optræden af seksuel karakter, herunder tilfælde, hvor den pågældende optræder med striptease eller andre former for nøgends.

Med udgangspunkt i det, der er anført i den forklarende rapport til konventionen, foreslås det endvidere, at den nye bestemmelse i straffelovens § 235 a afgrænses nærmere til »forestillinger«. Hermed sigtes først og fremmest til optrædere, hvor der kun er adgang mod betaling, men også optrædere, som f.eks. arrangeres ved lukkede sammenkomster for en afgrænset gruppe af personer, uden at der opkræves betaling, vil være omfattet. Det er forudsat, at der skal være tale om en vis forudgående planlægning og bestemmelsen vil således ikke omfatte tilfældighedsprægede optrædere – herunder når nogen er tilskuer til sådanne optrædere – f.eks. tilfælde, hvor en person under 18 år ved en fest spontant beslutter at »optræde« med et striptease-show.«

Der henvises til betænkningen side 570-71.

5.1.5. Efter straffelovens § 234 straffes den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år, med bøde.

Bestemmelsen angår salg til personer under 16 år af »utugtige billeder eller genstande«. Bestemmelsen omfatter formentlig også bytte, men ikke andre former for udbredelse, herunder heller ikke udlejning, udlån og vederlagsfri overdragelse. Overladelse af utugtige billeder og genstande til et

barn under 16 år, der ikke har karakter af salg eller bytte, vil imidlertid kunne være omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser.

Bestemmelsen omfatter ikke den blotte udbydelse til salg, jf. UfR 1971.435 H, og forsøg er ikke strafbart, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

Det er næppe ganske afklaret, hvad der forstås ved »utugtige billeder eller genstande«.

Der er ikke nogen tvivl om, at da bestemmelsen fik sin nuværende affattelse i 1969, omfattede den billeder af den karakter, som for så vidt angår fotografier mv. af børn i dag er omfattet af straffelovens § 235, jf. herom nærmere nedenfor pkt. 8.1. En tilsvarende fortolkning måtte da formentlig anlægges med hensyn til genstande.

I dele af den retsvidenskabelige litteratur har det imidlertid været gjort gældende, at begrebet »utugtige« – ligesom begrebet »anstødeligt« i ordensbekendtgørelsen (tidligere politivedtægterne) – er et dynamisk begreb, hvis fortolkning beror på den til enhver tid værende almindelige opfattelse i samfundet. Andre dele af den retsvidenskabelige litteratur synes derimod at ville fortolke bestemmelsen i overensstemmelse med dens oprindelige mening.

Det må på den baggrund antages, at bestemmelsen i hvert fald omfatter billeder (herunder tegninger og lignende) af den karakter, som når det drejer sig om fotografier mv. af børn, jf. straffelovens § 235, anses for særligt grove (dvs. billeder af voldtægt eller lignende), mens det er tvivlsomt, om bestemmelsen omfatter pornografiske billeder i øvrigt. Tilsvarende vil gælde genstande.

Bestemmelsen kræver forsæt, herunder med hensyn til, at salget sker til et barn under 16 år.

Der henvises til betænkningen side 597-98.

5.1.6. Straffelovens kapitel 11 om ophør af den strafbare handlingss retsfølger indeholder bestemmelser om forældelse af strafansvar, herunder bl.a. visse særlige regler om forældelse i sager om seksuelt misbrug af børn.

Efter straffelovens § 93 afhænger forældelsesfristens længde af strafferammen for den pågældende forbrydelse. Forældelsesfristen er 2 år, når strafferammen ikke overstiger fængsel i 1 år, 5 år ved en strafferamme på fængsel indtil 4 år, 10 år ved en strafferamme på fængsel indtil 10 år, og 15 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel på bestemt tid. For enkelte lovovertrædelser er der fastsat særlige regler om en længere forældelsesfrist. Efter § 93, stk. 3, er forældelsesfristen for overtrædelse af straffelovens § 223, stk. 1 (om samleje med adoptivbarn, plejebarn mv. under 18 år), således i intet tilfælde mindre end 10 år.

Det fremgår af straffelovens § 93, stk. 4, at hvis nogen ved samme handling har begået flere lovovertrædelser, for hvilke der efter § 93, stk. 1-3, gælder forskellige forældelsesfri-

ster, skal den længste af disse frister anvendes med hensyn til samtlige overtrædelser.

Efter straffelovens § 94 regnes forældelsesfristen som udgangspunkt fra den dag, den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt. Efter § 94, stk. 4, regnes forældelsesfristen for bl.a. en række sædelighedsforbrydelser dog tidligst fra den dag, den forurettede fylder 18 år. Det drejer sig om straffelovens § 210 om incest, § 216 om voldtægt, § 217 om anden tiltvingelse af samleje, § 218 om samleje ved udnyttelse af sindssygdom eller mental retardering samt samleje med en person, der er ude af stand til at modsætte sig handlingen, § 219 om en institutionsansats samleje med en person, der er optaget i institutionen, § 220 om samleje ved groft misbrug af tjenstlig eller økonomisk afhængighed, § 222 om samleje med en person under 15 år, § 223 om samleje med adoptivbarn, plejebarn mv. under 18 år, § 223 a om samleje mod betaling med en person under 18 år, § 228 om rufferi, § 229, stk. 1, om mellemmandsvirksomhed eller udnyttelse ved prostitution, og § 235 a, stk. 1, om medvirken til eller udnyttelse af, at en person under 18 deltager i en forestilling med utugtig optræden. Straffelovens § 94, stk. 4, omfatter endvidere menneskehandel af en person under 18 år, jf. straffelovens § 262 a, stk. 2.

Det fremgår af forarbejderne til straffelovens § 94, stk. 4, at den navnlig er udformet med henblik på tilfælde, hvor det misbrugte barn kan være knyttet til gerningsmanden på en sådan måde, at barnet føler sig presset til at hemmeligholde forbrydelsen. Det gælder først og fremmest incestsager og sager, hvor barnet er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 7813. Bestemmelsen er imidlertid ikke begrænset hertil, men omfatter også tilfælde af seksuelt misbrug af børn, hvor der ikke foreligger et sådant særligt forhold mellem gerningsmanden og barnet.

Der henvises til betænkningen side 715-16.

5.2. Lovforslagets udformning

5.2.1. Med hensyn til *strafniveauet* i sager om seksuelt misbrug af børn understreger Straffelovrådet, at der er en meget stor variation i grovheden af overtrædelser af forbuddet mod seksuelt forhold til barn under 15 år, og at denne store variation i praksis omfatter et meget stort antal sager. Seksuelt forhold til barn under 15 år adskiller sig på dette punkt afgørende fra voldtægt. Selv om der også forekommer betydelig variation i grovheden af voldtægt, er voldtægt generelt en meget grov forbrydelse, og det forekommer derfor kun undtagelsesvis, at voldtægt straffes med straffe i den lave ende af strafferammen, endsiige med en så lav straf, som er helt sædvanligt forekommende i sager om seksuelt forhold til barn under 15 år.

Straffelovrådet bemærker i tilknytning hertil, at vurderingen af, om det eksisterende strafniveau for seksuelt forhold til barn under 15 år er passende, ikke med mening kan foreta-

ges alene ud fra oplysninger om den *gennemsnitlige* idømte straf uden at inddrage oplysninger om den forholdsmæssige fordeling af sager af forskellig grovhed.

Opnåelse af et seksuelt forhold til et barn under 15 år ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed udgør sammen med voldtægt de groveste seksualforbrydelser. Strafniveauet for sådanne forhold er i overensstemmelse hermed generelt markant højere end strafniveauet for andre seksualforbrydelser.

Opnåelse af et seksuelt forhold til et barn under 15 år ved at udnytte sin fysiske eller psykiske overlegenhed adskiller sig i praksis fra voldtægt ved, at der relativt hyppigere forekommer sager, hvor kriminaliteten består i gentagne seksuelle forhold gennem en længere periode. Dette vil i givet fald udgøre væsentlige skærpene omstændigheder, og det samme gælder, hvis der har bestået et særligt afhængighedsforhold mellem barnet og gerningsmanden, herunder i tilfælde af seksuelt misbrug inden for familien. I sager om sådanne meget grove overtrædelser idømmes derfor generelt også meget lange straffe, og strafniveauet i sådanne sager kan jævnligt også være højere end strafniveauet i selv grove voldtægtssager.

Det er på denne baggrund Straffelovrådets vurdering, at det eksisterende strafniveau for forskellige typer af sager vedrørende seksuelt forhold til barn under 15 år på rimelig måde afspejler den relative grovhed af de forskellige typer af sager. Dette gælder også i relation til de groveste sager med meget langvarigt misbrug af egne børn, plejebørn eller stedbørn.

Der henvises til betænkningen side 372-75.

5.2.2. Med hensyn til *behandling* af personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn, har Straffelovrådet overvejet de strafferetlige aspekter af dette spørgsmål. Rådet har således ikke nærmere overvejet det faglige indhold af de eksisterende behandlingstilbud til personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn.

Fastsættelse af behandlingsvilkår sker i givet fald i medfør af straffelovens generelle regler om betingede domme henholdsvis prøveløsladelse. De gældende regler har en sådan rummelighed, at de også giver mulighed for i givet fald at indpasse eventuelle nye behandlingsformer og behandlingsmuligheder som led i betingede domme henholdsvis prøveløsladelse. Straffelovrådet finder på denne baggrund ikke grundlag for at overveje at foreslå ændringer af reglerne om betingede domme eller af reglerne om prøveløsladelse.

Straffelovrådet er opmærksom på, at det i den politiske debat har været foreslået, at en person, der dømmes for seksuelt misbrug af børn, skal kunne idømmes en »tillægsstraf«, der træder i kraft, hvis den dømte »afbryder et behandlingsforløb eller helt nægter at modtage behandling«. Efter Straffelovrådets opfattelse ville en sådan ordning imidlertid reelt være en unødvendigt kompliceret måde at opnå præcis samme resultat som efter de gældende regler.

Efter Straffelovrådets opfattelse kan gennemtvungelse ved umiddelbar tvang af behandling af personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn, med de behandlingsformer, som kendes i dag, ikke lade sig gøre i praksis. Tvungen ligger derimod i, at den del af en udmålt fængselsstraf, som faktisk skal afsones, i givet fald forøges, hvis domfældte nægter at modtage behandling.

Der henvises til betænkningen side 376-79.

5.2.3. Med hensyn til *prøveløsladelse* anfører Straffelovrådet yderligere, at det grundlæggende formål med prøveløsladelse er at lette den dømtes overgang til en kriminalitetsfri tilværelse. Prøveløsladelsen bygger dermed på den tanke, at en del af den idømte straf kan gøre større nytte ved at henstå betinget i en prøvetid end ved at blive fuldbyrdet straks sammen med den øvrige straf.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der ikke grundlag for at overveje at fastsætte særlige regler om prøveløsladelse for personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn, endside for at afskaffe muligheden for prøveløsladelse af sådanne domfældte.

De gældende regler om prøveløsladelse er efter Straffelovrådets opfattelse tilstrækkeligt rummelige til, at der er mulighed for at træffe hensigtsmæssige afgørelser med hensyn til prøveløsladelse eller undladelse af prøveløsladelse og i givet fald tidspunktet for prøveløsladelse og vilkårene herfor også for så vidt angår personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn.

Det er endvidere Straffelovrådets opfattelse, at de muligheder, som de gældende regler giver for at prøveløslade personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn, ikke alene ikke har negative virkninger, men tværtimod må antages at bidrage positivt til at begrænse risikoen for tilbagefald til ny seksualkriminalitet.

Der henvises til betænkningen side 382-83.

5.2.4. Straffelovrådet har også overvejet, om de gældende regler om *forvaring* er tilstrækkelige i forhold til personer, der er dømt for seksuelt misbrug af børn.

Forvaring er i sagens natur en meget indgribende og for domfældte meget belastende foranstaltning, og der er derfor – og bør efter Straffelovrådets opfattelse fortsat være – snævre betingelser for at idømme en sådan foranstaltning.

Betingelserne for anvendelse af forvaring blev senest revideret i 1997, hvor der skete en mindre udvidelse af adgangen til at idømme forvaring for alvorlige seksualforbrydelser. Straffelovrådet finder ikke grundlag for at foreslå yderligere lempelser af betingelserne for at idømme forvaring. Rådet finder således, at de gældende regler er udtryk for en passende afvejning af hensynet til at beskytte børn mod dømte, farlige kriminelle og hensynet til, at der bør være proportionalitet mellem sanktionen og risikoen for ny ligearteret kriminalitet.

Straffelovrådet bemærker herved også, at tilbagefald til ny kriminalitet (recidiv) for seksualforbrydere er lavere end for næsten alle andre kriminelle.

Der henvises til betænkningen side 379-82.

5.2.5. Straffelovrådet har overvejet, om der er grundlag for at hæve eller sænke den *seksuelle lavalder*.

Efter Straffelovrådets opfattelse er det spørgsmål, der stiller sig vedrørende den seksuelle lavalder, om den seksuelle lavalder skal nedsættes til 14 år eller forblive 15 år. Efter Straffelovrådets opfattelse er der således intet grundlag for at forhøje den seksuelle lavalder f.eks. til 16 år, og der er heller intet grundlag for en nedsættelse til en lavere alder end 14 år.

Den seksuelle lavalder er udtryk for, at personer over denne alder – i dag børn fra og med det fyldte 15. år – som et klart udgangspunkt gyldigt kan give samtykke til enhver form for seksuelt forhold. Det gælder ikke med hensyn til seksuelle forhold til forældre, biologiske søskende, undervisere mv., og det gælder heller ikke med hensyn til seksuelle forhold mod betaling mv. I disse henseender er aldersgrænsen 18 år (bortset fra seksuelle forhold til biologiske forældre og søskende, hvor der ikke gælder nogen øvre aldersgrænse).

Med disse undtagelser er der imidlertid principielt ikke nogen grænser for, hvor avancerede seksuelle forhold en 15-årig gyldigt kan give samtykke til. Det gælder med hensyn til alderforskellen mellem parterne, antallet af personer, som deltager i det seksuelle forhold, om de pågældende kender hinanden i forvejen, og hvordan de i givet fald har lært hinanden at kende, og med hensyn til de midler og fremgangsmåder, som i øvrigt anvendes. Hvad der er lovligt at foretage sig i seksuel henseende med en voksen over 18 år, er det principielt også lovligt at foretage sig med en 15-årig. Den eneste yderligere undtagelse (ud over de allerede nævnte) er tilfælde, der betegnes som »groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed«, som er og bør være en snæver undtagelsesbestemmelse.

Straffelovrådet finder, at det navnlig på denne baggrund vil kunne være betænkeligt at nedsætte den seksuelle lavalder til 14 år, idet konsekvensen heraf ville være, at det fremover – med de nævnte undtagelser – ville blive lovligt for hvem som helst at have enhver form for seksuelt forhold til en 14-årig.

I det omfang det anses som uhensigtsmæssigt, at forbuddet mod seksuelt forhold til barn under 15 år også rammer adfærd, som i dag forekommer og accepteres blandt børn og unge i så vidt omfang, som det er tilfældet, bør uhensigtsmæssighederne således efter Straffelovrådets opfattelse søges imødegået på anden måde end ved at sænke til seksuelle lavalder.

Formålet med forbuddet mod seksuelt forhold til et barn under 15 år er at beskytte børn mod uønskede eller skadelige seksuelle forhold. Forbuddet rammer imidlertid på grund af

sin absolutte karakter også eventuelle af barnet ønskede seksuelle forhold, der heller ikke fra et samfundsmæssigt synspunkt kan anses som skadelige for barnet.

Straffelovrådet finder imidlertid, at der ikke er behov for en regel om straffrihed eller mulighed for strafborthold for seksuelle forhold til børn under 15 år, hvor parterne har været omtrent jævnbyrdige i alder og udvikling.

Straffelovrådet lægger i den forbindelse for det første vægt på, at den kriminelle lavalder er 15 år, hvilket indebærer, at alle seksuelle forhold mellem to børn, som begge er under 15 år, er straffri for børnene, allerede fordi de er under den kriminelle lavalder.

Straffelovrådet lægger dernæst vægt på, at anklagemyndigheden gennem en meget lang årrække har fulgt den praksis at meddele tiltalefrafald uden vilkår i visse sager om en ung persons fuldt frivillige seksuelle forhold til en 12-14-årig. Et tiltalefrafald uden vilkår er den mildest tænkelige sanktion, og et tiltalefrafald uden vilkår fremgår ikke af straffeattester, heller ikke børneattester.

Straffelovrådet finder imidlertid, at det vil være hensigtsmæssigt at give denne lempelige sanktionspraksis en støtte i form af en bekendtgørelse udstedt i medfør af retsplejelovens regler om tiltalefrafald. Efter Straffelovrådets opfattelse er anklagemyndighedens praksis med hensyn til tiltalefrafald på dette område således af så væsentlig betydning for borgerne, at oplysninger om denne praksis bør gøres offentlig tilgængelig på en mere sammenfattende og dækkende måde, end det sker i dag.

Straffelovrådet tilføjer, at en bekendtgørelse udstedt i medfør af retsplejelovens regler om tiltalefrafald vil give mulighed for, at domstolene i sager, hvor der rejses tiltale, efter den almindelige regel i straffelovens § 83 om strafnedsættelse og strafbortfald under tilsvarende formildende omstændigheder som angivet i bekendtgørelsen vedrørende tiltalefrafald afgør sagen med et strafbortfald.

Der henvises til betænkningen side 398-407.

5.2.6. Straffelovrådet anfører, at kriminaliseringen af seksuelle forhold mellem forældre og deres biologiske børn, adoptivbørn, stedbørn eller plejebørn mv. under 18 år utvivlsomt bør opretholdes.

Der henvises til betænkningen side 710.

5.2.7. Straffelovrådet har i lyset af den ringe praktiske betydning af strafbestemmelsen om ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed at skaffe sig seksuelt forhold til en person under 18 år overvejet, om bestemmelsen kan ophæves – også henset til, at bestemmelsen er af udpræget skønsmæssig karakter.

Straffelovrådet finder imidlertid, at retspraksis – herunder nyere retspraksis – viser, at der kan forekomme forhold begået over for 15-17-årige børn af væsentligt ældre gernings-

mænd, der er udtryk for et så groft misbrug af gerningsmandens overlegenhed i alder og erfaring, at de bør imødegås ved straf, selv om forholdet ikke kan henføres under straffelovens bestemmelser om voldtægt og udnyttelse i øvrigt.

Straffelovrådet finder det endvidere mest hensigtsmæssigt at bevare en særskilt bestemmelse med en fast 18-års aldersgrænse for sådanne tilfælde af groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed.

Der henvises til betænkningen side 419.

5.2.8. Straffelovrådet anfører, at kriminaliseringen i bestemmelserne om optagelse af pornografiske fotografier eller film af personer under 18 år med forsæt til udbredelse og om forestillinger med pornografisk optræden med deltagelse af personer under 18 år bygger på EU-retlige og internationale forpligtelser. Bestemmelserne anvendes sjældent i praksis, og Straffelovrådet er ikke bekendt med, at bestemmelsernes udformning skulle have givet anledning til problemer.

Straffelovrådet har på denne baggrund ikke fundet grundlag for at foreslå større ændringer af gerningsindholdet i bestemmelserne. Rådet foreslår dog at forenkle gerningsbeskrivelsen i bestemmelsen om forestillinger med pornografisk optræden.

Med hensyn til *strafferammerne* peger Straffelovrådet på, at EU-direktivet fra 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi (som ikke gælder for Danmark) kræver en strafferamme på mindst fængsel indtil 2 år for at overvære en pornografisk optræden, hvori deltager et barn under den seksuelle lavalder.

Straffelovrådet anfører, at EU-direktivets krav til strafferammen vil kunne opfyldes ved at forhøje den eksisterende strafferamme fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 2 år eller ved at indføre en skærpet strafferamme, hvorefter straffen kan stige til fængsel indtil 2 år, hvis personen, som deltager i en forestilling med pornografisk optræden, har været under 15 år (som er den seksuelle lavalder i Danmark). Straffelovrådet har på denne baggrund i sit lovudkast medtaget forslag om en generel forhøjelse af strafmaksimum til fængsel indtil 2 år.

Straffelovrådet foreslår endvidere at forenkle strafferammerne for optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år med forsæt til udbredelse og for medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, således at de gældende normal- og sidestrafferammer slås sammen til én strafferamme på bøde eller fængsel indtil 6 år.

Der henvises til betænkningen side 574-76.

5.2.9. Med hensyn til *forældelse* anfører Straffelovrådet, at grove tilfælde af seksuelt misbrug af børn hører til nogle af de alleralvorligste overtrædelser af straffelovens regler om seksualforbrydelser. Endvidere er det karakteristisk for sek-

suellet misbrug af børn, at der som oftest ikke er andre direkte vidner til det seksuelle forhold end offeret selv, og at et barn, der er offer for seksuel misbrug kan have svært ved at fortælle andre om det seksuelle misbrug. Navnlig hvor gerningsmanden er en af barnets nærtstående, kan disse forhold føre til, at et seksuel misbrug af et barn først kommer til myndighedernes kundskab, efter at barnet er blevet voksent.

På denne baggrund blev der allerede for mere end 10 år siden indført væsentlige særregler om forældelsen i sager om seksualforbrydelser mod børn, som medfører en senere forældelse, end de EU-retlige og internationale regler stiller krav om, og er mere vidtgående end de tilsvarende norske regler.

Det er Straffelovrådets vurdering, at de gældende regler giver meget vide muligheder for at drage gerningsmænd til ansvar for selv meget gamle overtrædelser af reglerne om seksuel forhold til børn. Eksempelvis forældes seksuel misbrug af et barn under 12 år først, når barnet fylder 33 år. Forældelsesfristen i sådanne tilfælde er således altid *mindst* 21 år og kan være helt op til over 30 år, hvis der er tale om seksuel misbrug af et barn under 3 år.

Det er endvidere Straffelovrådets vurdering, at der ikke er noget stort reelt behov for en yderligere forlængelse af forældelsesfristerne i sager om seksuel misbrug af børn.

En ophævelse eller yderligere forlængelse af de gældende forældelsesfrister i sager om seksuel misbrug af børn ville åbne mulighed for at føre straffesager om endnu ældre forhold. Jo ældre forhold der er tale om, jo større er risikoen for materielt urigtige afgørelser. Dette gælder særligt, hvis der ikke er andre væsentlige beviser end forurettedes forklaring, og det er som nævnt ofte situationen i sager om seksuel misbrug af børn, hvis misbruget er foregået for år tilbage. Selv om bevisbyrden påhviler anklagemyndigheden, kan det også forekomme, at tiltalte uden forældelsesregler ville gå glip af muligheden for at føre modbeviser, eksempelvis i form af vidner, som støtter tiltaltes gengivelse af et hændelsesforløb, eller som bestyrker tiltaltes alibi.

Hertil kommer, at forældelsesfristerne ikke kun har til formål at afskære straffesager om gamle forhold, som det på grund af den hengåede tid kan være vanskeligt nu at bevise. Det gælder således generelt, at straffens nyttevirkninger i almindelighed taber i styrke, efterhånden som tiden går. Dette gælder både med hensyn til almenprævention, gengældelsehensyn og individualprævention. Over for den, der senere har holdt sig fri af kriminalitet, vil straf efter meget lang tids forløb eksempelvis kunne virke med en uforholdsmæssig hårdhed og savne individualpræventiv mening, ikke mindst hvis den pågældendes livsforhold har ændret sig i positiv retning.

Sammenfattende er der en række forhold, der taler for en senere forældelse i sager om seksuel misbrug af børn end i sager om anden kriminalitet af tilsvarende grovhed. Der er som oftest ikke andre direkte vidner til det seksuelle forhold

end offeret selv og i en række tilfælde heller ikke andre beviser eksempelvis i form af fysiske skader på barnet. Desuden kan barnet på grund af sin underlegenhed i forhold til og ofte også afhængighed af gerningsmanden have meget svært ved at fortælle andre om det seksuelle misbrug, før barnet er blevet voksent. Disse særlige hensyn afspejles i de gældende særregler om forældelse i sager om seksuel misbrug af børn, hvorefter forældelsesfristen først regnes fra barnets fyldte 18. år. De gældende regler giver mulighed for at gøre strafansvar gældende mange år efter, at et seksuel misbrug er begået. Der er som omtalt samtidig forhold, der taler imod en yderligere forlængelse af forældelsesfristerne, herunder navnlig at en yderligere forlængelse vil kunne medføre en forøget risiko for materielt urigtige afgørelser. En stillingtagen til, om de gældende regler om forældelse i sager om seksuel misbrug af børn bør ændres, vil afhænge af en samlet afvejning af de beskrevne forhold. Straffelovrådet har på det foreliggende grundlag ikke fundet anledning til i sit lovudkast at medtage forslag om en generel udskydelse af forældelsen i sager om seksuel misbrug af børn ud over, hvad der allerede gælder i dag.

Der henvises til betænkningen side 744-50.

5.2.10. Straffelovrådet foreslår imidlertid nogle mere begrænsede ændringer af de gældende regler om forældelse i sager om seksuel misbrug af børn.

5.2.10.1. Efter Straffelovrådets opfattelse vil det ikke være rimeligt, hvis en person, der har misbrugt et barn seksuel, vil kunne opnå, at strafansvaret herfor forældes, hvis gerningsmanden på strafbar måde tvinger barnet til undlade at anmelde forholdet, før forældelsesfristen udløber, når barnet fylder 28 eller 33 år.

Straffelovrådet foreslår på denne baggrund som en ny supplerende regel, at hvis gerningsmanden på strafbar måde har tvunget barnet til efter sit fyldte 18. år at undlade at anmelde et seksuel misbrug, begynder forældelsesfristen for det seksuelle misbrug tidligst at løbe på det tidspunkt, hvor tvangen ophører.

5.2.10.2. Straffelovens § 221 om tilsnigelse af samleje ved udnyttelse af, at forurenede forveksler gerningsmanden med en anden, er ikke omfattet af den gældende regel om udskydelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt til forurettedes fyldte 18. år. Straffelovens § 221 anvendes sjældent i praksis, og spørgsmålet om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt ved overtrædelse af denne bestemmelse har bl.a. derfor ringe betydning. Spørgsmålet har endvidere kun reel betydning for så vidt angår forhold til 15-17-årige børn, idet der ved seksuel forhold til børn under 15 år i forvejen sker udskydelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt på grund af den samtidige overtrædelse af det generelle forbud mod seksuel forhold til barn under 15 år.

Straffelovrådet finder imidlertid, at straffelovens § 221 fremover bør være omfattet af reglen om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse til forurettedes fyldte 18. år.

5.2.10.3. Straffelovens § 230 om optagelse af pornografiske fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at udbrede materialet er ikke medtaget i den gældende regel om udskydelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt til forurettedes fyldte 18. år. Straffelovens § 235 a, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en pornografisk forestilling, er derimod medtaget i den gældende regel om udskydelse af forældelsesfristens begyndelsestidspunkt til forurettedes fyldte 18. år.

Straffelovrådet foreslår, at reglen om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse til forurettedes fyldte 18. år udvides til også at omfatte overtrædelser af straffelovens § 230. Rådet bemærker herved bl.a., at EU-direktivet fra 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi (som ikke gælder for Danmark) kræver, at forældelse af strafansvaret for de handlinger, der er omfattet af straffelovens § 230, tidligst indtræder en passende tid, efter at forurettede er fyldt 18 år.

Straffelovrådet finder derimod ikke grundlag for at foreslå at udvide reglen om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse til forurettedes fyldte 18. år til også at omfatte overværelse som tilskuer af en pornografisk forestilling, hvori deltager et barn under 18 år, jf. straffelovens § 235 a, stk. 2.

5.2.10.4. Den eksisterende regel om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse til forurettedes fyldte 18. år omfatter ikke blufærdighedskrænkelser.

Efter Straffelovrådets opfattelse er dette som udgangspunkt en hensigtsmæssig retstilstand, og det ville efter rådets opfattelse være for vidtgående generelt at lade blufærdighedskrænkelser af børn under 18 år være omfattet af reglen om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse til forurettedes fyldte 18. år.

EU-direktivet fra 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi (som ikke gælder for Danmark) kræver imidlertid, at forældelse af strafansvaret for at lade et barn under den seksuelle lavalder overvære seksuelle aktiviteter tidligst indtræder en passende tid, efter at forurettede er fyldt 18 år.

Efter Straffelovrådets opfattelse taler det for at udskyde forældelsesfristens begyndelse for blufærdighedskrænkelser begået over for børn under den seksuelle lavalder.

Straffelovrådet har overvejet, om en udskydelse af forældelsesfristens begyndelse i øvrigt (dvs. ud over begrænsningen efter forurettedes alder) på en hensigtsmæssig måde ville kunne begrænses til en delmængde af den mangfoldighed af meget forskelligartede handlinger, som forbrydelsen blufærdighedskrænkelser dækker over.

Efter Straffelovrådets opfattelse vil det imidlertid være vanskeligt at begrunde en afgrænsning af visse former for blufærdighedskrænkelser, hvor der i givet fald bør gælde en regel om udskydelse af forældelsesfristens begyndelse.

Straffelovrådet har på denne baggrund i sit lovudkast medtaget forslag om at udskyde begyndelsestidspunktet for forældelse af blufærdighedskrænkelser over for et barn under 15 år indtil forurettedes fyldte 18. år.

Der henvises til betænkningen side 750-60.

5.2.11. Med hensyn til det gældende forbud i straffelovens § 234 mod *salg til personer under 16 år af utugtige billeder eller genstande* anfører Straffelovrådet, at bestemmelsen ikke anvendes i praksis og efter rådets opfattelse ikke længere er tidssvarende.

Straffelovrådet har på den baggrund overvejet, om bestemmelsen bør moderniseres, eller om den i stedet bør ophæves. Rådet kan imidlertid ikke pege på en anden udformning af bestemmelsen, som vil være mere hensigtsmæssig end den nuværende, og foreslår derfor, at bestemmelsen ophæves som betydningsløs i praksis.

Der henvises til betænkningen side 602-603.

5.2.12. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med to undtagelser udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Justitsministeriet finder, at der i lyset af de hensyn, der som fremhævet af Straffelovrådet taler for en senere forældelse i sager om seksuelt misbrug af børn end i sager om anden kriminalitet af tilsvarende grovhed, bør gennemføres en yderligere udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse, således at forældelsesfristen for strafansvaret for seksuelt misbrug af børn tidligst begynder at løbe fra den dag, hvor offeret fylder 21 år. Forslaget er navnlig begrundet i, at børn i almindelighed ikke flytter hjemmefra, straks de fylder 18 år, men at de fleste børn vil være flyttet hjemmefra, før de fylder 21 år. Selv om barnet er myndigt som 18-årig, vil en 21-års-grænse på denne baggrund efter Justitsministeriets opfattelse bedre afspejle, hvornår et barn, der har været udsat for seksuelt misbrug i familien, i praksis typisk vil kunne frigøre sig fra sin afhængighed af forældrene. Forslaget indebærer, at forældelse af seksuelt misbrug af børn vil indtræde op til 3 år senere end i dag. Forslaget er udformet generelt, og det gælder dermed også, hvor det seksuelle misbrug af barnet ikke har fundet sted inden for familien.

Justitsministeriet understreger samtidig, at når politiet modtager en anmeldelse om seksuelt misbrug af et barn, der er foregået for så mange år siden, at forholdet – også efter lovforslaget – er forældet på tidspunktet for anmeldelsen, bør politiet afhængig af de nærmere omstændigheder være særligt opmærksom på, om anmeldelsen giver anledning til at indlede en efterforskning mod den person, som anmeldelsen angår, med henblik på at afklare, om den pågældende efterfølgende kan have gjort sig skyldig i seksuelt misbrug af andre børn, hvor strafansvaret endnu ikke er forældet.

Justitsministeriet finder endvidere ikke grundlag for at foreslå at ophæve straffelovens § 234 om salg af utugtige bille-

der eller genstande til børn under 16 år, da det vil kunne sende et forkert signal.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 4 (ændring af straffelovens § 94) og 21 (forslag til straffelovens §§ 226 og 227), og bemærkningerne hertil.

6. Blufærdighedskrænkelser

6.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 232 straffes den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, med bøde eller fængsel indtil 4 år.

Med udtrykket »uterligt forhold« sigtes til handlinger, som har relation til seksuelle forhold og er af en vis grovhed.

Bestemmelsen fungerer i realiteten som en generalklausul, der kan bringes i anvendelse på enhver seksuel handling af en vis grovere karakter, som ikke er omfattet af de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 24, men som dog af domstolene findes at burde kunne mødes med straf.

Strafansvar efter bestemmelsen forudsætter, at gerningsmanden ved det uterlige forhold enten krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse.

Krænkelser af blufærdigheden i bestemmelsens forstand foreligger, når blot handlingen efter sin art er egnet til at krænke blufærdigheden. I kravet om, at handlingen skal være blufærdighedskrænkende ligger dog, at handlingen skal være foretaget over for en eller flere personer, hvis interesse man ved at pålægge strafansvar søger at beskytte, og at et gyldigt samtykke fra den eller dem, over for hvem handlingen er foretaget, udelukker ansvar.

Med offentlig forargelse sigtes til, at uterlige forhold »påtvinges« en større og mere ubestemt kreds' umiddelbare iagttagelse, som ikke på forhånd har samtykket deri. Sådan som krænkelser af blufærdigheden fortolkes, udvider det imidlertid næppe strafansvaret, og dette led i bestemmelsen anvendes næppe mere i praksis.

De handlinger, der er omfattet af straffelovens § 232, kan navnlig opdeles i handlinger, hvor gerningsmanden og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, og handlinger, hvor dette ikke er tilfældet.

Handlinger, hvor gerningsmanden og offeret er i umiddelbar fysisk kontakt med hinanden, spænder fra handlinger lige under grænsen for anden kønslig omgængelse end samleje til flygtige berøringer. Til illustration af undergrænsen for, hvornår der foreligger en seksuel handling af en sådan grovhed, at den er omfattet af straffelovens § 232, kan nævnes den frifindende dom UfR 1988.397 V om befølinger af lår uden på tøjet i seksuel hensigt over for 17-18-årige over for den fældende dom UfR 2004.970 H om beføling af bagdelen uden på tøjet af en 13-årig pige. Beføling af bryst eller kønsdele uden på tøjet er omfattet af straffelovens § 232.

Straffelovens § 232 kan også anvendes på samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, når det sker uden samtykke, hvis ingen anden bestemmelse i straffelovens kapitel 24 kan anvendes. Dette er i praksis forekommet i domme, hvor en læge eller anden behandler eller en plejer i en behandlings- eller plejesituation har foretaget ikke behandlings- eller plejemæssigt begrundede handlinger af seksuel karakter. Det drejer sig eksempelvis om Tfk 2008.877 Ø (bl.a. indføring af fingre i to kvinders kønsdele), UfR 2008.1448 Ø (bl.a. indføring af fingre i kvindes kønsdel), UfR 2006.298 Ø (indføring af fingre i kvindes kønsdel) og UfR 1983.193 V (samleje).

Overtrædelser af straffelovens § 232, hvor gerningsmanden og offeret ikke er i umiddelbar fysisk kontakt, kan kategoriseres på forskellig måde. En særlig kategori er tilfælde, hvor gerningsmanden får offeret til at foretage en seksuel handling med sig selv. Sådanne sager er sjældne.

Herudover kan sondres mellem tilfælde, hvor gerningsmanden blotter sig eller i øvrigt foretager seksuelle handlinger i en andens påsyn, tilfælde, hvor gerningsmanden belurer en anden, som er nøgen eller i gang med en seksuel handling, tilfælde, hvor gerningsmanden retter en seksuel henvendelse til en anden, og tilfælde, hvor gerningsmanden videregiver oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre. Derimod vil det næppe i sig selv være omfattet af straffelovens § 232, hvis en person anvender tekster, billeder eller genstande, som vedrører en anden person, til seksuelle formål, der ikke involverer andre.

Som tidligere nævnt er det en betingelse for strafansvar efter straffelovens § 232, at handlingen er af en vis grovere seksuel karakter.

Mens blottelse (dvs. fremvisning af kønsdele) og foretagelse af seksuelle handlinger i andres påsyn således normalt vil være omfattet af straffelovens § 232, gælder dette ikke, hvor en person f.eks. blot færdes nøgen på offentligt sted.

Grænsen mellem lovlige og strafbare henvendelser af seksuel karakter eller videregivelse af oplysninger af seksuel karakter beror ligeledes på de nærmere omstændigheder, herunder karakteren af forholdet mellem de involverede personer.

Særligt med hensyn til videregivelse af oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre bemærkes, at der i retspraksis er eksempler på, at dette efter sin art ikke er blevet anset som blufærdighedskrænkelser (UfR 1999.177 V, domfældelse for fredskrænkelser, jf. straffelovens § 264 d), og på, at tiltalen og dermed dommen har været udformet på den måde, at blufærdighedskrænkelserne bestod i senere modtagne henvendelser af seksuel karakter, som skyldtes videregivelsen af oplysningerne af seksuel karakter (UfR 2001.2573 Ø og Tfk 2005.712 Ø). Det må imidlertid antages, at videregivelse af oplysninger af seksuel karakter om nogen til andre i sig selv kan udgøre en blufærdighedskrænkelser, forudsat at forholdet har den grovhed, som kræves for anvendelsen af

straffelovens § 232. Der kan i overensstemmelse hermed henvises til TfK 2003.692 Ø.

Der henvises til betænkningen side 577-81.

6.2. Lovforslagets udformning

6.2.1. Straffelovrådet anfører, at strafbestemmelsen om blufærdighedskrænkelser er karakteriseret ved, at den er en generel opsamlingsbestemmelse, som kan anvendes på seksuelle krænkelser af en vis grovere karakter, der ikke er omfattet af nogen anden bestemmelse.

Straffelovrådet foreslår som anført i pkt. 4.2.3 ovenfor, at opnåelse af et seksuelt forhold ved overrumpling, dvs. ved udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, fremover skal være omfattet af samme strafbestemmelse som at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Straffelovrådet finder, at straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelser i øvrigt rammer de seksuelle krænkelser, som bør kunne straffes efter straffeloven. Bestemmelsens anvendelsesområde, som det fremgår af retspraksis, er således efter rådets opfattelse hverken for vidt eller for snævert.

Straffelovrådet har overvejet, om bestemmelsens formulering – hvis gerningsbeskrivelse er uændret siden straffeloven af 1866 – bør moderniseres. Rådet har i den forbindelse overvejet, om en mere detaljeret bestemmelse kunne være hensigtsmæssig, eksempelvis således at hovedkategorier af blufærdighedskrænkelser – beføling, blottelse, beluring osv. – blev nævnt udtrykkeligt i bestemmelsen.

Straffelovrådet finder imidlertid, at der ikke er noget behov for en sådan mere detaljeret bestemmelse. Bestemmelsens afgrænsning har i praksis ikke givet anledning til problemer i forhold til længe kendte former for blufærdighedskrænkelser, og retspraksis har også kunnet håndtere nye former for blufærdighedskrænkelser, herunder krænkelser på internettet, på en hensigtsmæssig måde. Rådet foreslår derfor alene en sproglig modernisering samt en vis forenkling af bestemmelsen.

Der henvises til betænkningen side 594-96.

6.2.2. Med hensyn til *strafferammen* finder Straffelovrådet, at et strafmaksimum på fængsel indtil 2 år bedre vil markere, at blufærdighedskrænkelser generelt er en væsentligt mindre alvorlig forbrydelse end forhold omfattet af de strafbestemmelser (om udnyttelse mv.), hvor strafmaksimum efter Straffelovrådets forslag generelt vil være fængsel indtil 4 år.

I forhold til børn under 15 år supplerer straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelser imidlertid de mere alvorlige bestemmelser om seksuelt forhold til barn under 15 år, hvor strafmaksimum er henholdsvis 8 år og 12 år, hvilket

kan tale for et højere strafmaksimum end fængsel indtil 2 år for så vidt angår blufærdighedskrænkelser af børn under 15 år.

Efter en samlet vurdering foreslår Straffelovrådet på denne baggrund, at strafferammen for blufærdighedskrænkelser ændres til bøde eller fængsel indtil 2 år, dog 4 år, når forurettede er under 15 år.

Der henvises til betænkningen side 596.

6.2.3. Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 22 (forslag til straffelovens § 232), og bemærkningerne hertil.

7. Prostitution

7.1. Gældende ret

7.1.1. Efter straffelovens § 223 a straffes den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen kriminaliserer at betale (eller love at betale) en person under 18 år for sex.

Forbrydelsen fuldbyrdes ved samlejet, hvorimod det ikke er et krav, at betaling har fundet sted eller finder sted, når blot der før samlejet er lovet betaling. Også et løfte om betaling, som gerningsmanden ikke har til hensigt at opfylde, er omfattet. Betalingen behøver ikke at være penge, men skal kunne gøres op i penge. Også en betaling i form af nedskrivning af en gæld (eller en påstået gæld) vil kunne være omfattet. Det er endvidere uden betydning, om det er kunden selv eller en tredjemand, som betaler.

Det er en betingelse, at gerningsmanden er »kunde«. Heri ligger ifølge forarbejderne navnlig, at en person, der betaler for en mindreårige bolig, mad, tøj mv. og desuden har et seksuelt forhold til den mindreårige, normalt ikke rammes af bestemmelsen. Som eksempel nævnes i forarbejderne, at en person under 18 år flytter ind hos sin kæreste og forsørges af denne.

Som et andet muligt eksempel kan nævnes, at tilfælde, hvor to personer går ud sammen (på en »date«) og eksempelvis sammen spiser, drikker og/eller går på diskotek eller lignende – og også har et seksuelt forhold – må antages ikke at være omfattet af bestemmelsen, uanset om en af parterne efter forudgående aftale betaler for begge og den anden part er under 18 år. At én af parterne efter forudgående aftale i forbindelse med et sådant seksuelt samvær betaler sin seksualpartner under 18 års faktiske udgifter til hjemtransport, bringer næppe heller forholdet ind under straffelovens § 223 a.

Det er heller ikke strafbart at give sin kæreste under 18 år, som man har et seksuelt forhold til, gaver. Hvis man på den anden side i forbindelse med et seksuelt forhold til en person

under 18 år, som man ikke er kæreste med, efter forudgående aftale giver den pågældende penge (eller noget, som kan opgøres i penge), bringer det ikke forholdet uden for bestemmelsens anvendelsesområde, at parterne har valgt at betegne betalingen som en »gave«.

I grænsetilfælde vil det bero på de konkrete omstændigheder, om en erlagt ydelse i bestemmelsens forstand udgør betaling for et seksuelt forhold.

Samlejet skal være opnået mod betaling eller løfte om betaling, og det er derfor et krav, at parterne før samlejet (udtrykkeligt eller stiltiende) har aftalt, at der skal ske betaling. Bestemmelsen finder således ikke anvendelse, hvis parterne først efter, at de har haft samleje, aftaler, at der skal ske betaling, eller hvis en person efter et samleje ensidigt beslutter at betale den anden for samlejet.

Efter straffelovens §§ 224 og 225 finder bestemmelsen i § 223 a tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje og med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

Der henvises til betænkningen side 421-23.

7.1.2. Efter straffelovens § 228 om rufferi straffes forskellige handlinger med tilknytning til »kønslig usædelighed«, hvorimod kønslig usædelighed som sådan ikke er kriminaliseret.

Kønslig usædelighed i bestemmelsens forstand foreligger, når der ydes betaling for et seksuelt forhold med en kunde.

Det har herudover været diskuteret, om kønslig usædelighed også kan foreligge, hvor der er tale om et seksuelt forhold mellem personer, som begge modtager betaling, i praksis navnlig i forbindelse med optagelse af pornofilm eller pornografiske forestillinger, hvor de medvirkende modtager betaling. Bestemmelsen har ikke i praksis været anvendt på sådanne forhold.

De handlinger, der er kriminaliseret i § 228, er af temmelig forskellig beskaffenhed.

7.1.2.1. Rufferi kan for det første bestå i at »forlede« nogen til kønslig usædelighed, jf. stk. 1, nr. 1, og stk. 1, nr. 2, 1. led. Kravet om »forledelse« betyder, at der skal være tale om en kvalificeret medvirken i form af overtalelse. Bistand til en, der allerede har besluttet sig, er ikke omfattet af denne del af bestemmelsen. Hvis gerningsmanden har handlet for vindings skyld, er forholdet omfattet af nr. 2, 1. led, og ellers af nr. 1. Kravet i nr. 1 om, at der skal være tale om forledelse til at »søge fortjeneste« ved kønslig usædelighed har næppe nogen selvstændig betydning, da selve begrebet kønslig usædelighed forudsætter, at der betales.

Straffelovens § 262 a, der trådte i kraft den 8. juni 2002, omfatter bl.a. den, der ved anvendelse af tvang, frihedsberøvelse, trusler, svig eller anden utilbørlig fremgangsmåde rekrutterer en person med henblik på udnyttelse af den på-

gældende ved prostitution, og straffelovens § 262 a om menneskehandel absorberer strafansvaret for en samtidig overtrædelse af straffelovens § 228, stk. 1, nr. 2, om rufferi, jf. UfR 2009.1439 H. Den del af straffelovens § 228, stk. 1, nr. 2, som angår forledelse til prostitution for vindings skyld, har på denne baggrund formentlig ikke længere noget selvstændigt indhold.

7.1.2.2. Rufferi kan for det andet bestå i for vindings skyld at »afholde« nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, jf. stk. 1, nr. 2, 2. led. Her er det et krav, at der er tale om en person, der i forvejen driver erhverv ved kønslig usædelighed, men det kan selvfølgelig også forholde sig sådan, at gerningsmanden selv har forledt den pågældende hertil. Erhverv må forstås som et krav om en mere regelmæssig virksomhed, men det kræves ikke, at kønslig usædelighed er den pågældendes hovedbeskæftigelse. Kravet om »afholdelse« må forstås som spejlbilledet af »forlede«, og der kræves således overtalelse til ikke at stoppe eller, hvad der kommer ud på et, overtalelse til at fortsætte den kønslige usædelighed. Bistand i øvrigt til, at nogen driver erhverv ved kønslig usædelighed, er ikke omfattet af denne del af bestemmelsen.

7.1.2.3. Rufferi kan for det tredje bestå i at »holde bordel«, jf. stk. 1, nr. 3. Et bordel er et sted, hvor der er personer til stede, som mod betaling har seksuelt forhold til kunder. Det er således en betingelse, at der findes bestemte lokaliteter, hvor aktiviteten foregår. Det er endvidere en betingelse (jf. kravet om at »holde« bordel), at driften af bordellet sker for gerningsmandens regning eller dog således, at gerningsmanden gennem andele i kundernes betaling eller på anden måde er direkte økonomisk interesseret i virksomheden.

At »holde bordel« må afgrænses over for dels anden udlejning af lokaler til prostitution, dels flere prostitueredes fælles drift af et bordel. Udlejning af lokaler til prostitution er ikke omfattet af § 228, stk. 1, nr. 3, hvis lejen ikke væsentligt overstiger markedslejen (ved anden anvendelse), og hvis udlejeren heller ikke i øvrigt deltager i driften af bordellet. Flere prostitueredes fælles drift af et bordel er som udgangspunkt ikke omfattet af § 228, stk. 1, nr. 3. Hvis en prostitueret, der deltager i en sådan fælles drift af et bordel, har et økonomisk udbytte af de andres indtjening ved prostitution, som går ud over en deling af driftsudgifterne, vil den pågældende imidlertid »holde bordel«, jf. UfR 1978.64 H (domfældelse med stemmerne 5-2, da to andre prostitueredes deltagelse havde haft »økonomisk betydning« for tiltalte) og TfK 2001.333 Ø (frifindelse med stemmerne 3-3, da ca. syv andre prostitueredes betaling ikke havde haft »så væsentlig betydning for tiltaltes økonomi«, at der forelå bordelvirksomhed omfattet af § 228, stk. 1, nr. 3). I TfK 2003.275 Ø og TfK 2010.956 Ø skete frifindelse for en principal tiltale for overtrædelse af § 228, stk. 1, nr. 3, ved at have udlejet kabiner i en pornobiograf til prostitution.

7.1.2.4. På linje med rufferi straffes efter § 228, stk. 2, tre yderligere forhold, hvoraf de to er begrænset til personer under 21 år.

For det første straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed. Dette omfatter enhver medvirken til, at en person under 21 år søger erhverv ved kønslig usædelighed, herunder fortsætter med at drive erhverv med kønslig usædelighed. Det er således uden betydning, om gerningsmanden først kommer i kontakt med vedkommende, efter at den pågældende er begyndt at drive erhverv med kønslig usædelighed, og det kræves ikke, at der foreligger kvalificeret medvirken i form af overtalelse. Erhverv må som nævnt forstås som et krav om en mere regelmæssig virksomhed, men det kræves ikke, at kønslig usædelighed er den pågældendes hovedbeskæftigelse. Denne del af bestemmelsen omfatter således ikke tilskyndelse eller bistand til lejlighedsvis kønslig usædelighed.

For det andet straffes den, der medvirker til en befordring ud af riget af en person under 21 år, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed. Bestemmelsen omfatter enhver medvirken til, at en person under 21 år rejser fra Danmark til udlandet med det nævnte formål, og det er uden betydning, om den unge er bekendt med rejsens formål eller ej. Bestemmelsen finder anvendelse, selv om gerningsmandens medvirken til den unges udrejse sker efter anmodning fra den unge. Det er også uden betydning, om gerningsmanden har noget at gøre med den kønslige usædelighed, det er planen at drive i udlandet.

For det tredje straffes den, der medvirker til en befordring ud af riget af en person for, at denne i udlandet skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, hvis den pågældende er uvidende om formålet. Bestemmelsen omfatter enhver medvirken til, at en person rejser fra Danmark til udlandet, uden at den pågældende er bekendt med, at formålet hermed er den nævnte kønslige usædelighed. Det er uden betydning, om gerningsmanden har noget at gøre med den kønslige usædelighed, det er planen at drive i udlandet.

Begge de sidstnævnte led i § 228, stk. 2, omfatter ikke befordring internt i riget, herunder mellem Danmark, Færøerne og Grønland, eller befordring fra udlandet til Danmark. Sådan befordring vil imidlertid være omfattet af straffelovens § 262 a om menneskehandel, hvis den befordrede er under 18 år eller uvidende om, at formålet er at udnytte den pågældende ved kønslig usædelighed.

7.1.2.5. Strafferammen for overtrædelse af § 228 er i alle tilfælde fængsel indtil 4 år.

Tilregnelseskravet er i alle tilfælde forsæt. I de led af bestemmelsen, som angår personer under 21 år, kræves således også forsæt med hensyn til forurettedes alder.

Der henvises til betænkningen side 469-74.

7.1.3. Efter straffelovens § 229, stk. 1, straffes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed,

med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Efter straffelovens § 229, stk. 2, straffes den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt, med fængsel indtil år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Straffelovens § 229 omfatter forskellige handlinger med tilknytning til »kønslig usædelighed«, jf. om dette begreb ovenfor i pkt. 7.1.2, henholdsvis »utugt«.

Anvendelse af straffelovens § 229 forudsætter i almindelighed, at forholdet ikke kan henføres under § 228 om rufferi.

Hovedbestemmelsen om alfonseri fremgår af § 229, stk. 1, 2. led, om *udnyttelse* af en andens erhverv ved kønslig usædelighed. Erhverv må forstås som et krav om en mere regelmæssig virksomhed, men det kræves ikke, at kønslig usædelighed er den pågældendes hovedbeskæftigelse. »Udnyttelse« forudsætter efter forarbejderne, at der er tale om forhold af en vis varigere karakter, og hvor det drejer sig om en økonomisk fordel, som modtageren ikke har retligt eller naturligt krav på at modtage. Dette omfatter den, der formår en prostitueret til at give sig del i indtjeningen, medmindre betalingen ligger inden for rammerne af en retlig eller naturlig forsørgelsespligt. Dette omfatter også tilfælde, hvor betalingen fra den prostituerede fremstår som betaling for en ydelse, men hvor betalingen væsentligt overstiger den sædvanlige pris for den pågældende ydelse, f.eks. udlejning af lokaler.

Endvidere straffes efter stk. 1, 1. led, den, der optræder som mellemmand, enten for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde. Det er ikke et krav, at den kønslige usædelighed drives erhvervsmæssigt. Den, der en enkelt gang mod betaling formidler kontakt mellem en kunde og en, der modtager betaling for et seksuelt forhold til kunden, er således omfattet af bestemmelsen.

Endelig straffes efter stk. 2 den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til erhvervsmæssig utugt. Her er det således ligesom ved stk. 1, 2. led, men i modsætning til stk. 1, 1. led, et krav, at den erhvervsmæssige utugt (men ikke nødvendigvis udlejningen af værelser hertil) foregår som en mere regelmæssig virksomhed. I modsætning til stk. 1, 2. led, omfatter stk. 2 også udlejning til samme pris som til andre formål end prostitution, men bestemmelsen omfatter til gengæld kun hoteller og gæstgiverier og således f.eks. ikke private hjem. Bestemmelsen er i praksis blevet anvendt på udlejning af kabiner i en pornobiograf til brug for prostitution, jf. TfK 2010.956 Ø.

Tilregnelseskravet er i alle tilfælde forsæt. Der kræves således i relation til § 229, stk. 2, f.eks. også forsæt med hensyn til, at den, der lejer et hotelværelse, har til hensigt at benytte værelset til seksuelt forhold mellem en kunde og en person, der mere regelmæssigt modtager betaling for sådanne seksuelle ydelser.

Der henvises til betænkningen side 474-476.

7.1.4. Straffelovens § 231 indeholder en strafforhøjelsesregel, hvorefter straffen for overtrædelse af §§ 228 og 229 kan forhøjes med indtil det halve, hvis gerningsmanden tidligere er dømt for overtrædelse af en af disse bestemmelser eller tidligere er idømt fængsel for en berigelsesforbrydelse (dvs. straffelovens §§ 276-290). Gentagelsesvirkningen ophører efter 10 år, jf. straffelovens § 84.

Der henvises til betænkningen side 476.

7.1.5. Efter straffelovens § 233 straffes den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Bestemmelsen omfatter dels opfordring og indbydelse til »utugt«, dels at »stille usædelig levevis til skue«. Disse aktiviteter er efter bestemmelsen ikke strafbare i sig selv, men kun hvis de udøves på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse.

Opfordring og indbydelse til »utugt« må i denne sammenhæng antages at tage sigte på opfordring til at modtage betaling henholdvis indbydelse til at betale for seksuelle forhold. Der er en vis tvivl om, på hvilken måde sådanne opfordringer eller indbydelser skal fremsættes for i bestemmelsens forstand at være egnede til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse.

Bestemmelsen tog oprindeligt (i 1906) sigte på prostitueredes henvendelser til potentielle kunder på gaden og i annoncer (samt potentielle kunders henvendelser på gaden eller i annoncer), men det er tvivlsomt, om sådanne henvendelser i dag kan anses for at være så forulepende eller forargelige, at de kan straffes efter straffelovens § 233. Henvendelser på gaden kan efter omstændighederne straffes efter ordensbekendtgørelsen, hvorimod annoncering i givet fald vil være straffri.

Hvad der menes med at »stille usædelig levevis til skue«, er også tvivlsomt. Oprindeligt (i 1906) var der formentlig tænkt på personer, der åbenlyst levede som prostituerede (samt personer, der åbenlyst havde som levevis at være kunder hos prostituerede). Det er muligt, at dette led i bestemmelsen ikke længere har nogen selvstændig betydning.

Der henvises til betænkningen side 476-77.

7.1.6. Efter restaurationslovens § 31, stk. 2, kan politiet bl.a. forbyde personer, der søger fortjeneste ved prostitution, at opholde sig som gæster i bestemte virksomheder (dvs. en bestemt restaurant, bar, natklub, diskotek mv.) og kan endvidere forbyde de pågældende indehavere at modtage disse personer som gæster. Overtrædelse af et forbud straffes med bøde, jf. lovens § 37, stk. 1, nr. 3, og straffen kan under skærpene omstændigheder eller i gentagelsestilfælde stige til fængsel indtil 4 måneder, jf. lovens § 37, stk. 3.

Der henvises til betænkningen side 477.

7.2. Lovforslagets udformning

7.2.1. Med hensyn til *kriminalisering af prostituerede* er der efter Straffelovrådets opfattelse ikke tvivl om, at det efter en nutidig opfattelse ikke bør komme på tale at straffe en prostitueret alene for det forhold, at den pågældende har seksuelle forhold mod betaling.

En eventuel kriminalisering af prostituerede kan således efter Straffelovrådets opfattelse i dag alene begrundes i ordensmæssige hensyn, herunder hensynet til virksomheder, hvis drift forstyrres af prostituerede, og naboer eller forbipasserende, som forulempes. Sådanne ordensmæssige hensyn er imidlertid ikke entydigt knyttet til prostituerede, idet også andre persongrupper eller enkeltindivider kan være til alvorlig gene for virksomheder, naboer eller forbipasserende. Meget taler på denne baggrund for ikke at fastsætte forbud eller forbudshjemler, som kun vedrører prostituerede, men i stedet også over for prostituerede i givet fald at anvende de generelle ordensregler, som gælder for alle, der udviser en nærmere bestemt generende adfærd.

Straffelovrådet kan således tilslutte sig den afkriminalisering af prostitution som sådan, der blev gennemført i 1999, og som i øvrigt ligger i tråd med den internationale tendens i det mindste i Europa.

I forlængelse heraf foreslår Straffelovrådet at ophæve den gældende bestemmelse i straffelovens § 233 om at opfordre eller indbyde til utugt eller stille usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse. Efter Straffelovrådets opfattelse imødekommes andres berettigede forventning om beskyttelse mod eventuel særligt pågående adfærd fra prostituerede i tilstrækkelig grad ved ordensbekendtgørelsens regler, og efter en nutidig opfattelse er der ikke tilstrækkeligt grundlag for at kriminalisere den prostitueredes egen annoncering uanset formen.

Endvidere foreslår Straffelovrådet at ophæve bestemmelsen i restaurationslovens § 31, stk. 2, om, at politiet kan forbyde en prostitueret at opholde sig om gæst i en restaurant mv.

Der henvises til betænkningen side 532-35.

7.2.2. Med hensyn til *medvirken til andres prostitution* er det efter Straffelovrådets opfattelse åbenbart, at anvendelse af tvang, svig mv. over for en person med henblik på at udnytte den pågældende ved prostitution fortsat bør være strafbar, og Straffelovrådet foreslår ingen ændringer af de gældende strafbestemmelser om menneskehandel.

7.2.2.1. Efter Straffelovrådets opfattelse er det endvidere åbenbart, at medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ligeledes fortsat bør være strafbar.

Med henblik på med sikkerhed at ramme alle tilfælde af medvirken til, at en person under 18 år deltager i prostitution, uden at der er tale om menneskehandel, foreslår Straffelovrådet en ny samlet bestemmelse om straf for den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen vil kun have betydning, når der ikke foreligger menneskehandel. Straffelovrådet foreslår, at bestemmelsens strafmaksimum skal være 6 års fængsel (hvor de gældende bestemmelser, som vil kunne anvendes i sådanne tilfælde, har et strafmaksimum på 4 års fængsel).

7.2.2.2. Med hensyn til kriminalisering af medvirken til andres prostitution, hvor den prostituerede er fyldt 18 år, og hvor der ikke er tale om at anvende tvang, svig mv. med henblik på at udnytte den pågældende ved prostitution, er det efter Straffelovrådets opfattelse vigtigt at være opmærksom på, at der i givet fald er tale om at kriminalisere medvirken til en i øvrigt straffri virksomhed.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør en sådan kriminalisering af medvirken til andres frivillige prostitution i givet fald have til formål at beskytte de prostituerede mod udnyttelse. Det er derfor også vigtigt at være opmærksom på, at jo mere vidtgående en eventuel kriminalisering af medvirken til andres frivillige prostitution bliver, jo vanskeligere bliver det at arbejde som prostitueret.

Straffelovrådet har ud fra disse hensyn navnlig overvejet, hvordan prostitutionsvirksomhed bør kunne være organiseret, og i hvilket omfang og på hvilke vilkår andre bør kunne bistå med hjælpefunktioner i relation til prostitution (f.eks. lokaler, telefonbetjening, reception, annoncering mv.).

Straffelovrådet er kommet frem til, at prostitutionsvirksomhed ud over, at en prostitueret driver sin egen virksomhed, alene bør kunne være organiseret som et ligeværdigt fællesskab mellem flere prostituerede. Rådet finder, at der ved andre organiseringsformer er for stor risiko for udnyttelse af de prostituerede.

Straffelovrådet foreslår derfor, at prostitutionsvirksomhed skal være strafbar, hvis der ikke er tale om et ligeværdigt fællesskab mellem de prostituerede, der er beskæftiget i virksomheden.

En sådan ny strafbestemmelse vil i vidt omfang videreføre den eksisterende strafbestemmelse om at holde bordel, men vil samtidig være neutral i forhold til, hvordan prostitutionsvirksomheden nærmere er organiseret. Bestemmelsen vil dermed finde anvendelse uden hensyn til, om der er tale om f.eks. bordelprostitution, barprostitution, escortprostitution eller gadeprostitution. For alle prostitutionsformer gælder, at der kan være en bagmand, som organiserer virksomheden, og det er denne bagmand, der rammes af den foreslåede nye strafbestemmelse.

Med Straffelovrådets forslag er det hensigten at justere grænsen mellem straffri og strafbar prostitutionsvirksomhed,

så prostituerede får lidt større muligheder for at organisere sig i et økonomisk fællesskab, end straffeloven må antages at give mulighed for i dag. Det er således hensigten at give mulighed for, at flere prostituerede aftaler en rimelig fordeling af indtægter og udgifter i prostitutionsvirksomheden, også selv om det indebærer, at en eller flere prostitueredes indtægter får økonomisk betydning for en eller flere andre prostituerede i virksomheden.

Straffelovrådet foreslår at videreføre den gældende strafferamme for rufferi på fængsel indtil 4 år i den foreslåede nye strafbestemmelse (hvor medvirken til andres barprostitution, escortprostitution eller gadeprostitution i dag – hvis der ikke foreligger menneskehandel – hører under bestemmelser med et strafmaksimum på 3 års fængsel).

7.2.2.3. Ved siden af den foreslåede nye strafbestemmelse om at drive virksomhed med andres prostitution foreslår Straffelovrådet at opretholde den eksisterende kriminalisering af (i øvrigt) at udnytte en andens erhverv ved prostitution.

Straffelovrådet finder således, at mest taler for, at det også, selv om der hverken foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, fortsat bør være strafbart at udnytte en andens erhvervsmæssige prostitution ved mere varigt at modtage en andel af den prostitueredes indtjening, uden at modtageren har et retligt eller naturligt krav herpå.

Dette indebærer navnlig, at den egentlige fortjeneste ved prostitutionen fortsat ikke lovligt hverken helt eller delvis kan tilfalde nogen anden end den eller de prostituerede selv. Udnyttelse vil også foreligge, hvis den prostituerede betaler en væsentlig højere pris for en ydelse end den pris, som andre skal betale, eller som i øvrigt kan anses for sædvanlig eller rimelig. Som eksempel kan nævnes udlejning af lokaler til overpris.

Straffelovrådet foreslår, at strafferammen for bestemmelsen om i øvrigt at udnytte en andens erhvervsmæssige prostitution fastsættes til bøde eller fængsel indtil 2 år. Medtagelsen af bøde i normalstrafferammen i stedet for i en formildende sidestrafte ramme som i den gældende bestemmelse er alene udtryk for en teknisk begrundet forenkling på linje med de tilsvarende ændringer, der i 2004 blev gennemført i alle andre bestemmelser i straffeloven med formildende sidestrafte rammer med bøde. Forslaget om at nedsætte strafmaksimum fra 3 år til 2 år i forhold til den gældende bestemmelse skal navnlig ses i lyset af, at de groveste udnyttelsestilfælde efter Straffelovrådets forslag vil være omfattet af den foreslåede nye strafbestemmelse om at drive virksomhed med andres prostitution, hvor der som nævnt foreslås en strafferamme på fængsel indtil 4 år.

7.2.2.4. Straffelovrådet foreslår, at der ved siden af de foreslåede strafbestemmelser om at drive virksomhed med andres prostitution og om udnyttelse i øvrigt af en andens erhverv ved prostitution ikke opretholdes en særskilt kriminalisering af mellemmandsvirksomhed.

Straffelovrådet foreslår samtidig at opretholde den særskilte kriminalisering af at udleje et værelse i hotel til erhvervs-mæssig prostitution. Bestemmelsen har betydning for udlejning til sædvanlig pris. Udlejning af værelser til prostitution til en uforholdsmæssig høj pris er omfattet af den strengere straffebestemmelse, som Straffelovrådet foreslår opretholdt, om udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution.

Efter Straffelovrådets opfattelse er behovet for denne kriminalisering af udlejning af værelser til sædvanlig pris til erhvervs-mæssig prostitution ikke stort. Bestemmelsen er alene relevant ved udlejning til frivillig prostitution, som udlejeren af værelserne ikke har organiseret. Hvis udlejeren af værelserne har organiseret prostitutionen, omfattes forholdet af den foreslåede nye straffebestemmelse om at drive virksomhed med andres prostitution.

En afkriminalisering vil imidlertid give mulighed for, at hotelvirksomhed særligt indrettes med henblik på systematisk udlejning (til sædvanlig pris i anden sammenhæng) af værelser til erhvervs-mæssig prostitution. Straffelovrådet har på denne baggrund ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå at ophæve den gældende straffebestemmelse.

7.2.2.5. Straffelovrådet har endvidere overvejet, om der bør opretholdes en særskilt kriminalisering af at forlede nogen til prostitution uden forsæt til udnyttelse. For at være omfattet af den gældende bestemmelse herom skal gerningsmanden på den ene side »forlede« nogen, dvs. anvende falske foregivender eller lignende utilbørlig fremgangsmåde, og på den anden side må det ikke ske med henblik på, at gerningsmanden eller tredjemand opnår et økonomisk udbytte, idet der i så fald i praksis vil være tale om menneskehandel, som er en væsentligt alvorligere forbrydelse.

Bestemmelsen ville formentlig uden skade kunne ophæves som overflødig i praksis, men Straffelovrådet har dog ikke fundet tilstrækkelig grundlag for at stille forslag herom.

Straffelovrådet foreslår imidlertid, at strafferammen fastsættes som for udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervs-mæssige prostitution, dvs. til bøde eller fængsel indtil 2 år. Efter Straffelovrådets opfattelse afspejler denne strafferamme bedre end den gældende strafferamme på fængsel indtil 4 år forholdets strafværdighed i sammenligning med at drive virksomhed med andres prostitution (hvor Straffelovrådet foreslår at anvende strafferammen på fængsel indtil 4 år) henholdsvis udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervs-mæssige prostitution.

7.2.2.6. Straffelovrådet anbefaler, at den gældende regel i straffelovens § 231 om strafforhøjelse i visse gentagelsessituationer ophæves. Rådet lægger herved navnlig vægt på, at de almindelige strafferammer, som rådet foreslår, er fuldt tilstrækkelige til, at der også i gentagelsestilfælde kan udmåles en passende straf.

7.2.2.7. Straffelovens §§ 228 og 229 er efter forarbejderne til straffeloven af 1930 og til lovændringen i 1961 møntet på prostitution, dvs. på seksuelle forhold til en kunde mod beta-

ling eller løfte herom. Bestemmelserne anvendes i praksis i overensstemmelse hermed.

I lyset af de bemærkninger, der siden 1969 som led i den politiske behandling af forskellige lovforslag har været fremsat om forståelsen af udtrykket »kønslig usædelighed« i straffelovens §§ 228 og 229, har Straffelovrådet overvejet, om de foreslåede moderniserede regler om medvirken til andres prostitution bør kunne anvendes på andre »usædelige« forhold, dvs. i praksis fremstilling af pornografiske fotografier eller film henholdsvis afholdelse af pornografiske forestillinger.

For så vidt angår fremstilling af pornografiske fotografier eller film eller afholdelse af pornografiske forestillinger med deltagelse af personer under 18 år har straffeloven siden henholdsvis 2000 og 2009 indeholdt særkilte og udtømmende straffebestemmelser herom, jf. §§ 230 og 235 a, der er omtalt i pkt. 5.1.3 og 5.1.4 ovenfor.

Spørgsmålet om en eventuel anvendelse af prostitutionsbestemmelserne på andre »usædelige« forhold end prostitution angår således i dag alene fremstilling af pornografiske fotografier eller film henholdsvis afholdelse af pornografiske forestillinger udelukkende med deltagelse af personer over 18 år.

Straffelovrådet finder ikke noget grundlag for, at der i dag op til en vis alder (f.eks. 21 år) skal være en særlig beskyttelse i seksuel henseende af personer over 18 år, som nu er myndighedsalderen. De hensyn til beskyttelse af unge mod udnyttelse som pornomodeller, der blev fremført i 1969, må således efter Straffelovrådets opfattelse i dag anses for at være varetaget ved de nævnte bestemmelser i straffelovens §§ 230 og 235 a, selv om disse bestemmelser opererer med en 18-års-aldersgrænse, hvor man i 1969 tilkendegav et ønske om at beskytte personer under 21 år mod at blive benyttet som pornomodeller i erhvervs-mæssig sammenhæng.

Tilbage står herefter alene spørgsmålet om en eventuel anvendelse af prostitutionsbestemmelserne i forhold til alle over 18 år, som deltager i pornografiske fotografier, film eller forestillinger.

En anvendelse af de foreslåede prostitutionsbestemmelser ville bl.a. indebære et totalforbud mod erhvervs-mæssig fremstilling af pornofilm og afholdelse af sexshows, undtagen hvor der er tale om et ligeværdigt samvirke mellem samtlige optrædende i filmen eller forestillingen.

Straffelovrådet finder, at der ikke er grundlag herfor, og som nævnt er de gældende bestemmelser om »kønslig usædelighed« i praksis heller ikke blevet anvendt i forhold til andet end prostitution.

Der henvises til betænkningen side 535-50.

7.2.3. Med hensyn til *købesex* er det efter Straffelovrådets opfattelse åbenbart, at forbuddet mod betaling af personer

under 18 år for sex bør opretholdes. Dette følger i øvrigt også af Danmarks EU-retlige og internationale forpligtelser.

På denne baggrund er hovedspørgsmålet, om der bør indføres et generelt strafsanktioneret forbud mod at betale også personer over 18 år for sex. Hvis der ikke indføres et sådant generelt forbud, kan det supplerende overvejes, om der bør indføres et forbud mod betaling for sex i visse situationer, f.eks. hvis den prostituerede er offer for menneskehandel, eller hvis den prostituerede er offer for rufferi eller alfonseri.

7.2.3.1. Et forbud mod betaling for sex vil være udtryk for, at en aktivitet, der i øvrigt er lovlig – sex mellem samtykkende voksne – bliver strafbar, hvis der ydes betaling. Dette vil i sig selv være usædvanligt, idet langt de fleste aktiviteter enten er strafbare som sådanne eller lovlige, hvad enten de udøves vederlagsfrit eller mod betaling. På denne baggrund er det Straffelovrådets umiddelbare opfattelse, at indførelse af et forbud mod købesex bør forudsætte, at tungtvejende grunde taler for et sådant forbud.

Sverige indførte i 1999 som det første land i verden et generelt forbud mod køb af sex, uden at salg af sex var kriminaliseret, efterfulgt af Norge og Island i 2009. Begrundelsen for disse generelle forbud mod køb af sex har navnlig været at bekæmpe prostitution gennem en begrænsning af efterspørgslen. Som yderligere begrundelse har det været anført, at det i dagens samfund er »uværdigt og uacceptabelt«, at mænd betaler kvinder for sex.

Med hensyn til det sidstnævnte argument bemærker Straffelovrådet for det første, at det også forekommer, at mænd betaler mænd for sex, at kvinder betaler mænd for sex, og at kvinder betaler kvinder for sex.

Straffelovrådet bemærker dernæst, at det i høj grad er et holdningsspørgsmål, om selve det at betale for sex er (moralisk) uacceptabelt, og om salg af sex er nedværdigende for sælgeren eller for køberen eller for begge, og om parternes køn har nogen betydning i den henseende. Ud fra foreliggende undersøgelser mv. må det endvidere antages, at der i den danske befolkning er stærkt delte meninger herom.

Straffelovrådet finder på det foreliggende grundlag, herunder erfaringerne fra Sverige, Norge og Finland, anledning til at fremhæve, at et forbud mod købesex vil være ressourcekrævende at håndhæve. Dette skyldes navnlig, at begge de involverede parter – den prostituerede og kunden – har en fælles interesse i, at en overtrædelse af et forbud mod købesex ikke opdages – den prostituerede for at opretholde sin indtjening, kunden for at undgå straf. Det vil derfor i almindelighed ikke kunne forventes, at nogen vil anmelde eller frivilligt vidne om overtrædelse af et forbud mod købesex (i Sverige sker det i praksis kun, hvis kunden har begået anden kriminalitet, f.eks. vold, over for den prostituerede). Håndhævelsen vil derfor i praksis afhænge af politiets egne direkte observationer af kontakter mellem prostituerede og deres kunder.

Det må endvidere antages, at virkningen af et forbud mod købesex vil være meget afhængig af omfanget af håndhævelsen, dvs. navnlig af, hvor mange ressourcer politiet afsætter til indskriden mod gadeprostitution og til razziaer mod bordeller. Erfaringerne fra Sverige og Norge tyder på, at hvis et forbud mod købesex skal føre til et reelt fald i efterspørgslen efter prostitution, skal risikoen for opdagelse være forholdsvis høj. Der vil ganske vist formentlig være en mindre gruppe af potentielle kunder, der allerede som følge af forbuddet vil afstå fra og i givet fald ophøre med at købe sex. Flertallet af potentielle kunder kan imidlertid kun forventes at afstå fra at købe sex som følge af forbuddet, hvis risikoen for opdagelse er forholdsvis høj.

Sammenfattende er det Straffelovrådets opfattelse, at de mest sandsynlige afledede virkninger af et forbud mod købesex vil være, at det vil blive sværere at arbejde som prostitueret, dels fordi kontakten med kunderne vil skulle foregå under hensyntagen til, at kunderne begår et strafbart forhold, som den prostituerede og kunden har en fælles interesse i at holde skjult, dels fordi nogle kunder vil falde fra. Dette vil så kunne have den konsekvens, at en mindre del af de prostituerede stopper som prostituerede, men det vil næppe være meget mere end de godt 10 %, der ifølge undersøgelser selv har denne forventning, og de prostituerede, der i givet fald stopper af denne grund, må for i hvert fald hovedpartens vedkommende antages at være blandt dem, der ikke er blevet tvunget eller besveget til at arbejde som prostituerede.

Det er endvidere Straffelovrådets opfattelse, at det er mest sandsynligt, at et forbud mod købesex højst vil have marginal indvirkning på omfanget af menneskehandel, rufferi og alfonseri.

Om de beskrevne hensyn og sandsynlige konsekvenser fører til, at køb af sex bør forbydes, afhænger i afgørende grad af, hvilken vægt disse hensyn og konsekvenser tillægges, og det er efter Straffelovrådets opfattelse i høj grad et holdningsspørgsmål.

Hvis man har den holdning, at det i alle tilfælde er stærkt nedværdigende at modtage betaling for sex, og at den, der betaler for sex, derfor i og med, at han eller (sjældnere) hun betaler for sex, begår et groft overgreb mod den, der modtager betalingen, taler det for at indføre et forbud mod købesex. Det kan således i forlængelse heraf anføres, at sådanne grove overgreb af rent principielle grunde bør straffes, uanset om straffen kan forventes at føre til færre overgreb, og også uanset om de formodede ofre selv betragter sig som ofre for et overgreb.

Hvis man har den holdning, at prostitution forstyrrer den offentlige orden ved, at folk bliver antastet eller forulempet, taler det derimod efter Straffelovrådets opfattelse ikke afgørende for et forbud mod købesex. Dette hensyn kunne efter rådets opfattelse i det højeste tale for et forbud mod køb af sex på offentlig gade (som det kendes i Finland, hvor også salg af sex på offentlig gade er forbudt). Som nævnt i pkt. 7.2.1 ovenfor er det imidlertid rådets opfattelse, at andres

berettigede forventning om beskyttelse mod eventuel særligt pågående adfærd fra prostituerede i tilstrækkelig grad imødekommes ved de gældende regler i ordensbekendtgørelsen.

Hvis man har den holdning, at prostitution er et alvorligt socialt problem, fordi alle eller størstedelen af de prostituerede er tvunget ud i prostitution af deres livssituation, således at deres erhverv ikke bunder i et reelt frit valg, taler det for et forbud for købesex, i det omfang et sådant forbud kan forventes at hjælpe prostituerede ud af prostitution. Efter Straffelovrådets opfattelse må det imidlertid antages, at et forbud mod købesex næppe kan forventes at ville hjælpe mere end et meget begrænset antal prostituerede ud af prostitution. Langt de fleste prostituerede (nok i størrelsesordenen 9 ud af 10) måtte imidlertid forventes at fortsætte som prostituerede også efter indførelsen af et forbud mod købesex, og disses situation ville ikke være forbedret, men nok snarere forværret, efter en indførelse af et forbud mod købesex.

Hvis man har den holdning, at prostitution er et alvorligt kriminalitetsproblem, fordi et stort antal prostituerede er ofre for menneskehandel, rufferi eller alfonseri, taler det for et forbud mod købesex, i det omfang et sådant forbud kan forventes at begrænse omfanget af menneskehandel, rufferi og alfonseri. Som nævnt er det imidlertid Straffelovrådets opfattelse, at det er mest sandsynligt, at et forbud mod købesex højst vil have marginal indvirkning på omfanget af menneskehandel, rufferi og alfonseri.

Hvis man har den holdning, at prostituerede, som ikke er ofre for menneskehandel, rufferi eller alfonseri, i almindelighed ikke er værre stillede (og undertiden bedre stillede) end mange andre mennesker, der har et fysisk eller psykisk belastende arbejde, taler det imod et generelt forbud mod købesex.

Sammenfattende er det på denne baggrund Straffelovrådets opfattelse, at et forbud mod købesex alene vil kunne begrundes ud fra en helt principiel afstandtagen fra køb af sex. Med den eksisterende viden om prostitution i Danmark og oplysningerne om erfaringerne med forbud mod købesex i andre lande er der således efter rådets opfattelse ikke grundlag for at antage, at et forbud mod købesex vil have mærkbare positive konsekvenser i andre henseender end selve den principielle afstandtagen fra køb af sex, som et strafsanktioneret forbud vil være udtryk for. Tværtimod vil et forbud mod købesex kunne have negative konsekvenser for et antal prostituerede både i form af ringere økonomiske forhold og i form af øget stigmatisering.

Straffelovrådet kan på denne baggrund ikke anbefale, at der indføres et sådant generelt forbud mod købesex.

7.2.3.2. Et andet spørgsmål er, om der bør indføres et forbud mod betaling for sex i visse situationer, f.eks. hvis den prostituerede er offer for menneskehandel, eller hvis den prostituerede er offer for rufferi eller alfonseri.

Til støtte for et forbud mod køb af sex hos en person, der er offer for menneskehandel, rufferi eller alfonseri, kan navnlig

anføres, at det er kundens efterspørgsel, der giver mulighed for at udnytte den prostituerede, og at det uanset ens holdning til prostitution generelt umiddelbart fremstår som uacceptabelt at efterspørge køb af sex i tilfælde, hvor kunden har forsæt til, at den prostituerede udnyttes som offer for menneskehandel, rufferi eller alfonseri.

Heroverfor kan det navnlig anføres, at den nuværende politik, som bl.a. afspejles i Servicestyrelsens kampagne mod menneskehandel, går ud på gennem en oplysningsindsats at ansvarliggøre prostitutionskunder, så de afstår fra at købe sex af prostituerede, hvis der er tegn på, at den pågældende kan være offer for menneskehandel, og i givet fald anmelder en eventuel mistanke om menneskehandel til myndighederne. Hvis seksuelle forhold mod betaling til ofre for menneskehandel generelt kriminaliseres, vil en prostitutionskunde, der anmelder en mistanke om menneskehandel til myndighederne, fremover kunne risikere selv at blive retsfulgt.

Det kan endvidere anføres, at hvis prostitutionskunden er bekendt med eller bestemt formoder, at nogen tvinger den prostituerede til at prostituere sig og dermed til at have et seksuelt forhold til kunden, vil kunden ved at have sex med den prostituerede afhængig af tvangens art gøre sig skyldig i voldtægt eller i at skaffe sig seksuelt forhold ved anden ulovlig tvang. Grovere tilfælde af sex med en prostitueret, der udnyttes, er således allerede efter gældende ret omfattet af strafbestemmelser vedrørende alvorlige eller meget alvorlige forbrydelser.

Sammenfattende er det Straffelovrådets opfattelse, at det må antages i praksis at ville være sådan, at enten vil det helt undtagelsesvis kunne bevises, at en prostitutionskunde har en sådan viden, at den pågældende kan straffes for voldtægt eller anden ulovlig tvang, eller også vil der hverken kunne bevises forsæt til en af disse forbrydelser eller til seksuelt forhold til en person, der er offer for menneskehandel.

Straffelovrådet finder på denne baggrund ikke grundlag for at foreslå en særskilt kriminalisering af seksuelle forhold mod betaling til en person, der er offer for menneskehandel, eller af seksuelle forhold mod betaling til en person, der er offer for rufferi eller udnyttelse i øvrigt til prostitution.

Der henvises til betænkningen side 551-64.

7.2.4. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med enkelte undtagelser udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Justitsministeriet finder dog ikke grundlag for i forhold til den foreslåede rufferibestemmelse at justere på den hidtidige forståelse af at »holde bordel« eller for at ophæve den eksisterende kriminalisering af at optræde som mellemmand ved andres prostitution, da det vil kunne sende et forkert signal. Af samme grund finder Justitsministeriet, at det eksisterende strafmaksimum på 3 års fængsel for udnyttelse i øvrigt af andres prostitution og mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution bør videreføres.

Med hensyn til at betale en person over 18 år for et seksuelt forhold lægger Justitsministeriet navnlig vægt på, at et forbud mod købesex ikke kan forventes at føre til et væsentligt fald i omfanget af prostitution eller menneskehandel, men derimod kan forventes at få negative konsekvenser for de prostituerede. Et forbud mod købesex vil desuden være meget ressourcekrævende at håndhæve effektivt.

Prostitution er først og fremmest et socialt problem, hvor der især er behov for en social indsats, og regeringen har derfor med »Exit Prostitution« taget initiativ til at styrke den sociale indsats over for prostituerede.

Regeringen vil desuden sætte ind over for menneskehandel. Ofre for menneskehandel til bl.a. prostitution er meget sårbare mennesker, som lever i et afhængighedsforhold til deres bagmænd.

Med henblik på at styrke indsatsen imod menneskehandel indgik regeringen i forbindelse med finansloven for 2013 en aftale med Enhedslisten om at sikre bedst mulige forhold og vilkår for de ofre for menneskehandel, der vender hjem til deres oprindelsesland, så de har mulighed for at komme godt videre med deres liv uafhængig af bagmænd mv. Som led heri skal den såkaldte forlængede refleksionsperiode, hvor et offer for menneskehandel kan opholde sig i Danmark og få hjælp til restitution og forberedelse af den pågældendes tilbagevenden til hjemlandet, udvides fra 100 dage til 120 dage. Det indgår også i aftalen, at reintegrationsperioden i hjemlandet som led i en forberedt hjemsendelse udvides fra 3 måneder til 6 måneder, og at støtteordningen gøres mere fleksibel, så den enkelte får større mulighed for omprioritering af indsatsen. Justitsministeren fremsatte den 30. januar 2013 et lovforslag om ændring af udlændingeloven (L 129), der bl.a. skal gennemføre de ændringer af udlændingeloven, der er nødvendige for at udmønte de pågældende dele af finanslovsaftalen.

Som nævnt i pkt. 3.2.4 ovenfor foreslås det desuden med nærværende lovforslag at lovfæste, at det i almindelighed udgør en skærpende omstændighed i relation til strafudmålingen for voldtægt, hvis gerningsmanden har en bestemt formodning om, at forurettede tillige er offer for menneskehandel. Som ligeledes nævnt i pkt. 3.2.4 vil det bl.a. omfatte prostitutionskunder, som har en bestemt formodning om, at den prostituerede er offer for menneskehandel og tvunget til det seksuelle forhold.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 21 og 23 (forslag til straffelovens §§ 224, 233 og 233 a), og § 4 (ændring af restaurationslovens § 31, stk. 2) og bemærkningerne hertil.

8. Børnepornografi

8.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 235, stk. 1, straffes den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder

med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Efter straffelovens § 235, stk. 2, straffes den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, med bøde eller fængsel indtil 1 år. Dette gælder dog ifølge § 235, stk. 3, ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen.

Ved »utugtige« fotografier, film eller lignende forstås billedoptagelser, hvor personen under 18 år har samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, hvor der i forhold til personen under 18 år anvendes genstande på en måde, der svarer til samleje eller anden kønslig omgængelse end samleje, eller hvor personen under 18 år anvendes som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Lydoptagelser falder uden for bestemmelsen. Tegninger falder også uden for bestemmelsen.

Ved »andre utugtige visuelle gengivelser« forstås navnlig computergenerede billeder, der ikke afbilder en virkelig person under 18 år, men bortset fra det fiktive har fuld lighed med et fotografi. Den fiktive fremstilling skal således fremtræde på tilnærmelsesvis samme måde som fotografier og lignende.

Henvisningen til »personer under 18 år« skal ifølge forarbejderne forstås på den måde, at dette element i gerningsindholdet er opfyldt, hvis den pågældende fremtræder som yngre end 18 år, medmindre gerningsmanden beviser, at den pågældende faktisk var fyldt 18 år.

Den strafbare handling efter § 235, stk. 1, er at udbrede det nævnte materiale. Udbredelse omfatter i hvert fald videregivelse af materialet, herunder i en snæver kreds, og det er uden betydning, om der ydes betaling eller ej. Det kan diskuteres, om den blotte forevisning af materialet f.eks. for nogle få venner skal anses for udbredelse. Det må antages, at allerede tilgængeliggørelse i et fiddelingsnetværk skal anses som udbredelse i bestemmelsens forstand, uanset om og i givet fald i hvilket omfang materialet er blevet hentet af andre.

De strafbare handlinger efter § 235, stk. 2, er at besidde eller mod vederlag eller gennem internettet eller lignende at gøre sig bekendt med materiale af den nævnte karakter. Besiddelse omfatter også f.eks. lagring i digital form på medier, som er i gerningsmandens besiddelse, f.eks. en computers harddisk eller en usb-nøgle. Det er også strafbart mod vederlag at gøre sig bekendt med materiale af den nævnte karakter. Dette sker i praksis i givet fald normalt gennem internettet, og da det endvidere generelt er strafbart gennem internettet eller lignende at gøre sig bekendt med materiale af den

nævnte karakter, har spørgsmålet om ydelse af vederlag i praksis ingen selvstændig betydning for strafansvaret (men kan have bevismæssig betydning navnlig i relation til forsætsbedømmelsen). I det omfang det måtte være relevant, omfatter vederlag ikke alene betaling, men enhver modydelse, herunder at der byttes med andre ydelser. Den selvstændige betydning af den særskilte kriminalisering af gennem internettet eller mod vederlag at gøre sig bekendt med materiale af den nævnte karakter ligger navnlig i, at det ikke anses som besiddelse alene at få vist materiale f.eks. på en computerskærm, hvis materialet ikke lagres.

Et eventuelt samtykke til udbredelse eller besiddelse fra de personer, billedoptagelserne vedrører, er som udgangspunkt uden betydning for strafansvaret. Det følger dog af 235, stk. 3, at besiddelse (men ikke udbredelse) af »utugtige billeder« af en person over 15 år med den pågældendes samtykke er lovlig. Henvisningen til »billeder« indebærer ifølge forarbejderne, at alene fotografier og lignende lovligt kan besiddes med samtykke, mens der ikke kan gives diskulperende samtykke til besiddelse af film og lignende.

Det må antages, at straffelovens § 235 ikke omfatter den, der udbreder eller besidder eller gør sig bekendt med utugtige film, fotografier eller lignende af sig selv, men straffrihed forudsætter, at der enten ikke optræder andre personer under 18 år på optagelserne eller udelukkende optræder personer over 15 år, som har givet (gyldigt) samtykke til besiddelsen (og i så fald er kun besiddelse, ikke udbredelse, straffri). Straffriheden omfatter desuden i givet fald kun den pågældende selv, ikke eventuelle medvirkende.

Der henvises til betænkningen side 605-608.

8.2. Lovforslagets udformning

8.2.1. Straffelovrådet anfører, at kriminaliseringen af udbredelse og besiddelse af børnepornografiske fotografier mv. i vidt omfang bygger på EU-retlige og internationale forpligtelser, og at straffelovens bestemmelser herom senest blev ændret i 2009 med henblik på at muliggøre Danmarks tiltræden af Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug.

Straffelovrådet finder, at afgrænsningen af kriminaliseringen til »utugtige« fotografier mv. har fungeret på en hensigtsmæssig måde i praksis og på en rimelig måde adskiller de fotografier mv., som bør være omfattet af kriminaliseringen vedrørende børnepornografi, fra de fotografier mv., som ikke i sig selv bør anses som ulovlige.

Der henvises til betænkningen side 640-41.

8.2.2. Med hensyn til *fiktiv børnepornografi* anfører Straffelovrådet, at kriminaliseringen af udbredelse og besiddelse af børnepornografi først og fremmest har til formål at søge at begrænse efterspørgslen efter børnepornografisk materiale og dermed at søge at begrænse incitamentet til, at børn misbruges seksuelt med henblik på fremstilling af børnepornografisk materiale.

Straffelovrådet peger på, at det gældende forbud mod børnepornografi i dag ud over over utugtige fotografier mv. af virkelige børn under 18 år også omfatter fiktive visuelle gengivelser af personer, der fremtræder som under 18 år, når gengivelsen fremtræder på tilnærmelsesvis samme måde som en fotografisk gengivelse. Forbuddet omfatter dermed allerede i dag den fiktive børnepornografi, der for en umiddelbar betragning med hensyn til brug og virkninger må antages at have størst lighed med børnepornografi vedrørende virkelige børn.

Straffelovrådet peger dernæst på, at der ikke er undersøgelser, der viser eller tyder på, at besiddelse af fiktiv børnepornografi, der ikke har den beskrevne lighed med fotografiske fremstillinger af virkelige børn, er en medvirkende årsag til, at børn misbruges seksuelt.

Straffelovrådet peger endvidere på, at hvis fiktiv børnepornografi fremtræder som en tilskyndelse til at begå seksuelle overgreb mod børn, vil offentlig udbredelse af materialet kunne straffes efter straffelovens § 136, stk. 1, hvor straffesammenhængen er bøde eller fængsel indtil 4 år.

Sammenfattende kan Straffelovrådet på denne baggrund ikke anbefale ændringer af straffelovens bestemmelse om børnepornografi med henblik på at udvide bestemmelsen til at omfatte fiktiv børnepornografi i videre omfang, end det allerede er tilfældet i dag.

Der henvises til betænkningen side 644-46.

8.2.3. Med hensyn til »*børneerotika*« anfører Straffelovrådet, at børneerotika kan forstås som materiale vedrørende børn, der tjener et seksuelt formål for en given person. Internationalt nævnes som mere almindelige typer af børneerotika legetøj, spil, computere, tegninger, fantasyskrifter, dagbøger, souvenirs, sexlegetøj, manualer, breve, bøger om børn, psykologibøger om pædofili og almindelige fotografier af børn.

8.2.3.1. Straffelovrådet har ikke fundet grundlag for at gå ind i overvejelser om andre former for børneerotika end fotografier af børn. Straffelovrådet har således ikke fundet grundlag for at gå ind i overvejelser om nykriminalisering af udbredelse eller besiddelse af ikke-fotografisk materiale, der viser interesse for seksuelle forhold med børn.

Straffelovrådet peger på, at der allerede efter gældende ret er grænser for, på hvilken måde man lovligt kan udbrede ikke-fotografisk materiale, der viser interesse for seksuelle forhold med børn, idet offentlig udbredelse af materiale, der må forstås som en tilskyndelse til at begå seksuelle overgreb mod børn, kan straffes efter straffelovens § 136, stk. 1.

Hertil kommer, at videregivelse af materiale af en seksuel karakter til en person, der ikke er indforstået med at modtage det pågældende materiale, kan være en overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser. Dette gælder også materiale af seksuel karakter vedrørende børn.

8.2.3.2. Med hensyn til *fotografier af børn* bemærker Straffelovrådet for det første, at afgrænsningen af, hvad der forstås ved »utugtige« fotografier og dermed er omfattet af forbuddet mod udbredelse og besiddelse i den gældende bestemmelse om børnepornografi har været gældende siden 1980 og som nævnt har fungeret på en hensigtsmæssig måde i praksis.

Straffelovrådet bemærker dernæst, at »utugtige« fotografier ikke alene omfatter fotografier, hvor der foregår en egentlig seksuel aktivitet mellem barnet og en anden person, eller hvor barnet foretager eksplicitte seksuelle handlinger. Utugtige fotografier omfatter også tilfælde, hvor barnet f.eks. anvendes som model for fotografering af kønsdele.

Overvejelserne om en eventuel udvidelse af det strafbare område angår således alene almindelige fotografier af børn, herunder almindelige nøgenbilleder af børn, der ikke i sig selv har en seksuel karakter, f.eks. billeder af badende børn.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der ikke noget, der taler for en generel nykriminalisering af udbredelse eller besiddelse af almindelige fotografier af børn, og dette gælder også almindelige nøgenbilleder af børn, der ikke i sig selv har en seksuel karakter. Udbredelse og besiddelse af sådanne billeder kan efter Straffelovrådets vurdering ikke efter den almindelige moralopfattelse i samfundet anses som stødende.

Udbredelse f.eks. via internettet af et fotografi af et genkendeligt barn ledsaget af seksuelle kommentarer til billedet vil – afhængig af grovheden af de ledsagende seksuelle kommentarer – kunne udgøre en overtrædelse af straffelovens bestemmelse om blufærdighedskrænkelse. Endvidere vil offentliggørelse på internettet af et fotografi af et barn, der indgår i en seksualiseret sammenhæng, i praksis være en strafbar overtrædelse af persondataloven.

Efter Straffelovrådets opfattelse dækker straffeloven og persondataloven dermed allerede i dag i praksis de tilfælde, hvor anvendelse af billeder af børn, som ikke er omfattet af bestemmelsen om børnepornografi, ikke desto mindre indebærer en sådan alvorlig krænkelse navnlig af det pågældende barn, at strafansvar med rimelighed kan komme på tale.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der på denne baggrund ikke anledning til at foreslå nye straffebestemmelser vedrørende børneerotika.

Straffelovrådet finder således, at anden beskæftigelse med billeder af børn, eksempelvis offentliggørelse af et (manipuleret) fotografi af et ikkeeksisterende eller effektivt anonymiseret barn i en seksualiseret sammenhæng, men uden at fotografiet indeholder et seksuelt element, bør behandles på linje med beskæftigelse med anden (ikke-fotografisk) børneerotika, dvs. grænsen mellem lovlig og ulovlig adfærd bør som beskrevet ovenfor afgøres efter navnlig straffelovens bestemmelser om blufærdighedskrænkelse og om offentlig tilskyndelse til forbrydelse.

Der henvises til betænkningen side 647-52.

8.2.4. Straffelovrådet har overvejet formuleringen af bestemmelsen om *straffrihed for besiddelse* af »utugtige billeder« af en *person, der er fyldt 15 år*, som har givet sit *samtykke* til besiddelsen.

Straffelovrådet anfører, at det er mindre alvorligt at besidde enkeltstående pornografiske fotografier af en 15-årig end at besidde en egentlig pornofilm med den pågældende. Straffelovrådet finder imidlertid, at en sondring mellem stillbilleder og levende billeder, herunder kortvarige filmklip, bl.a. i lyset af den teknologiske udvikling ikke længere er hensigtsmæssig.

Den gældende undtagelsesbestemmelse er møntet på 15-17-årige, der som led i udforskningen af deres seksualitet ønsker at lade sig fotografere i en seksuel situation til eget og en typisk nogenlunde jævnaldrende partners personlige brug. Bestemmelsens formål er i den forbindelse at undtage den anden persons besiddelse af sådanne fotografier fra kriminaliseringen af besiddelse af børnepornografi.

Blandt nutidens unge vil en skarp sondring mellem stillbilleder og levende billeder imidlertid virke kunstig. Unge mennesker, som med gensidigt samtykke optager billeder af hinanden i seksuelle situationer, vil ofte anvende f.eks. en mobiltelefon eller andet digitalkamera, hvor man alt efter omstændighederne kan vælge at optage adskilte enkeltfotografier, en serie enkeltfotografier eller en egentlig (kort) film. At besiddelse af enkeltfotografierne er lovlig, mens besiddelse af filmen er strafbar, vil være meget vanskeligt at forstå for de unge mennesker, som er den primære målgruppe for undtagelsesbestemmelsen.

Ud fra de hensyn, som den gældende undtagelsesbestemmelse bygger på, er det på denne baggrund Straffelovrådets opfattelse, at mest taler for, at undtagelsesbestemmelsen også bør omfatte besiddelse af film.

Det er samtidig Straffelovrådets opfattelse, at straffriheden for besiddelse af pornografiske billeder af en 15-17-årig med dennes samtykke bør ophøre, hvis den 15-17-årige tilbagekalder sit samtykke.

Straffelovrådet foreslår på denne baggrund at omformulere undtagelsesbestemmelsen, så det fremgår klart, at undtagelsesbestemmelsen omfatter både fotografier og film, og at et samtykke til besiddelse frit kan tilbagekaldes med den virkning, at fortsat besiddelse ikke længere er straffri efter undtagelsesbestemmelsen.

Der henvises til betænkningen side 641-43.

8.2.5. Med hensyn til *strafudmålingen* foreslår Straffelovrådet ingen ændringer i længden af idømte fængselsstraffe. Straffelovrådet foreslår imidlertid, at ordningen med betinget dom med vilkår om sexologisk behandling fremover også skal omfatte sager om udbredelse og besiddelse af børnepornografi. Efter Straffelovrådets opfattelse tilsiger de hensyn, der begrunder ordningen med betinget dom med vilkår om sexologisk behandling, således, at ordningen også bør

kunne anvendes i sager om udbredelse og besiddelse af børnepornografi.

Straffelovrådet henviser i den forbindelse også til, at ordningen med betinget dom med vilkår om sexologisk behandling oprindeligt blev indført som en forsøgsordning i 1997 og blev en permanent ordning i 2001. På daværende tidspunkt var det ikke relevant at overveje alternativer til ubetinget fængselsstraf i sager om børnepornografi, eftersom der i hele perioden fra 1985-2000 alene blev idømt én ubetinget fængselsstraf for udbredelse af børnepornografi. Ved en lovændring i 2003 blev kriminaliseringen af børnepornografi imidlertid udvidet væsentligt, og i perioden 2003-2009 blev der idømt i alt 220 ubetingede fængselsstraffe for udbredelse og besiddelse af børnepornografi.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der endvidere ikke væsentlige modhensyn, der taler imod en anvendelse af betinget dom med vilkår om sexologisk behandling i sager om udbredelse og besiddelse af børnepornografi.

Det vil således være en forudsætning for anvendelse af betinget dom med vilkår om sexologisk behandling, at tiltalte er vurderet såvel egnet som motiveret for sexologisk behandling. Heri ligger også, at der skal foreligge et behandlingsbehov, og en person, der f.eks. har udbredt børnepornografi primært for økonomisk vindings skyld (og ikke i anledning af en seksuel orientering, der retter sig mod børn), vil således ikke kunne få en betinget dom med vilkår om sexologisk behandling.

Der henvises til betænkningen side 652-59.

8.2.6. Justitsministeriet er generelt enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er med en enkelt undtagelse udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Som omtalt i aftalen mellem regeringen, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om kriminalforsorgens økonomi i 2013-2016 er der igangsat et forskningsprojekt om behandling af seksualforbrydere, og det er aftalt, at aftaleparterne, når resultaterne af undersøgelserne foreligger, vil overveje eventuel opfølgning. Justitsministeriet finder på denne baggrund, at en stillingtagen til Straffelovrådets forslag om at udvide den eksisterende ordning med betinget dom med vilkår om sexologisk behandling til at omfatte udbredelse og besiddelse af børnepornografi ligeledes bør afvente resultaterne af det forskningsprojekt om behandling af seksualforbrydere, som er igangsat.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 24 og 25 (ændring af straffelovens § 235), og bemærkningerne hertil.

9. Pålæg til dømte

9.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 236 kan der ved dom i visse tilfælde gives den dømte pålæg om ikke at indfinde sig bestemte steder

(stk. 1) eller om ikke at lade børn under 18 år tage ophold i den dømtes bolig eller uden politiets tilladelse selv at tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (stk. 2).

Et pålæg gælder indtil videre, og domfældte kan tidligst 3 år efter straffens udståelse forlange, at spørgsmålet om ophævelse af pålægget indbringes for retten (stk. 3). Hvis anmodningen om ophævelse af pålægget ikke imødekommes, kan domfældte tidligst fremsætte ny anmodning om ophævelse af pålægget, når der er forløbet 3 år, idet justitsministeren dog, når særlige omstændigheder taler for det, kan tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

Overtrædelse af et pålæg straffes med fængsel indtil 4 måneder (stk. 4).

Efter § 236, stk. 1, kan der ved dommen gives en person, der dømmes efter § 216, § 217, § 218, stk. 1, § 222 eller § 223, stk. 2 (herunder jf. §§ 224-226), eller efter § 232, pålæg om ikke at indfinde sig i offentlige parker eller anlæg, på fælled, ved skoler og legepladser, ved opdragelseshjem, ved sindssygehospitalet og institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap, i bestemt angivne skove og på bestemt angivne badeanstalter og strandbredder.

Efter 236, stk. 2, kan der endvidere ved dommen gives en person, der dømmes efter § 216, § 217, § 218, stk. 1, § 222 eller § 223, stk. 2 (herunder jf. §§ 224-226), eller efter § 228, § 229 eller § 232, pålæg om, at de ikke må lade børn under 18 år tage ophold i deres bolig eller uden politiets tilladelse selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under denne alder. Pålægget gælder dog ikke med hensyn til børn, over for hvilke den domfældte har forsørgelsespligt.

Bestemmelsen angiver ikke nogen kriterier for, hvornår der i en dom om overtrædelse af en af de angivne bestemmelser bør medtages et pålæg efter stk. 1 og/eller stk. 2.

Pålæg efter stk. 1 kan begrænses f.eks. til visse af de steder, som nævnes i bestemmelsen, eller til visse tider af året.

Det må antages, at pålæg efter stk. 2 kan begrænses til f.eks. børn under 15 år og/eller til børn af det ene køn. Pålæg efter stk. 2 kan endvidere tidsbegrænses.

Den så vidt ses eneste trykte dom om overtrædelse af et påbud efter § 236 fortolker udtrykket »tage ophold« i § 236, stk. 2, meget vidt. I UfR 2007.2320 Ø blev tiltalte således dømt for overtrædelse af et pålæg efter § 236, stk. 2, ved to gange samme dag i forbindelse med udgang fra afsoning kortvarigt at have været til stede i sin lejlighed, mens der var personer under 18 år til stede i lejligheden.

Der henvises til betænkningen side 661-62.

9.2. Lovforslagets udformning

9.2.1. Straffelovrådet anfører, at hensynet til at beskytte den forurettede for en seksualforbrydelse og dennes nærmeste

familie mod nye lovovertrædelser – eller blot mod krænken- de kontakt fra gerningsmandens side – bør varetages efter reglerne i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning fra 2012.

Efter Straffelovrådets opfattelse bør andre forebyggende for- anstaltninger i form af pålæg til dømte kun kunne anvendes, hvis der er et klart behov for det, så hensynet til de interes- ser, som pålægget beskytter, klart overstiger hensynet til den dømte, der har udstået sin straf.

Hensynet til at beskytte mænd, kvinder og børn mod psykisk afvigende og potentielt farlige seksualforbrydere varetages og bør efter Straffelovrådets opfattelse fortsat varetages af straffelovens almindelige regler om foranstaltninger over for sådanne personer, herunder reglerne om forvaring.

Der henvises til betænkningen side 679-80.

9.2.2. Straffelovrådet har overvejet, om muligheden for at give et geografisk bestemt opholdsforbud til dømte seksual- forbrydere, der ikke er psykisk afvigende, bør opretholdes.

Det er Straffelovrådets opfattelse, at der ikke vil være sådan- ne væsentlige fordele ved at opretholde en generel mulighed for at give bredt afgrænsede opholdsforbud som nævnt i den gældende bestemmelse, at det kan opveje ulemperne og modhensynene.

Straffelovrådet foreslår på denne baggrund, at den gældende bestemmelse ændres til en mulighed for i forbindelse med dom for en seksualforbrydelse at forbyde domfældte at op- holde sig i et nærmere afgrænset geografisk område i nærhe- den af gerningsstedet.

Der henvises til betænkningen side 680-84.

9.2.3. Med hensyn til pålæg om ikke at opholde sig i en bo- lig, hvor der opholder sig børn under 18 år, anfører Straffe- lovrådet, at formålet med et sådant pålæg er at søge at fore- bygge, at en person, der dømmes for seksuel krænkel- se af et barn, på ny begår et seksuelt overgreb mod et barn.

I overensstemmelse med dette formål og i lyset af, at der ef- ter omstændighederne er tale om et ganske intensivt indgreb i forhold til en domfældt, der har udstået sin straf, bør et så- dant pålæg efter Straffelovrådets opfattelse forudsætte, at det efter karakteren af den begåede kriminalitet sammen- holdt med oplysningerne om tiltaltes personlige forhold og omstændighederne i øvrigt må antages, at der foreligger konkret risiko for, at domfældte vil begå ligeartet kriminali- tet, og at et pålæg konkret vil være egnet til at imødegå den- ne risiko. Straffelovrådet finder endvidere, at disse betingel- ser for at give et pålæg bør afspejles i lovtæksten.

Der henvises til betænkningen side 684-87.

9.2.4. Med hensyn til privat *børnepasning* (i børnepasserens eller barnets hjem) er det Straffelovrådets opfattelse, at der i straffelovens § 79 er hjemmel til efter omstændighederne at frakende en person, der dømmes for en seksuel krænkel- se af

et barn i forbindelse med privat børnepasning, retten til pas- ning af børn i private hjem, uanset om der betales herfor. I forlængelse heraf er det Straffelovrådets opfattelse, at der i givet fald – når betingelserne herfor er opfyldt – bør ske ret- tighedsfrakendelse, og at pålæg efter straffelovens § 236 fremover ikke bør anvendes i forhold til pasning af børn.

Der henvises til betænkningen side 687-88.

9.2.5. Med hensyn til *bofællesskab med børn* må der sondres mellem plejebørn, egne børn, stedbørn og andre børn.

9.2.5.1. En person, der alene dømmes for at have misbrugt et *plejebarn*, bør i givet fald – hvis betingelserne herfor er opfyldt – i medfør af straffelovens § 79 frakendes retten til have børn i pleje og bør ikke herudover gives pålæg efter straffelovens § 236.

9.2.5.2. Med hensyn til *egne børn* bør der ligesom efter gæl- dende ret ikke være mulighed for ved dom for et strafbart forhold at give pålæg om ikke at opholde sig sammen med barnet. Som anført i forarbejderne til straffelovens § 236 bør eventuelle begrænsninger i en persons kontakt med sine eg- ne børn alene ske med hjemmel i den sociale lovgivning.

9.2.5.3. Med hensyn til *stedbørn* (dvs. ægtefælles eller sam- levers børn) og *andre børn* finder Straffelovrådet, at stærke hensyn her står over for hinanden. På den ene side er det et væsentligt hensyn at søge at forebygge, at en person, der flere gange er dømt for seksuelt misbrug af en ægtefælles, samlevers eller anden bofælles barn, ikke igen seksuelt mis- bruger en ægtefælles, samlevers eller anden bofælles barn. På den anden side er det et meget vidtgående indgreb i en persons liv at fastsætte, at den pågældende efter at have ud- stået sin straf ikke må have ophold i boliger, hvor der ophol- der sig børn (med undtagelse af pågældendes egne børn).

Straffelovrådet finder i lyset heraf, at mest taler for en mel- lemløsning, som giver mulighed for at pålægge domfældte ikke uden politiets tilladelse at have ophold i en bolig, hvor der opholder sig børn. Med dette forslag udvides mulighe- den for dispensation til også at omfatte tilfælde, hvor et barn tager ophold hos domfældte, og ikke kun tilfælde, hvor domfældte tager ophold hos personer, hos hvem der ophol- der sig børn. Efter Straffelovrådets opfattelse bør dispensati- onsmuligheden således ikke afhænge af, om det f.eks. er domfældtes kæreste, der sammen med et barn flytter ind hos domfældte, eller om domfældte omvendt flytter ind hos sin kæreste og dennes barn.

Straffelovrådet finder endvidere, at politiets dispensations- mulighed fremover bør administreres på den måde, at der som udgangspunkt gives dispensation, hvis domfældte giver samtykke til, at politiet orienterer forældrene til det eller de pågældende børn, som domfældte ønsker at dele bolig med, om, hvad den pågældende er dømt for. En sådan ordning sikrer, at domfældte ikke lovligt f.eks. kan flytte sammen med en ny kæreste, som har hjemmeboende børn under 18 år, uden at kæresten får at vide, at den pågældende er dømt for en seksualforbrydelse over for et barn.

Der henvises til betænkningen side 688-89.

9.2.6. Med hensyn til *børn, som kommer på besøg* hos domfældte, uden at der er tale om, at domfældte passer barnet, står der efter Straffelovrådets opfattelse også stærke hensyn over for hinanden. På den ene side er det et væsentligt hensyn at søge at forebygge, at en person, der flere gange er dømt for seksuelt misbrug af et barn, der er kommet på besøg i domfældtes hjem, uden at der er tale om, at domfældte har passet barnet, ikke igen seksuelt misbruger et barn, der kommer på besøg i domfældtes hjem. På den anden side vil det afhængig af den pågældendes livssituation kunne være et meget vidtgående indgreb i en persons liv at fastsætte, at den pågældende efter at have udstået sin straf ikke må lade børn komme på besøg i sit hjem. Et sådant forbud vil f.eks. betyde, at eventuelle børn i husstanden (domfældtes egne eller en ægtefælles eller samlevers børn) ikke vil kunne modtage besøg af f.eks. klassekammerater, og at domfældtes familie og venner ikke vil kunne tage deres børn med, når de kommer på besøg. Der er således et væsentligt hensyn til, at ikke alene domfældte, men også dennes samlever og eventuelle børn, vil kunne have et normalt socialt liv, hvor børnene f.eks. har mulighed for at besøge og selv få besøg af deres kammerater.

Straffelovrådet finder i lyset heraf, at mest taler for alene at give mulighed for at give pålæg om, at domfældte ikke selv modtager besøg af børn i sit hjem, uden at barnet er ledsaget af en voksen. Dette betyder, at domfældte gerne må modtage besøg af børn, der er ledsaget af deres forældre eller andre voksne, som har ansvaret for barnet, og at andre medlemmer af domfældtes husstand, herunder husstandens børn, gerne må modtage besøg af børn, også når børnene kommer på besøg alene.

Straffelovrådet er opmærksom på, at sondringen mellem, at domfældte modtager besøg af børn, og at andre husstandsmedlemmer modtager sådanne besøg, kan fremstå som en tilsyneladende vilkårlig afgrænsning. Grænsen må imidlertid nødvendigvis trækkes et sted, og denne afgrænsning af et pålæg er efter Straffelovrådets opfattelse den, der bedst tilgodeser de modstående hensyn, som gør sig gældende. Med denne afgrænsning rammes også med sikkerhed de alvorligste (og farligste) tilfælde, hvor en domfældt, der bor alene (eller aktuelt er alene hjemme), får besøg af et uledsaget barn.

Der henvises til betænkningen side 689-92.

9.2.7. Med hensyn til *børn, hvis hjem domfældte besøger*, uden at der er tale om, at domfældte passer barnet, finder Straffelovrådet ikke grundlag for, at der skal kunne gives pålæg efter straffelovens § 236. Når domfældte kommer på besøg i et barns hjem, uden at der er tale om, at domfældte passer barnet, er risikoen for, at domfældte i den forbindelse misbruger det pågældende barn som udgangspunkt så ringe, at et forbud mod sådanne besøg efter Straffelovrådets opfattelse vil være et uforholdsmæssigt indgreb i domfældtes sociale liv. Det bemærkes herved, at hvis besøget har tilknyt-

ning til undervisning eller en fritidsaktivitet, vil der kunne tages hånd om problemstillingen efter reglerne om rettighedsfrakendelse.

Der henvises til betænkningen side 692.

9.2.8. Straffelovrådet har overvejet, om straffelovens § 236 bør udvides til at omfatte *andre former for kontakt med børn* end ophold eller besøg i private hjem.

Straffelovrådet lægger vægt på, at det primære forebyggende retsmiddel over for seksualforbrydere, der har udstået deres straf, i givet fald bør være rettighedsfrakendelse. Reglerne om rettighedsfrakendelse dækker en bred vifte af aktiviteter, herunder kontakt til børn i forbindelse med undervisning eller fritidsaktiviteter.

Ud over kontakt til børn i domfældtes eller barnets hjem er det i praksis navnlig kontakt til børn på offentligt tilgængelige steder eller kontakt til børn via telefon, internet mv., som ikke nødvendigvis vil blive ramt af en rettighedsfrakendelse eller et pålæg efter straffelovens § 236.

Med hensyn til kontakt til børn på offentligt tilgængelige steder finder Straffelovrådet det hverken rimeligt eller praktisk at indføre mulighed for helt generelt at forbyde en domfældt at kontakte et barn på et offentligt tilgængeligt sted.

Straffelovrådet lægger vægt på, at straffelovens bestemmelser om seksuelt misbrug af børn, herunder blufærdighedskrænkelser, i sig selv kriminaliserer kontakt til børn, hvis det kan bevises, at kontakten til barnet skete med forsæt til at opnå et seksuelt forhold til barnet i strid med straffelovens bestemmelser, eller hvis kontakten i sig selv har en sådan seksuel karakter, at den krænker blufærdigheden. Dermed er de former for kontakt til børn, som er strafværdige, i sig selv og helt uafhængig af et eventuelt pålæg strafbare.

Med hensyn til at kontakte et barn gennem internettet finder Straffelovrådet imidlertid, at der gør sig sådanne særlige forhold gældende, at der kan være grund til at indføre en ny mulighed for at pålægge en person, der dømmes for en seksualforbrydelse over for et barn, og som kom i kontakt med barnet gennem internettet, ikke at kontakte børn gennem internettet.

Straffelovrådet er opmærksom på, at politiet som udgangspunkt i praksis ikke vil have mulighed for direkte at kontrollere, om domfældte overholder et sådant pålæg, idet en mistanke alene om overtrædelse af pålægget ikke giver – og ikke bør give – adgang til indgreb i meddelelshemmeligheden. Efter rådets opfattelse vil overtrædelse af pålægget imidlertid f.eks. kunne tænkes retsforfulgt, hvis et barn, som domfældte i strid med forbuddet har kontaktet gennem internettet, eller barnets pårørende henvender sig til politiet i anledning af kontakten. Hvis domfældte i en sådan situation allerede beviseligt har gjort sig skyldig i en seksualforbrydelse eller forsøg herpå, vil pålægget ikke have nogen selvstændig betydning. Hvis kontakten ikke i sig selv efter sin

karakter kan anses som blufærdighedskrænkende i straffelovens forstand, og hvis domfældte ikke beviseligt har haft forsæt til i øvrigt at begå en seksualforbrydelse mod barnet, vil den pågældende imidlertid i kraft af pålægget kunne straffes for selve det at have kontaktet et barn gennem internettet.

Der henvises til betænkningen side 692-94.

9.2.9. Straffelovrådet har endvidere overvejet reglerne om pålægs *tidsmæssige udstrækning*. Rådet finder, at der er en sådan lighed og sammenhæng og samvirke mellem rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79 og pålæg efter straffelovens § 236, at der ikke er grundlag for at opretholde forskellige regler om den tidsmæssige udstrækning og om tidsgrænser for indbringelse for retten. Reglerne herom i straffelovens §§ 78 og 79 er nyere end de tilsvarende regler i straffelovens § 236, og rådet foreslår på denne baggrund, at § 236 tilpasses §§ 78 og 79.

Forslaget indebærer, at det lovfæstes, at et pålæg efter straffelovens § 236 kan være tidsbegrænset, nærmere bestemt fra 1 til 5 år regnet fra endelig dom. Forslaget indebærer samtidig, at muligheden for at indbringe et tidsbestemt pålæg for retten ændres fra 3 år efter straffens udståelse til 5 år efter endelig dom. Endelig indebærer forslaget, at ny indbringelse for retten i tilfælde af, at pålægget fastholdes, fremover kan ske efter 2 år (mod 3 år i dag).

Der henvises til betænkningen side 695-96.

9.2.10. Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med rådets lovudkast.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 27 (forslag til straffelovens § 236), og bemærkningerne hertil.

10. Andre spørgsmål

10.1. Gældende ret

10.1.1. Efter straffelovens § 210, stk. 1, straffes den, der har *samleje med en slægtning i nedstigende linje*, med fængsel indtil 6 år.

Efter straffelovens § 210, stk. 2, straffes den, der har *samleje med sin bror eller søster*, med fængsel indtil 2 år. Straffen kan bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 år, og i praksis vil en gerningsmand under 18 år typisk få et tiltalefratag uden vilkår, hvis der ikke foreligger overtrædelse af andre bestemmelser, f.eks. straffelovens § 222 om samleje med barn under 15 år.

Efter § 210, stk. 3, finder bestemmelserne i stk. 1 og 2 tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje, herunder mellem personer af samme køn.

Bestemmelsen i § 210 omfatter ikke adoptionsforhold, se herom § 223, stk. 1, der er behandlet i pkt. 5.1.2 ovenfor. Bestemmelsen i § 210, stk. 2, omfatter også halvsvøskende.

Der kan straffes i sammenstød med bestemmelser i straffelovens kapitel 24, i praksis er navnlig § 222 relevant.

Subjektivt er strafansvar betinget af forsæt, herunder kendskab til slægtskabsforholdet.

Der henvises til betænkningen side 697-98.

10.1.2. Straffelovens § 226 indeholder regler om, i hvilket omfang *uagtsomme overtrædelser* af bestemmelserne i straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønssædeligheden straffes.

Udgangspunktet er, at strafbestemmelserne i straffelovens kapitel 24 kræver forsæt med hensyn til alle gerningslementer, jf. straffelovens § 19.

Som en undtagelse hertil bestemmer straffelovens § 226, at hvis gerningsmanden i de tilfælde, hvor gerningens strafbarhed efter §§ 216-225 afhænger af den krænkede persons fra det normale afvigende åndelige eller legemlige tilstand eller af personens alder, har handlet uden kendskab til pågældendes tilstand eller alder, og handlingen af denne grund ikke kan tilregnes ham som forsætlig, bliver, hvis han dog har handlet uagtsomt, en forholdsmæssig mindre straf at anvende. Endvidere bestemmer straffelovens § 230, 3. pkt., at § 226 finder tilsvarende anvendelse i forhold til § 230, 1. pkt.

Med hensyn til aldersgrænser omfatter straffelovens § 226 12-års-grænsen i § 222, stk. 2, 1. led, 15-års-grænsen i § 222, stk. 1, 18-års-grænsen i §§ 223, 223 a og 230 samt 21-års-grænsen i § 220.

Straffelovens § 226 omfatter derimod ikke aldersgrænserne i § 228, stk. 2 (21 år), § 234 (16 år), § 235 (18 år) og § 235 a (18 år). Bestemmelsen omfatter heller ikke 18-års-grænsen i pålæg efter § 236, stk. 2.

Med hensyn til forurettedes afvigende åndelige eller legemlige tilstand omfatter straffelovens § 226 sindssygdom og mental retardering som nævnt i § 218, stk. 1, og tilstand, i hvilken forurettede er ude af stand til at modsætte sig handlingen, som nævnt i § 218, stk. 2.

Der henvises til betænkningen side 441-42.

10.1.3. Grundlaget for *dansk straffemyndighed* i sager om seksualforbrydelser er i praksis normalt, at handlingen er foretaget i den danske stat, jf. straffelovens § 6, nr. 1.

Hvis en del af en lovovertrædelse er begået i den danske stat, er der dansk straffemyndighed for lovovertrædelsen i sin helhed, jf. straffelovens § 9, stk. 4, og forsøg og medvirken hører under dansk straffemyndighed, hvis forsøgs- eller medvirkenshandling er begået i Danmark, selv om forbrydelsen fuldbyrdes eller tilsigtes fuldbyrdes i udlandet, jf. straffelovens § 9, stk. 3.

Grundlaget for dansk straffemyndighed i sager om seksualforbrydelser, hvor ingen del af lovovertrædelsen er begået i den danske stat, er i praksis normalt gerningsmandens til-

knytning til Danmark (gennem statsborgerskab eller bopæl mv.) og forbrydelsens strafbarhed på gerningsstedet, jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 1. I mangel af strafbarhed på gerningsstedet kan dansk straffemyndighed følge af, at såvel gerningsmanden som offeret har den nævnte tilknytning til Danmark (statsborgerskab eller bopæl mv.), jf. straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, litra b.

De regler om dansk straffemyndighed, som særligt angår sager om seksualforbrydelser, har på denne baggrund kun betydning, hvis de almindelige regler om dansk straffemyndighed, herunder navnlig § 6, nr. 1 (jf. § 9), og § 7, stk. 1, nr. 1, ikke fører til dansk straffemyndighed.

De regler om dansk straffemyndighed, som særligt angår sager om seksualforbrydelser, er for det første straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, litra a, om, at kravet om dobbelt strafbarhed fraviges bl.a. for visse seksualforbrydelser, som en gerningsmand med tilknytning til Danmark (gennem statsborgerskab eller bopæl mv.) begår i udlandet. Det er desuden straffelovens § 7 a, stk. 2, nr. 4, om dansk straffemyndighed bl.a. for visse seksualforbrydelser på grundlag af forurettedes tilknytning til Danmark (gennem statsborgerskab eller bopæl mv.).

10.1.3.1. Straffelovens § 7, stk. 1, angår handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde af en person, der på tidspunktet for sigtelsen har dansk indfødsret eller bopæl mv. i den danske stat. Bestemmelsen angår således en del af det aktive personalprincip (dvs. straffemyndighed, som bygger på gerningsmandens statsborgerskab mv.).

Efter bestemmelsens nr. 2, litra a, hører sådanne handlinger under dansk straffemyndighed, hvis gerningsmanden også på gerningstidspunktet havde den nævnte tilknytning til Danmark og handlingen omfatter seksuel udnyttelse af børn, menneskehandel eller kvindelig omskæring. Det er ikke et krav, at handlingen er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet, dvs. der gælder ikke noget krav om dobbelt strafbarhed.

Bestemmelsens henvisning til »seksuel udnyttelse af børn« omfatter ifølge forarbejderne straffelovens §§ 222 og 223 a, herunder jf. §§ 224-226, § 230 og § 235.

Bestemmelsen omfatter således seksuelt forhold til et barn under 15 år, seksuelt forhold til en person under 18 år mod betaling eller løfte herom og optagelse af pornografiske fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at udbrede materialet. Dette gælder også i tilfælde af uagtsomhed med hensyn til personens alder.

Bestemmelsen omfatter endvidere udbredelse af pornografiske fotografier, film eller lignende eller af andre pornografiske visuelle gengivelser af en person under 18 år, besiddelse heraf samt mod vederlag eller gennem internettet eller lignende at gøre sig bekendt med sådant materiale.

10.1.3.2. Straffelovens § 7 a, stk. 1 og 2, angår handlinger, som foretages inden for et fremmed myndighedsområde, og som er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet har

dansk indfødsret eller har bopæl mv. i den danske stat, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbelt strafbarhed) og efter dansk lovgivning kan medføre straf af fængsel i mindst 6 år. Bestemmelsen angår således en del af det passive personalprincip (dvs. straffemyndighed, som bygger på offerets statsborgerskab mv.).

Efter § 7, stk. 2, nr. 4, hører sådanne handlinger under dansk straffemyndighed, hvis handlingen omfatter en forbrydelse mod kønssædeligheden eller incest.

Efter forarbejderne henviser »en forbrydelse mod kønssædeligheden« til straffelovens kapitel 24 og »incest« til straffelovens § 210.

Som følge af strafferammekravet (strafmaksimum på mindst 6 år) omfatter bestemmelsen på denne baggrund seksuelt forhold til slægtning i nedstigende linje (§ 210, stk. 1, herunder jf. stk. 3), voldtægt (§ 216, herunder jf. §§ 224 og 225), tilsnigelse af samleje (§ 221, herunder jf. §§ 224 og 225), samleje med barn under 15 år (§ 222, herunder jf. §§ 224-226), optagelse af børnepornografi med forsæt til udbredelse (§ 230), udbredelse af børnepornografi (§ 235, stk. 1) og rekruttering eller udnyttelse af, at en person under 18 år deltager i en pornografisk forestilling (§ 235, stk. 1).

Der henvises til betænkningen side 761-63.

10.2. Lovforslagets udformning

10.2.1. Som nævnt i pkt. 5.2.6 ovenfor anfører Straffelovrådet, at kriminaliseringen af seksuelle forhold mellem forældre og deres biologiske børn, adoptivbørn, stedbørn eller plejebørn mv. under 18 år utvivlsomt bør opretholdes.

10.2.1.1. Straffelovrådet har overvejet spørgsmålet om kriminalisering af seksuelle forhold mellem *forældre og deres voksne børn over 18 år*.

Straffelovrådet anfører, at risikoen for graviditet og fødsel og for, at barnet i givet fald ville lide af en arvelig sygdom, må antages at være ringe, og risikoen angår kun samleje og ikke andet seksuelt forhold end samleje, endelige homoseksuelle forhold.

Efter Straffelovrådets opfattelse er der imidlertid generelt et sådant særligt afhængighedsforhold mellem forældre og deres børn, herunder voksne børn, at et absolut forbud mod seksuelle forhold mellem forældre og også deres voksne børn kan begrundes i hensynet til at beskytte børnene mod misbrug, herunder et eventuelt skjult misbrug.

Straffelovrådet finder på denne baggrund, at det gældende absolutte forbud mod alle heteroseksuelle og homoseksuelle forhold til biologiske slægtninge i nedstigende linje bør videreføres.

Straffelovrådet finder endvidere, at udviklingen på adoptionsområdet gør, at adoptionsforhold bør sidestilles med biologisk slægtskab, når det gælder forbuddet mod seksuelt forhold til slægtninge i nedstigende linje.

Straffelovrådets forslag indebærer navnlig en nykriminalisering af seksuelle forhold mellem adoptivforældre og deres adoptivbørn over 18 år, mellem forældre og deres biologiske børns adoptivbørn over 15 år samt mellem adoptivforældre og deres adoptivbørns biologiske børn eller adoptivbørn over 15 år.

Straffelovrådet finder derimod, at forholdet mellem stedforældre og deres stedbørn eller mellem plejeforældre og deres plejebørn ikke kan sidestilles med forholdet mellem biologiske forældre og deres børn eller mellem adoptivforældre og deres børn. Ved en adoption påtager adoptanten eller adoptanterne sig ikke alene ansvaret for, men også slægtskabet til adoptivbarnet, og adoption adskiller sig dermed afgørende fra at påtage sig ansvaret som stedforælder eller plejeforælder til et barn.

10.2.1.2. Med hensyn til seksuelle forhold mellem *søskende* er de væsentligste spørgsmål, om der bør opretholdes en kriminalisering af forhold mellem søskende over 15 år, og om der i givet fald endvidere bør opretholdes en kriminalisering også af forhold, hvor begge parter er over 18 år.

Efter Straffelovrådets opfattelse adskiller forholdet mellem søskende sig på afgørende måde fra forholdet mellem forældre og børn. Når bortset fra deciderede opdragelsessituationer, som er omfattet af den særlige strafbestemmelse herom, er forhold mellem søskende, der begge er fyldt 15 år, således generelt ikke karakteriseret ved et sådant stærkt asymmetrisk afhængighedsforhold, som generelt findes mellem forældre og børn. Søskende, som begge er fyldt 15 år, vil ofte have et nært forhold og dermed kunne siges at være afhængige af hinanden, men der vil i givet fald generelt være tale om et betydeligt mere ligestillet forhold end mellem forældre og børn.

Straffelovrådet finder, at det på denne baggrund kunne overvejes enten helt at ophæve forbuddet mod seksuelt forhold til en bror eller søster over 15 år, eller alternativt at indskrænke forbuddets rækkevidde. En sådan indskrænkning kunne f.eks. bestå i en begrænsning til forhold mellem helsøskende og/eller til en begrænsning til heteroseksuelle forhold. Begge disse begrænsninger findes i Sverige.

Straffelovrådet har imidlertid ikke fundet grundlag for at fremsætte et forslag om ændring af det gældende absolutte forbud mod alle heteroseksuelle og homoseksuelle forhold mellem såvel helsøskende som halv søskende.

Straffelovrådet lægger i den forbindelse navnlig vægt på, at incestforbuddet vedrørende forhold mellem biologiske søskende i dag i givet fald navnlig må begrundes i principielle moralske forestillinger snarere end beskyttelseshensyn eller lignende.

Straffelovrådet udtaler samtidig, at såfremt det eksisterende incestforbud mellem søskende opretholdes, bør det efter rådets opfattelse ikke udvides yderligere. Efter Straffelovrådets opfattelse ville det således være betænkeligt generelt at

kriminalisere seksuelle forhold mellem adoptivsøskende, stedsøskende eller plejesøskende, der er fyldt 15 år.

Der henvises til betænkningen side 709-14.

10.2.2. Straffelovrådet anfører, at det efter rådets opfattelse er velbegrundet, at straf for seksualkriminalitet som udgangspunkt forudsætter forsæt, herunder med hensyn til, at et seksuelt forhold i givet fald er ufrivilligt. Med hensyn til spørgsmålet om en eventuel nykriminalisering af uagtsomhed i forhold til, om et seksuelt forhold er frivilligt – uagtens voldtægt – henvises til pkt. 3.2.2 ovenfor.

I dette afsnit behandles øvrige – og mindre vidtgående – spørgsmål om eventuelle ændringer af de gældende regler om straf for uagtsomhed med hensyn til visse gerningsselementer i nogle af straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser.

10.2.2.1. For så vidt angår kriminaliseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes *tilstand* anfører Straffelovrådet, at selv om kriminaliseringen af uagtsomhed i denne henseende ikke spiller nogen rolle i praksis, har rådet dog ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå at ophæve dette led i den gældende strafbestemmelse. Det vil efter rådets opfattelse i sjældne tilfælde kunne forekomme, at en person har opnået samleje ved (forsætlig) udnyttelse af en anden persons sindssygdom mv. uden forsæt med hensyn til forurettedes tilstand, men hvor der dog er udvist en sådan uagtsomhed i denne henseende, at forholdet bør kunne mødes med straf.

10.2.2.2. For så vidt angår kriminaliseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes *alder* finder Straffelovrådet, at kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til, om et barn er under den seksuelle lavalder på 15 år, bør opretholdes. Selv om bestemmelsen anvendes sjældent i praksis, kan der således tænkes tilfælde af samleje med en person under den seksuelle lavalder, hvor gerningsmanden ikke har haft forsæt med hensyn til forurettedes alder, men dog har udvist en sådan uagtsomhed i denne henseende, at forholdet bør kunne mødes med straf.

Straffelovrådet finder endvidere, at kriminaliseringen af uagtsomhed i forhold til, om en person er under 18 år, bør opretholdes for så vidt angår bestemmelser, som særligt tilsigter at beskytte personer under 18 år mod seksuelt misbrug eller udnyttelse. Det gælder bestemmelserne om seksuelt forhold til stedbarn, plejebarn mv. og om groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed, om seksuelt forhold mod betaling eller løfte om betaling samt om optagelse af pornografiske fotografier eller film med henblik på udbredelse.

Efter Straffelovrådets opfattelse gør samme hensyn sig endvidere gældende i forhold til medvirken til, at en person under 18 år har seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling eller deltager i en forestilling med pornografisk optræden, og rådet foreslår derfor at udvide krimina-

liseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder til også at omfatte disse forbrydelser.

Straffelovrådet finder ikke grundlag for at kriminalisere uagtsomhed med hensyn til aldersgrænser i andre bestemmelser i kapitlet om seksualforbrydelser.

10.2.2.3. Efter Straffelovrådets opfattelse taler noget for at fastsætte en selvstændig *strafferamme* for overtrædelse af straffebestemmelsen om uagtsomhed med hensyn til forurettedes tilstand eller alder. I betragtning af bestemmelsens begrænsede anvendelse i praksis og i lyset af de straffe, der er idømt i nyere praksis, har rådet dog ikke fundet tilstrækkeligt grundlag for at foreslå at ændre den gældende strafferamme om anvendelse af en »forholdsmæssig mindre straf« end for forsætlige forhold.

Der henvises til betænkningen side 455-59.

10.2.3. Straffelovrådet anfører, at de regler om dansk straffemyndighed, som særligt angår seksualforbrydelser, har begrænset praktisk betydning. Dette skyldes, at grundlaget for dansk straffemyndighed i sager om seksualforbrydelser i praksis normalt er de almindelige regler herom, som bygger på, at handlingen er foretaget i den danske stat, eller at gerningsmandens har tilknytning til Danmark og forbrydelsen er strafbar på gerningsstedet.

10.2.3.1. Med hensyn til krav om *dobbelt strafbarhed* ved handlinger begået i udlandet er Danmark efter Europarådets konvention om beskyttelse af børn mod seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug forpligtet til at fastsætte dansk straffemyndighed for en række seksualforbrydelser over for børn under 18 år, som danske statsborgere begår i udlandet, uanset om handlingen er strafbar på gerningsstedet. EU-direktivet fra 2011 (som ikke gælder for Danmark) er på dette punkt identisk med konventionen.

Danmark har opfyldt sine forpligtelser efter Europarådskonventionen dels gennem den særlige regel i straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, litra a, dels gennem den generelle regel i straffelovens § 8, nr. 5.

I tillæg til, hvad Danmark er folkeretligt forpligtet til, fraviger straffelovens § 7, stk. 1, nr. 2, litra a, også kravet om dobbelt strafbarhed i sager om udbredelse og besiddelse af børnepornografi (straffelovens § 235) og i tilfælde af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder (straffelovens § 226) i relation til aldersgrænserne i straffelovens § 222, § 223 a og § 230.

Straffelovrådet har ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer af den gældende retstilstand, som i det væsentlige bygger på internationale forpligtelser.

Straffelovrådet har således heller ikke fundet grundlag for at foreslå at udvide reglerne om fravigelse af kravet om dobbelt strafbarhed til at omfatte yderligere seksualforbrydelser. Rådet lægger i den forbindelse bl.a. vægt på, at kravet om dobbelt strafbarhed er et grundlæggende princip, som kun

bør fraviges, hvis tungtvejende grunde taler for det, og at de hensyn, som begrunder de særlige regler i sager om seksuelt misbrug af børn, ikke gør sig gældende i nær samme grad i forhold til seksualforbrydelser over for voksne.

10.2.3.2. Straffelovrådet har endvidere overvejet reglen i straffelovens § 7 a, stk. 2, nr. 4, om det *passive personalitetsprincip* for så vidt angår visse grove seksualforbrydelser.

Bestemmelsen blev indført i 2008 som led i en generel modernisering af reglerne om dansk straffemyndighed og byggede på et grundigt forarbejde.

Straffelovrådet har ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer af reglen.

Der henvises til betænkningen side 777-80.

10.2.4. Justitsministeriet er enig i Straffelovrådets overvejelser og forslag med hensyn til incest og med hensyn til uagtsomhed i forhold til forurettedes tilstand eller alder, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse med rådets lovdokument.

Justitsministeriet endvidere af de grunde, der er anført af Straffelovrådet, enig med rådet i, at der ikke er grundlag for at foreslå ændringer af de gældende regler om dansk straffemyndighed i forhold til seksualforbrydelser.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 5 (ændring af straffelovens § 210) og 21 (forslag til straffelovens § 228), og bemærkningerne hertil.

11. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

12. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

13. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

14. Miljøinæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

15. Forholdet til EU-retten

Forslaget bringer dansk lovgivning i overensstemmelse med direktiv 2011/93/EU. Direktivet er ikke bindende for Danmark.

16. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Straffelovrådets betænkning nr. 1534/2012 om seksualforbrydelser, som lovforslaget bygger på, har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Østre og Vestre Landsret, samtlige byretter, Domstolsstyrelsen, Datatilsynet, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Amnesty International, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center mod Menneskehandel, Danner, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Regioner, Det Kriminalpræ-

ventive Råd, Foreningen af Socialchefer, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, KFUKs sociale arbejde, KL, Kompetencecenter Prostitution, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Kvinderådet, Landsforeningen for Voldsramte Kvinder, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre, Landsorganisationen mod seksuelle overgreb, Offerrådgivningerne i Danmark, Pro Vest, Red Barnet, Reden København, Reden International, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Seksualpolitisk Forum og Sexarbejdernes Interesseorganisation.

17. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen af betydning	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget bringer dansk lovgivning i overensstemmelse med direktiv 2011/93/EU. Direktivet er ikke bindende for Danmark.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

(Straffeloven)

Til nr. 1 (§ 7 a, stk. 2, nr. 4)

Straffelovens § 7 a, stk. 1 og 2, angår dansk straffemyndighed på grundlag af forurettedes tilknytning til Danmark (det passive personalitetsprincip). Bestemmelserne kan bl.a. anvendes på handlinger, der omfatter en »forbrydelse mod kønssædeligheden«.

I konsekvens af forslaget om at ændre overskriften til straffelovens kapitel 24 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7) foreslås straffelovens § 7 a, stk. 2, nr. 4, ændret, således at »forbrydelse mod kønssædeligheden« ændres til »seksualforbrydelse«.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 2 (§§ 68 a, 69 a og 70)

Straffelovens §§ 68 a, 69 a og 70 angår foranstaltninger over for psykisk afvigende lovovertrædere. Bestemmelserne omfatter bl.a. »voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse«.

I konsekvens af forslaget om at ændre overskriften til straffelovens kapitel 24 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7) foreslås straffelovens §§ 68 a, 69 a og 70 ændret, således at »sædelighedsforbrydelse« ændres til »seksualforbrydelse«.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Forslaget om at flytte seksuelt forhold til barn under 12 år fra straffelovens § 222 til voldtægtsbestemmelsen i § 216 (jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 17-20) medfører ingen ændringer i forhold til straffelovens §§ 68 a, 69 a og 70, idet seksuelt forhold til barn under 12 år generelt må anses for en alvorlig seksualforbrydelse, der allerede i dag er omfattet af udtrykket »voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse«.

Forslaget om at udvide straffelovens § 216 om voldtægt til også at omfatte seksuelt forhold til en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (gældende § 218, stk. 2, og § 232) (jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 11), indebærer, at sådanne forhold omfattes af henvisningen til »voldtægt« i straffelovens §§ 68 a, 69 a og 70. Udgangspunktet bliver dermed, at der ved idømmelse af en foranstaltning efter § 68 eller § 69 for sådanne forhold ikke fastsættes nogen længstetid for foranstaltningen. Endvidere vil der – hvis de snævre

betingelser herfor i øvrigt er opfyldt – kunne idømmes forvaring efter § 70 for sådanne forhold.

Til nr. 3 (§ 93, stk. 3)

Straffelovens § 93 angår forældelse af strafansvar. Det foreslås at ændre henvisningen til straffelovens §§ 224 og 225 til en henvisning til straffelovens § 225. Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om at slå de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 224 og 225 sammen til én bestemmelse i straffelovens § 225, jf. lovforslagets § 1, nr. 21. Forslaget til ændring af straffelovens § 93 indebærer ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 4 (§ 94, stk. 4)

Straffelovens § 94, stk. 4, angår udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til forurettedes fyldte 18. år.

Det foreslås at ændre reglen, så begyndelsestidspunktet for forældelse af de forbrydelser, der er omfattet af reglen, udskydes til forurettedes fyldte 21. år, for så vidt forbrydelsen er begået over for et offer under 18 år (for blufærdighedskrænkelser – jf. nærmere nedenfor – dog over for et offer under 15 år), jf. 1. pkt.

Det foreslås endvidere at ændre i opregningen af de bestemmelser i straffeloven, som er omfattet af reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse.

Det foreslås at udvide reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til – efter forslaget – forurettedes fyldte 21. år til også at omfatte straffelovens § 221 om tilsnigelse af samleje ved udnyttelse af, at forurettede forveksler gerningsmanden med en anden (jf. lovforslagets § 1, nr. 16) og straffelovens § 226 om optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år (jf. lovforslagets § 1, nr. 21). Forslaget om at medtage henvisninger til §§ 221 og 226 indebærer en ændring i forhold til gældende ret.

Det foreslås endvidere at udvide reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til – efter forslaget – forurettedes fyldte 21. år til også at omfatte straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, hvis blufærdighedskrænkelsen begås over for et barn under 15 år. Forslaget er en ændring i forhold til gældende ret og indebærer, at hvis de almindelige regler om begyndelsestidspunktet for forældelse i straffelovens § 94, stk. 1-3 (der som udgangspunkt henviser til den dag, da den strafbare virksomhed er ophørt), ville føre til, at forældelsesfristen for en blufærdighedskrænkelser begået over for et barn under 15 år begynder at løbe før barnets fyldte 21. år, vil forældelsesfristen for en sådan blufærdighedskrænkelser fremover først løbe fra den dag, den forurettede fylder 21 år.

Det foreslås endvidere, at henvisningerne til straffelovens § 223 a, § 228 og § 229, stk. 1, ændres til en henvisning til straffelovens § 224. Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslagene om at flytte strafbestemmelsen i § 223 a til § 224, stk. 2, og om en ny selvstændig bestemmelse

i § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, jf. lovforslagets § 1, nr. 21. Forslaget om at ændre de nævnte henvisninger til en henvisning til § 224 indebærer ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Det foreslås endvidere, at henvisningen til straffelovens § 235 a, stk. 1, ændres til en henvisning til straffelovens § 227, stk. 1. Der er tale om en konsekvensændring som følge af forslaget om at flytte strafbestemmelsen i § 235 a til § 227, jf. lovforslagets § 1, nr. 21 og 26. Den foreslåede ændring af henvisningen til § 235 a, stk. 1, indebærer ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Det foreslås endelig at supplere reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til – efter forslaget – forurettedes fyldte 21. år med en regel om yderligere udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse, hvis gerningsmanden på strafbar måde har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet, jf. 2. pkt.

Den foreslåede nye regel finder anvendelse på forældelse af de lovovertrædelser, som fremgår af det foreslåede 1. pkt.

Den foreslåede nye regel er kun relevant, hvis tvangen ikke er ophørt inden forurettedes fyldte 21. år. Hvis tvangen er ophørt inden forurettedes fyldte 21. år, regnes forældelsesfristen fra forurettedes fyldte 21. år, jf. det foreslåede 1. pkt.

Den foreslåede nye regel finder anvendelse, hvis tvangen består på det tidspunkt, hvor forurettede fylder 21 år. Dette gælder, uanset om der mellem gerningstidspunktet og forurettedes fyldte 21. år har været en kortere eller længere periode, hvor der ikke bestod nogen tvang.

Den foreslåede nye regel finder anvendelse, hvis gerningsmanden med vold, ulovlig tvang efter § 260 eller på anden måde ved en strafbar handling har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet. Reglen vil bl.a. kunne anvendes, hvis gerningsmanden ved trussel om vold forulemper forurettede i anledning af dennes forventede forklaring til politiet eller i retten, jf. straffelovens § 123, eller hvis gerningsmanden berøver forurettende friheden, jf. straffelovens § 261.

Det er en forudsætning for at anvende reglen, at det under straffesagen om den pågældende seksualforbrydelse kan bevises, at den pågældende gerningsmand objektivt og med fornøden tilregnelser ved en strafbar handling (herunder som medvirkende) efter forurettedes fyldte 21. år tvang forurettede til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet.

Det er derimod ikke et krav, at gerningsmanden er straffet eller kan straffes for den strafbare handling, hvorved forurettede blev tvunget til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet. Det er således f.eks. uden betydning, om gerningsmanden var utilregnelig på tidspunktet for den strafbare handling, hvorved forurettede blev tvunget til at undlade at anmelde den pågældende sek-

sualforbrydelse til politiet, eller om strafansvaret for denne handling er forældet eller ikke hører under dansk straffemyndighed.

Tvang til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet kan både bestå i en fysisk forhindring i form af eksempelvis drab eller frihedsberøvelse og i f.eks. vold eller strafbare trusler, som får forurettede til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet. Det er et krav, at der er årsagsforbindelse mellem den strafbare handling og forurettedes undladelse af at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet.

Retsvirkningen af, at gerningsmanden på den beskrevne måde ved en strafbar handling har tvunget forurettede til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet, er, at forældelsesfristen for strafansvaret for den pågældende seksualforbrydelse først begynder at løbe, når tvangen er ophørt. Hvis tvangen aldrig ophører, f.eks. fordi gerningsmanden har slået forurettede ihjel, er konsekvensen, at forældelsesfristen aldrig begynder at løbe, og at strafansvaret for den pågældende seksualforbrydelse dermed aldrig forældes.

Tvangen ophører i den foreslåede regels forstand, når gerningsmandens strafbare handling ikke længere virker bestemmende i forhold til at få forurettede til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet. Vurderingen af, på hvilket tidspunkt dette var, må foretages ud fra sagens konkrete omstændigheder, men det vil formentlig i almindelighed være forholdsvis kort tid efter, at den strafbare handling er ophørt. Det afgørende er således, om forurettede fortsat er tvunget til ikke at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet, og ikke, om forurettede, efter at tvangen er ophørt, fortsat faktisk undlader at foretage politianmeldelse, eksempelvis fordi der nu er gået meget lang tid, siden seksualforbrydelsen blev begået.

Når tvangen først én gang er ophørt efter forurettedes fyldte 21. år, begynder forældelsesfristen at løbe, og forældelsesfristen løber videre, uanset om gerningsmanden på et senere tidspunkt ved en ny strafbar handling tvunger forurettede til at undlade at anmelde den pågældende seksualforbrydelse til politiet.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.2.9, 5.2.10 og 5.2.12 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (§ 210, stk. 1)

Efter straffelovens § 210, stk. 1, straffes den, der har samleje med en slægtning i nedstigende linje, med fængsel indtil 6 år. Efter § 210, stk. 3, som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 6, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

Det foreslås, at adoptionsforhold sidestilles med biologisk slægtskab i forhold til incestforbuddet i straffelovens § 210, stk. 1, og stk. 3, jf. stk. 1.

Forslaget indebærer, at det fremover som noget nyt generelt vil være strafbart at have seksuelt forhold til ens adoptivbarn over 18 år, og at seksuelt forhold til ens adoptivbarn under 18 år fremover vil være omfattet af straffelovens § 210 i stedet for § 223, stk. 1 (jf. lovforslagets § 1, nr. 20).

Strafferammen vil være fængsel indtil 6 år, jf. det gældende § 210, stk. 1, 1. pkt., som ikke foreslås ændret. Dette indebærer mulighed for anvendelse af de straffeprocessuelle tvangsindgreb, som kræver en strafferamme med mindst fængsel i 6 år i strafferammen. Med denne strafferamme er der endvidere mulighed for at anvende de særlige regler i straffelovens § 7 a, stk. 1 og 2, om dansk straffemyndighed baseret på det passive personalprincip, jf. henvisningen til »incest«, dvs. straffelovens § 210, i § 7 a, stk. 2, nr. 4.

Strafferammen på fængsel indtil 6 år indebærer endvidere, at forældelsesfristen for strafansvar er 10 år, jf. straffelovens § 93, stk. 1 (som ikke foreslås ændret). Samme forældelsesfrist gælder for de seksuelle forhold til adoptivbarn under 18 år, der i dag er omfattet af straffelovens § 223, stk. 1 (jf. straffelovens § 93, stk. 3, som foreslås ændret redaktionelt, jf. lovforslagets § 1, nr. 3). Forslaget til ændring af straffelovens § 210 indebærer således ingen ændringer af forældelsesfristen for de forhold, der foreslås flyttet fra straffelovens § 223, stk. 1, til § 210.

Efter forslaget omfatter straffelovens § 210 også en persons seksuelle forhold til sit adoptivbarns biologiske barn eller adoptivbarn eller til sit biologiske barns adoptivbarn (og tilsvarende gælder videre i nedstigende linje til oldebarn osv.). Efter gældende ret er sådanne forhold kun generelt kriminaliseret, hvis der er tale om seksuelt forhold til barn under 15 år.

Adoptionsforhold i den foreslåede bestemmelses forstand omfatter adoptioner, som har borgerlig gyldighed efter dansk ret, herunder dansk international privatret.

Adoptionsforhold i den foreslåede bestemmelses forstand foreligger, så længe adoptionsforholdet består. Hvis en adoption ophæves (med gyldighed for Danmark), vil den foreslåede bestemmelse ikke finde anvendelse på seksuelle forhold mellem den tidligere adoptant og det tidligere adoptivbarn, der finder sted efter adoptionens ophævelse.

Straffelovens § 210, stk. 2, om seksuelle forhold mellem søskende foreslås ikke ændret. Denne bestemmelse vil således fortsat alene finde anvendelse på seksuelle forhold mellem biologiske søskende.

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2.1 og 10.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (§ 210, stk. 3)

Straffelovens § 210, stk. 3, knytter sig til bestemmelserne i § 210, stk. 1 og 2 om samleje med en slægtning i nedstigende linje henholdsvis samleje med bror eller søster. Efter straffelovens § 210, stk. 3, finder disse bestemmelser (i § 210, stk.

1 og 2) tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn og med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje.

Det foreslås at slå de to led i det gældende § 210, stk. 3, om henholdsvis homoseksuelt forhold og andet heteroseksuelt forhold end samleje sammen til én samlet bestemmelse om andet seksuelt forhold end samleje. Forslaget er identisk med forslaget om at slå straffelovens §§ 224 og 225 sammen til én bestemmelse i § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Forslaget indebærer, at »samleje« i straffelovens § 210, stk. 1 og 2, som noget nyt også vil omfatte analt samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn).

Herudover medfører forslaget ikke indholdsmæssige ændringer af gældende ret. Bortset fra det anførte om analt samleje er det således hensigten, at »andet seksuelt forhold end samleje« skal forstås på samme måde som »anden kønslig omgængelse end samleje« og »kønslig omgængelse med en person af samme køn« efter gældende ret.

Der er med forslaget om at flytte kriminaliseringen af analt samleje fra straffelovens § 210, stk. 3, til § 210, stk. 1 og 2, ikke tilsigtet nogen ændring i vurderingen af dette forholds grovhed set i forhold til vaginalt samleje eller i forhold til andre seksuelle forhold. Der er således heller ikke tilsigtet nogen ændring i strafudmålingen i sager vedrørende analt samleje i forhold til det eksisterende strafniveau.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1 og 3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 (overskriften til kapitel 24)

Der foreslås en sproglig modernisering af overskriften til straffelovens kapitel 24, således at »Forbrydelser mod køns-sædeligheden« ændres til »Seksualforbrydelser«.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.1 og 2.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8 (§ 216)

Det foreslås at udvide bestemmelsen om voldtægt i straffelovens § 216 til også at omfatte anden ulovlig tvang (gældende § 217), udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (gældende § 218, stk. 2 (udnyttelse af tilstand), og § 232 (udnyttelse af situation)) og samleje med barn under 12 år (gældende § 222, stk. 2, 1. led, jf. stk. 1).

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter analt samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem

personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Det foreslås uændret, at tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold straffes som voldtægt, jf. forslaget til § 216, stk. 1, nr. 1. Der er ikke tilsigtet nogen ændringer i, hvad der skal forstås ved »tiltvingelse ved vold eller trussel om vold«. Bestemmelsen vil således uændret bl.a. omfatte også milde-re former for vold og også den blotte fastholdelse.

Det foreslås uændret, at tiltvingelse af samleje ved at hensætte en person i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, straffes som voldtægt. Dette er indeholdt i det foreslåede § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led, om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Denne del af voldtægtsbestemmelsen har uændret kun selvstændig betydning, hvis hensættelsen af forurettede i den hjælpeløse tilstand er sket på anden måde end ved vold. Er det sket ved vold, er der allerede som følge af voldsanvendelsen tale om voldtægt.

For disse former for voldtægt, som viderefører den gældende § 216, foreslås uændret en normalstrafferamme på fængsel indtil 8 år og en skærpet strafferamme på fængsel indtil 12 år. I de tilfælde, som er omfattet af den gældende § 216, er der ikke tilsigtet nogen ændringer i anvendelsesområdet for normalstrafferammen og den skærpede strafferamme eller i strafudmålingen i forhold til i dag.

Det skal samtidig understreges, at strafudmålingen i voldtægtssager skal ske på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af voldtægts karakter og øvrige foreliggende omstændigheder og ikke på grundlag af en generelt forskellig vurdering af grovheden af kontaktvoldtægt og parvoldtægt i forhold til overfaldsvoldtægt. At der er tale om et overfald, vil imidlertid i almindelighed udgøre en skærpende omstændighed, og straffen for en overfaldsvoldtægt vil derfor også alt andet lige være strengere end for en kontaktvoldtægt eller parvoldtægt.

Det foreslås som noget nyt, at ethvert samleje med et barn under 12 år fremover skal straffes som voldtægt med en strafferamme på fængsel indtil 12 år, jf. § 216, stk. 2. Med forslaget flyttes det gældende § 222, stk. 1, jf. stk. 2, 1. led, til § 216. Der er således tale om en uændret kriminalisering med en uændret strafferamme. Der er med forslaget ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag. Det forudsættes således også, at betinget dom med vilkår om sexologisk behandling fortsat vil kunne anvendes i samme omfang som i dag, selv om forbrydelsen fremover betegnes som »voldtægt«.

Det er en forudsætning for anvendelse af den foreslåede bestemmelse i § 216 om samleje med barn under 12 år, at gerningsmanden havde forsæt med hensyn til, at barnet var under 12 år. Hvis gerningsmanden alene har handlet uagtsomt i forhold til, at barnet var under 12 år, skal forholdet i stedet

bedømmes efter straffelovens § 222 om samleje med barn under 15 år (jf. lovforslagets § 1, nr. 17-19).

En børneattest kan med den pågældendes samtykke udleveres til brug for ansættelse eller beskæftigelse af personer, der som led i ansættelsen eller beskæftigelsen har en direkte kontakt med børn under 15 år, og i medfør af lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale er der ved bekendtgørelse fastsat regler om, hvornår en sådan attest skal indhentes.

Af hensyn til udstedelsen af børneattester vil det være nødvendigt i kriminalregisteret fortsat at registrere domfældelser for samleje med barn under 12 år særskilt og ikke blot som »voldtægt«. Som følge heraf bør det af anklageskrifter og domme om overtrædelse af straffelovens § 216 fremover fremgå tydeligt, om der domfældes for overtrædelse af den foreslåede nye voldtægtsbestemmelse om samleje med barn under 12 år.

Der vil i givet fald kunne straffes i sammenstød for overtrædelse af § 216, stk. 1, og § 216, stk. 2.

Det foreslås, at forhold, som i dag er omfattet af straffelovens § 217 eller § 218, stk. 2, fremover skal være omfattet af straffelovens § 216 om voldtægt, jf. forslaget til § 216, stk. 1, nr. 2. Det drejer sig om at skaffe sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, og om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Det foreslås samtidig, at bestemmelsen om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, skal udvides til at omfatte at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en *situation*, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Forslaget indebærer, at kriminaliseringen af disse handlinger flyttes fra straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser til § 216.

Forslaget tager sigte på situationer, hvor gerningsmanden har mulighed for at overrumple forurettede og begynde et samleje (eller andet seksuelt forhold, jf. forslaget til § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21)), uden at forurettede kan nå at reagere. Hvis forurettede på grund af sin *tilstand* er ude af stand til at modsætte sig handlingen, skal forholdet bedømmes efter dette led i bestemmelsen. Forslaget om at medtage *situationer*, hvor forurettede er ude af stand til at modsætte sig handlingen, tager således sigte på tilfælde, hvor forurettede for så vidt er i stand til at modsætte sig handlingen, men i den konkrete situation ikke kan nå at reagere, før gerningsmanden har begyndt et samleje eller andet seksuelt forhold.

I praksis vil der derfor typisk være tale om situationer, hvor forurettede er helt eller delvis afklædt, og hvor gerningsmanden har en legitim anledning til forholdsvis intime berøringer. Som eksempler kan nævnes bistand til personlig hy-

giejne, lægeundersøgelse, massage eller lignende. Med »situation« sigtes således til en konkret fysisk situation og ikke til en eventuel særligt sårbar situation i øvrigt, eksempelvis i form af økonomisk afhængighed.

Det foreslås endvidere, at bestemmelsen om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, udvides til at omfatte at skaffe sig samleje inden for ægteskab.

Forslaget indebærer, at forhold mellem samlevende, der er gift, i forhold til denne bestemmelse fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem samlevende, der ikke er gift. Ligesom det i dag er tilfældet for forhold mellem samlevende, der ikke er gift, vil det således fremover også for forhold mellem gifte samlevende være afgørende for anvendelsen af det foreslåede § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led, om der har været tale om at »skaffe sig« samleje med samleveren, mens denne befandt sig i en tilstand, hvor den pågældende var ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Forslaget indebærer endvidere, at forhold mellem ikke-samlevende ægtefæller fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem andre personer, der ikke er samlevende. Forslaget indebærer således f.eks., at en person, der skaffer sig samleje med sin sovende fraseparerede ægtefælle, fremover vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 216.

Det foreslås, at strafferammen for forhold, som i dag er omfattet af straffelovens § 217 eller § 218, stk. 2, skal være den samme som efter den gældende § 216 om voldtægt, dvs. en normalstrafferamme på fængsel indtil 8 år en en skærpet strafferamme på fængsel indtil 12 år. Det samme gælder de foreslåede udvidelser til forhold inden for ægteskab og til at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Forslaget indebærer, at forældelsesfristen for de forhold, der som noget nyt bliver omfattet af straffelovens § 216 om voldtægt, forlænges fra 5 år til 10 eller 15 år afhængig af, om de henføres til normalstrafferammen eller den skærpede strafferamme. Forslaget indebærer endvidere, at der i sager om disse forhold som noget nyt vil kunne anvendes de straffeprocessuelle tvangsindgreb, som kræver en strafferamme på mindst 6 års fængsel. Endvidere vil dansk straffemyndighed for disse forhold som noget nyt kunne baseres på det passive personalitetsprincip (dvs. forurettedes tilknytning til Danmark), jf. straffelovens § 7 a, stk. 1 og 2.

Medtagelsen i § 216 af forhold, som i dag er omfattet af straffelovens § 218, stk. 2, indebærer desuden, at der som noget nyt i sådanne sager vil kunne gives pålæg efter straffelovens § 236 (jf. lovforslagets § 1, nr. 27).

Forslaget vil endelig have den konsekvens, at domme om forhold, som i dag hører under § 218, stk. 2, eller § 232, men fremover under § 216, først skal slettes i kriminalregi-

sterets efterforskningsdel, når gerningsmanden fylder 80 år, idet dette allerede gælder for domme om overtrædelse af §§ 216 og 217 (hvorimod domme om overtrædelse af § 218 eller § 232 slettes efter 20 år).

Det forudsættes med forslaget, at straffen for forhold, der i dag er omfattet af straffelovens § 218, stk. 2, skærpes. Det forudsatte strafniveau vil også gælde for forhold inden for ægteskab, der som noget nyt foreslås omfattet af bestemmelsen om udnyttelse af forurettede hjælpeløse tilstand.

Der lægges med forslaget op til, at udgangspunktet for strafudmålingen for et enkeltstående fuldbyrdet tilfælde af at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, fremover skal være 8 måneders fængsel. Hvis gerningsmanden har hensat forurettede i en tilstand, hvor denne ikke var i stand til at modsætte sig handlingen, uden at gerningsmanden dog har gjort det med forsæt til at skaffe sig samleje, vil der dog ved strafudmålingen fremover skulle tages udgangspunkt i et højere niveau, som afspejler, at forholdet nærmer sig voldtægt (kontaktvoldtægt).

Med forslaget lægges også op til ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag med hensyn til at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (overrumplingstilfælde). Der lægges op til, at strafskærpelsen vedrørende tilfælde, der i dag er omfattet af straffelovens § 218, stk. 2, også skal omfatte overrumplingstilfælde, i det omfang der er tale om misbrug af et særligt tillidsforhold, som beror på gerningsmandens profession eller tilsvarende. Hvis der derimod undtagelsesvis ikke er tale om misbrug af et sådant særligt tillidsforhold, forudsættes der ingen ændringer i strafudmålingen i forhold til strafniveauet i dag, hvor overrumplingstilfælde straffes som blufærdighedskrænkelser. Det skal endvidere bemærkes, at det ved strafudmålingen i den konkrete sag bl.a. bør indgå, hvilken form for seksuelt forhold der er tale om, og at dette i praksis vil kunne føre til et gennemsnitligt lavere strafniveau i overrumplingstilfælde sammenlignet med andre overtrædelser af det foreslåede § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led, fordi overrumplingstilfældene i praksis som oftest omfatter mildere grader af andet seksuelt forhold end samleje og kun meget sjældent fuldbyrdet samleje.

I overensstemmelse med almindelige strafudmålingsprincipper vil straffen kunne udmåles højere f.eks. i gentagelsestilfælde, eller hvis der foreligger flere forhold til samtidig pådømmelse. Omvendt vil straffen kunne udmåles lavere f.eks. ved forsøg.

Strafudmålingen vil endvidere skulle ske ud fra den enkelte sags konkrete omstændigheder, og den konkrete straf også for et enkeltstående fuldbyrdet tilfælde af at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor denne er ude af stand til at modsætte sig handlingen, vil således afhænge af de konkrete omstændigheder kunne fastsættes på-

de højere og lavere end det forudsatte udgangspunkt på 8 måneders fængsel.

Som eksempler på forhold, som kan indgå i vurderingen af forbrydelsens grovhed og dermed ved fastsættelsen af straffen, kan nævnes det seksuelle forholds nærmere karakter (samleje eller andet seksuelt forhold end samleje og i givet fald hvilken form for seksuelt forhold), overgrebets tidsmæssige varighed, graden af forurettedes hjælpeløshed, forurettedes alder, stedet for overgrebet, herunder om gerningsmanden er trængt ind hos forurettede, og de omstændigheder, under hvilke gerningsmanden mødte forurettede, herunder karakteren af et eventuelt forudgående samvær.

De beskrevne forhold skal ikke anses for udtømmende, og fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der er med forslaget ikke tilsigtet ændringer i strafniveauet for de forhold, der i dag er omfattet af straffelovens § 217.

Det foreslås at lovfæste, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en skærpene omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel, jf. forslaget til § 216, stk. 4.

Bestemmelsen tager sigte på tilfælde, hvor gerningsmanden til en voldtægt har forsæt til, at det seksuelle forhold finder sted i forbindelse med, at forurettede udnyttes ved prostitution som led i menneskehandel, jf. straffelovens § 262 a (som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 28). Bestemmelsen omfatter dermed bl.a. tilfælde, hvor en prostitutionskunde, der ikke selv har anvendt vold eller trusler, har en bestemt formodning om, at den prostituerede udnyttes som led i menneskehandel og gennemfører det seksuelle forhold på grund af vold eller anden ulovlig tvang fra tredjemands side.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1, 3.2.3, 3.2.4, 4.2.1, 4.2.3, 4.2.8 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9 (§ 217)

Det foreslås at udvide bestemmelsen om voldtægt i straffelovens § 216 til også at omfatte anden ulovlig tvang (gældende § 217), jf. lovforslagets § 1, nr. 8. I konsekvens heraf foreslås § 217 ophævet.

Til nr. 10 (§ 218, stk. 1)

Det foreslås, at bestemmelsen i straffelovens § 218, stk. 1 (som bliver det eneste stykke, jf. lovforslagets § 1, nr. 11), om at skaffe sig samleje ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering udvides til at omfatte at skaffe sig samleje inden for ægteskab.

Forslaget indebærer, at forhold mellem samlevende, der er gift, i forhold til straffelovens § 218 fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem samlevende, der ikke er gift. Ligesom det i dag er tilfældet for forhold mellem samlevende, der ikke er gift, vil det således fremover også for forhold mellem gifte samlevende være afgørende for anvendelsen af § 218, om der har været tale om at »udnytte« samleverens sindssygdom eller mentale retardering.

Forslaget indebærer endvidere, at forhold mellem ikke-samlevende ægtefæller fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem andre personer, der ikke er samlevende. Forslaget indebærer således f.eks., at en person, der skaffer sig samleje med sin fraseparerede ægtefælle ved at udnytte dennes sindssygdom eller mentale retardering, fremover vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 218.

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2.1 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11 (§ 218, stk. 2)

Det foreslås at udvide bestemmelsen om voldtægt i straffelovens § 216 til også at omfatte udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (gældende § 218, stk. 2), jf. lovforslagets § 1, nr. 8. I konsekvens heraf foreslås § 218, stk. 2, ophævet.

Til nr. 12 (§ 219)

Det foreslås at opdele straffelovens § 219 om samleje mellem ansatte og beboere på visse institutioner i tre numre, således at nr. 1 angår kriminalforsorgens institutioner, nr. 2 frihedsberøvede, der er i politiets varetægt, og nr. 3 andre institutioner.

Det foreslås i nr. 1 at ændre kriminaliseringen af samleje mellem ansatte eller tilsynsførende ved en af kriminalforsorgens institutioner og en indsat i den pågældende institution til en kriminalisering af samleje mellem en ansat i kriminalforsorgen og en indsat i en af kriminalforsorgens institutioner, som den ansatte har myndighed over.

Forslaget indebærer, at det absolutte forbud mod samleje (eller andet seksuelt forhold, jf. straffelovens § 225 (lovforslagets § 1, nr. 21)) udvides fra ansatte og tilsynsførende ved en bestemt institution til at omfatte ansatte i hele kriminalforsorgen, men til gengæld begrænses til ansatte, som har myndighed over den pågældende indsatte. Med ansatte i kriminalforsorgen menes ansatte i Direktoratet for Kriminalfor-

sorgen og alle underliggende myndigheder og institutioner, herunder fængsler, arresthuse, pensioner og kriminalforsorgen i frihed. Henvisningen til tilsynsførende udgår, og bestemmelsen vil således kun omfatte personer, der er ansat (herunder midlertidigt ansatte, deltidsansatte og ulønnede ansatte).

Forbuddet gælder uændret i den periode, den pågældende er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, herunder under udgang og frigang, hospitalsindlæggelse mv., men ikke efter løsladelse, herunder løsladelse på prøve. Forbuddet vil efter en konkret vurdering kunne udstrækkes til at gælde i en kortere periode efter udeblivelse fra udgang eller frigang eller efter undvigelse, men herefter må institutionsopholdet anses for ophørt. Det bemærkes, at hvis en ansat i kriminalforsorgen har kontakt med en undvegen fange, uden at søge at få den pågældende bragt tilbage til fængslet, vil den ansatte i almindelighed gøre sig skyldig i en tjenesteforsømmelse og vil efter omstændighederne også kunne straffes herfor, jf. navnlig straffelovens § 124, stk. 2, om hjælp til at skjule en undvegen fange og § 157 om tjenesteforsømmelse.

Forbuddet gælder uændret ikke i forhold til personer, der afsoner på deres bopæl, eller som efter prøveløsladelse eller i medfør af en betinget dom er underlagt tilsyn af kriminalforsorgen.

Med ansatte, som har »myndighed« over den indsatte, sigtes til personer, der i forhold til den indsatte fremstår som en, der vil kunne have indflydelse på den indsattes forhold. Det er uden betydning, om den ansatte har nogen formel beslutningskompetence i forhold til den indsatte.

Det foreslås i nr. 2 som en ny regel at indføre et absolut forbud mod samleje (eller andet seksuelt forhold, jf. straffelovens § 225 (lovforslagets § 1, nr. 21)) mellem en ansat ved politiet og en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt.

Forbuddet omfatter alle ansatte ved politiet, herunder midlertidigt ansatte, deltidsansatte og ulønnede ansatte.

Forbuddet omfatter seksuelt forhold til enhver, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt. Grundlaget for frihedsberøvelsen er uden betydning. Forbuddet omfatter dermed eksempelvis personer, der anholdes i anledning af en sigtelse for et strafbart forhold, tilbageholdes i medfør af politiloven, tilbageholdes i medfør af psykiatriloven, tilbageholdes i medfør af udlændingeloven, anholdes med henblik på fremstilling i retten (som tiltalt i en straffesag, som skyldner i en fogedsag eller som vidne mv.) eller pågribes med henblik på iværksættelse eller fortsættelse af varetægtsfængsling eller afsoning af en fængselsstraf. Forbuddet omfatter også eksempelvis varetægtsfængslede og strafafsonere, der midlertidigt er i politiets varetægt, eksempelvis under en transport. Forbuddet omfatter også strafafsonere under ledsaget udgang, hvis det er politiet, der ledsager den pågældende.

Forbuddet omfatter seksuelle forhold, der finder sted under frihedsberøvelsen, mens den pågældende er i politiets vare-

tægt. Forbuddet gælder dermed ikke, efter at frihedsberøvelsen er ophørt, eller når den pågældende ikke længere er i politiets varetægt (uanset om frihedsberøvelsen ikke er ophørt).

Det foreslås i *nr. 3* med visse ændringer at videreføre den eksisterende bestemmelse i § 219 for så vidt angår andre institutioner end kriminalforsorgens institutioner.

Det foreslås, at henvisningen til tilsynsførende ved en institution ændres til tilsynsførende med en institution. Der er tale om en præcisering. Bestemmelsen vil således uændret omfatte dels personer, der er ansat (herunder midlertidigt ansatte, deltidsansatte og ulønnede ansatte) ved den pågældende institution, dels personer, der som led i et offentligt hverv fører tilsyn med behandlingen af personer, der er optaget i den pågældende institution. I modsætning til det foreslåede *nr. 1* vil *nr. 3* fortsat omfatte alle ansatte (ved den pågældende institution), og forbuddet i *nr. 3* gælder således, uanset om den ansatte har myndighed over den, der er optaget i institutionen.

Det foreslås, at forsorgshjem udgår af bestemmelsen.

Det foreslås at modernisere de øvrige institutionsbetegnelser, således at »børne- eller ungdomshjem« ændres til »døgninstitution eller opholdssted for børn og unge«, »hospital for sindslidende« ændres til »psykiatrisk afdeling« og »institution for personer med vidtgående psykiske handicap« ændres til »døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap«.

Det absolutte forbud mod samleje (eller andet seksuelt forhold, jf. straffelovens § 225 (lovforslagets § 1, nr. 21)) gælder uændret for forhold mellem en ansat og en person, der er optaget i institutionen med henblik på at overnatte på institutionen. Bestemmelsen gælder således ikke for forhold til en person, der alene har dagophold på institutionen, eksempelvis en patient, som modtager ambulans behandling på en psykiatrisk afdeling, eller en person, som deltager i aktiviteter på et dagcenter, beskyttet værksted eller lignende (uden at have døgnophold det pågældende sted). Bestemmelsen gælder uændret i den periode, hvor den pågældende er optaget i institutionen, dvs. også hvis den pågældende midlertidigt overnatter uden for institutionen, eksempelvis i forbindelse med samvær med familie, weekendophold hos en aflastnings- eller plejefamilie, hospitalsindlæggelse mv. Bestemmelsen gælder også under en eventuel studie- eller ferierejse, som foretages i institutionens regi. Når institutionsopholdet er ophørt, herunder i forbindelse med flytning til en anden institution, gælder bestemmelsen imidlertid ikke længere. Bestemmelsen vil efter en konkret vurdering kunne udstrækkes til at gælde i en kortere periode efter udeblivelse fra udgang eller efter rømning, men herefter må institutionsopholdet anses for ophørt.

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mel-

lem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Strafferammen i § 219 er uændret fængsel indtil 4 år, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2.4 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13 og 14 (§ 220)

Det foreslås i *nr. 13* at udvide straffelovens § 220 om at skaffe sig samleje ved groft misbrug af tjenstlig eller økonomisk afhængighed til også at omfatte at skaffe sig samleje ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed.

Groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed vil omfatte personer, der er i længerevarende behandling med afhængighedsskabende lægemidler, hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem den behandlende læge og den pågældende og lægen groft har misbrugt denne afhængighed til at opnå samleje med patienten. Groft misbrug af behandlingsmæssig afhængighed vil endvidere i givet fald omfatte andre tilfælde af tilsvarende stærk afhængighed mellem en læge eller anden behandler og en patient og tilsvarende groft misbrug fra lægens eller behandlerens side.

Groft misbrug af plejemæssig afhængighed vil omfatte personer, der modtager (omfattende) plejemæssig bistand i eget hjem eller på en behandlingsinstitution eller et botilbud mv., hvis der foreligger et stærkt afhængighedsforhold mellem plejepersonalet og den pågældende og denne afhængighed er blevet groft misbrugt til at opnå samleje med den pågældende.

Samtidig foreslås en sproglig modernisering, således at »tjenstlig« afhængighed ændres til »arbejds­mæssig« afhængighed.

Det foreslås endvidere, at straffelovens § 220 skal udvides til at omfatte at skaffe sig samleje inden for ægteskab.

Forslaget indebærer, at forhold mellem samlevende, der er gift, i forhold til straffelovens § 220 fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem samlevende, der ikke er gift. Ligesom det i dag er tilfældet for forhold mellem samlevende, der ikke er gift, vil det således fremover også for forhold mellem gifte samlevende være afgørende for anvendelsen af § 220, om der har været tale om »groft misbrug« af samleverens arbejds­mæssige, økonomiske eller (som noget nyt) behandlings- eller plejemæssige afhængighed.

Det forudsættes, at anvendelse af en økonomisk afhængighed, som følger af ægteskabet (eller af et samlivsforhold uden ægteskab), som pressionsmiddel til at opnå samleje

som udgangspunkt ikke skal anses som et »groft misbrug« i § 220's forstand. Eksempelvis vil opnåelse af samleje ved hjælp af en trussel om skilsmisse eller samlivsophævelse ikke kunne anses som et groft misbrug i § 220's forstand, og dette gælder, selv om en ægtefælle eventuelt yderligere truer med at ville trække bodelingen i langdrag eller med en øjeblikkelig udsættelse af den fælles bolig ved fogedrettens bistand og den anden ægtefælle vil være meget vanskeligt stillet, hvis der gøres alvor af sådanne trusler. Opnåelse af samleje ved hjælp af en specifik trussel om ikke at ville betale pligtige underholdsbidrag (dvs. underholdsbidrag, som det ifølge eksigibel afgørelse fra statsforvaltningen eller en domstol påhviler den pågældende at betale) til forfaldstid eller om udsættelse af den fælles bolig ved ulovlig selvtaget, vil imidlertid i almindelighed udgøre et »groft misbrug« i § 220's forstand og vil dermed kunne straffes, hvis den anden ægtefælle var stærkt afhængig af at modtage bidragene fra ægtefællen til forfaldstid henholdsvis at blive boende i det fælles hjem og ægtefællen havde forsæt med hensyn til, at den anden ægtefælle indvilligede i samleje som følge heraf.

Det vil bero på en konkret vurdering, om opnåelse af samleje med en ægtefælle (eller ugift samlever), som behandlings- eller plejemæssigt er stærkt afhængig af sin ægtefælle (eller ugifte samlever), udgør et groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed i § 220's forstand. I forlængelse af det, der er anført ovenfor om økonomisk afhængighed, som følger af ægteskabet (eller samlivsforholdet uden ægteskab), kan opnåelse af samleje ved hjælp af en trussel om skilsmisse eller samlivsophævelse ikke anses som et groft misbrug i § 220's forstand, og dette gælder, selv om skilsmissen eller samlivsophævelsen samtidig vil indebære ophør af behandling eller pleje, som ægtefællen er stærkt afhængig af. Opnåelse af samleje ved hjælp af en specifik trussel om ikke at ville fortsætte med behandling eller pleje, som ægtefællen (eller den ugifte samlever) er stærkt afhængig af, uden at ophøret af behandling pleje har sammenhæng med en skilsmisse eller samlivsophævelse, vil imidlertid efter omstændighederne kunne udgøre et groft misbrug i § 220's forstand.

Forslaget indebærer endvidere, at forhold mellem ikke-samlevende ægtefæller fremover vil skulle vurderes på samme måde som forhold mellem andre personer, der ikke er samlevende. Forslaget indebærer således f.eks., at en person, der skaffer sig samleje ved groft misbrug af sin fraseparerede ægtefælles arbejdsmæssige eller økonomiske afhængighed, fremover vil kunne straffes for overtrædelse af straffelovens § 220. Et eksempel herpå kunne være at opnå samleje ved at true med at undlade at betale pligtige underholdsbidrag til forfaldstid. Straf efter § 220 ville i den forbindelse bl.a. forudsætte, at den bidragsberettigede var stærkt afhængig af at modtage bidragene fra ægtefællen til forfaldstid, og at den bidragspligtige havde forsæt med hensyn til, at den bidragsberettigede indvilligede i samleje som følge heraf.

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter analt samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mel-

lem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Det foreslås i *nr. 14* at ændre den skærpede strafferamme, således at den skærpede strafferamme omfatter forhold begået over for personer under 18 år (i stedet for personer under 21 år), og således at strafmaksimum forhøjes fra fængsel i 3 år til fængsel i 4 år.

Der er ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2.1, 4.2.5 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15 og 16 (§ 221)

Det foreslås i *nr. 16*, at 1. led i straffelovens § 221 om at tilsnige sig samleje med en person, der vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt, skal udgå.

Forslaget indebærer, at det fremover ikke i sig selv vil være strafbart at have samleje med en person, der – seksualpartnere bekendt – går med til samlejet, fordi vedkommende fejlagtigt går ud fra, at parterne er gift. Som eksempel kan nævnes, at parterne har gennemført en religiøs vielsesceremoni, der ikke har borgerlig gyldighed efter dansk ret.

En vildfarelse, som ikke angår de konkrete parter ægteskabelige status, men hvem personen har samleje med, vil imidlertid fortsat være omfattet af § 221. Som eksempel kan nævnes, at A, som er gift med B, har samleje med C, idet A forveksler C med B.

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter analt samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21). Medtagelsen af analt samleje og andet seksuelt forhold mellem personer af samme køn er en ændring i forhold til gældende ret.

Det foreslås i *nr. 15*, at strafferammen for § 221 – som efter forslaget kun vil omfatte tilsnigelse af samleje med en person, der forveksler gerningsmanden med en anden – ændres fra fængsel indtil 6 år til fængsel indtil 4 år.

Nedsættelsen af strafmaksimum indebærer, at straffeprocessuelle tvangsindgreb, som kræver en strafferamme på mindst 6 års fængsel, fremover ikke vil kunne anvendes i sager om overtrædelse af straffelovens § 221.

Nedsættelsen af strafmaksimum indebærer endvidere, at forældelsesfristen for strafansvar for overtrædelse af straffelovens § 221 nedsættes fra 10 år til 5 år, jf. straffelovens § 93, stk. 1 (som ikke foreslås ændret). Hvis forurettede er under 18 år, foreslås imidlertid som noget nyt, at forældelsesfristen

for overtrædelse af straffelovens § 221 først skal begynde at løbe fra den dag, hvor forurettede fylder 21 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 (ændring af straffelovens § 94, stk. 4).

Der er med forslaget om at nedsætte strafmaksimum ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.2.6 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 17-19 (§ 222)

Det foreslås, at samleje med barn under 12 år fremover skal straffes som voldtægt efter straffelovens § 216 (jf. lovforslagets § 1, nr. 8).

Straffelovens § 222 foreslås som følge heraf ændret, således at bestemmelsen er subsidiær i forhold til det foreslåede § 216, stk. 2, om samleje med barn under 12 år, og således at § 222, stk. 2, 1. led, om samleje med barn under 12 år udgår. Endvidere foreslås bestemmelsen i stk. 3 om at skaffe sig samleje ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed, der herefter alene vil angå stk. 1, placeret som et nyt 2. pkt. i stk. 1.

Forslaget indebærer, at der i forbindelse med straf efter det foreslåede nye § 216, stk. 2, om samleje med barn under 12 år ikke tillige skal straffes for overtrædelse af § 222. Hvis et samleje med et barn under 12 år som følge af manglende forsæt med hensyn til, at barnet var under 12 år, ikke kan straffes efter § 216, vil § 222 derimod kunne anvendes. Der vil endvidere fortsat i forhold til ofre i aldersgruppen 12-14 år kunne straffes i sammenstød mellem § 222 og bestemmelserne om voldtægt i form af tiltvingelse af samleje ved vold eller trussel om vold mv. (forslaget til § 216, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 8).

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Til nr. 20 (§ 223, stk. 1)

Det foreslås, at en persons seksuelle forhold til sit adoptivbarn skal være omfattet af straffelovens § 210 om incest (jf. lovforslagets § 1, nr. 5). Som følge heraf foreslås straffelovens § 223, stk. 1, ændret, således at samleje med adoptivbarn udgår.

Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem

personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225 (jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Til nr. 21 (§§ 223 a-231)

Der foreslås at ophæve de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 223 a-231 og i stedet at indsætte §§ 224-228 som nyaffattede bestemmelser. I oversigtsform foreslås følgende ændringer i forhold til de gældende regler:

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, som § 224, stk. 1, således at den eksisterende bestemmelse i § 223 a om en kundes samleje mod betaling eller løfte om betaling med en person under 18 år bliver § 224, stk. 2.

Det foreslås at slå de gældende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje (§ 224) henholdsvis homoseksuel kønslig omgængelse (§ 225) sammen til én bestemmelse, som placeres i § 225, om andet seksuelt forhold end samleje.

Den foreslåede § 226 viderefører den gældende bestemmelse i straffelovens § 230, 1. pkt., med en sproglig modernisering og en forenkling af strafferammen.

Den foreslåede § 227 viderefører den gældende bestemmelse i straffelovens § 235 a med visse ændringer.

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 227 om strafnedsættelse eller strafbortfald for overtrædelse af straffelovens §§ 216-226 ved indgåelse af ægteskab mellem gerningsmanden og forurettede videreføres ikke.

Den foreslåede § 228 viderefører med visse ændringer den gældende bestemmelse i straffelovens § 226 om uagtsomhed med hensyn til forurettedes tilstand eller alder.

De gældende bestemmelser i straffelovens §§ 228 og 229 om medvirken til andres prostitution afløses af de foreslåede § 224, stk. 1, og §§ 233 og 233 a (lovforslagets § 1, nr. 23).

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 230, 1. pkt., om optagelse af pornografiske fotografier og film af en person under 18 år foreslås som nævnt flyttet til § 226.

Det gældende § 230, 2. pkt., indeholder en henvisning til den gældende § 226 om uagtsomhed med hensyn til alder. Det foreslås, at der i bestemmelsen om uagtsomhed (der som nævnt foreslås placeret som § 228) medtages en henvisning til den foreslåede § 226.

Samlet set videreføres straffelovens § 230 således i sin helhed ved de foreslåede §§ 226 og 228.

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 231 om, at straffen for overtrædelse af §§ 228 og 229 i gentagelsestilfælde kan forhøjes med indtil det halve, videreføres ikke. Der henvises herom til pkt. 7.2.2.6 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

I forenklet oversigtsform kan forholdet mellem de gældende bestemmelser og de foreslåede bestemmelser gengives således:

<i>Gældende bestemmelse</i>	<i>Foreslået bestemmelse</i>
§ 223 a	§ 224, stk. 2
§ 224	§ 225
§ 225	§ 225
§ 226	§ 228
§ 227	videreføres ikke
§ 228, stk. 1	§ 233, stk. 1, og § 233 a, stk. 1
§ 228, stk. 2	§ 224, stk. 1
§ 229, stk. 1	§ 233, stk. 2
§ 229, stk. 2	§ 233, stk. 3
§ 230	§ 226
§ 231	videreføres ikke
§ 232	§ 232
§ 233	videreføres ikke
§ 234	ændres ikke
§ 235	§ 235
§ 235 a	§ 227
§ 236	§ 236

Til § 224

Det foreslås at indsætte en ny bestemmelse om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, som § 224, stk. 1, således at den eksisterende bestemmelse i § 223 a om en kundes samleje mod betaling eller løfte om betaling med en person under 18 år bliver § 224, stk. 2. Det forudsættes som noget nyt, at »samleje« fremover også omfatter anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn). Andet seksuelt forhold end samleje (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn) vil fremover være omfattet af straffelovens § 225.

De gældende §§ 224 og 225 om anden kønslig omgængelse end samleje foreslås samlet i § 225.

Det foreslåede nye § 224, stk. 1, foreslås formuleret parallelt med bestemmelsen i straffelovens § 227, stk. 1 (gældende 235 a, stk. 1), om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden.

Forslaget til stk. 1 omfatter den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde. Det følger af forslaget til § 225, at bl.a. § 224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

Den foreslåede bestemmelse i § 224, stk. 1, omfatter således enhver form for bistand til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, herunder tilfælde, hvor den pågældende overtales, lokkes, narres eller vildledes hertil. Hvis der er anvendt vold eller anden ulovlig tvang efter straffelovens § 260 for at få den pågældende til mod betaling eller løfte om betaling at have samleje med en kunde, vil der også kunne straffes for voldtægt efter den foreslåede § 216 (lovforslagets § 1, nr. 8).

Den foreslåede bestemmelse i § 224, stk. 1, er subsidiær i forhold til straffelovens § 262 a, stk. 2 (jf. lovforslagets § 1, nr. 28), om menneskehandel af en person under 18 år. Derimod vil der i givet fald kunne straffes i sammenstød mellem § 224, stk. 1, og bl.a. straffelovens §§ 216, 222, 245 og 246.

Det foreslås, at strafferammen for overtrædelse af forbuddet mod medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, skal være bøde eller fængsel indtil 6 år.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2.2.1 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 225

Det foreslås at slå de gældende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje (§ 224) hen-

holdsvis homoseksuel kønslig omgængelse (§ 225) sammen til én bestemmelse, som placeres i § 225, om andet seksuelt forhold end samleje. Det foreslås i den forbindelse, at straffelovens § 221 (jf. lovforslagets § 1, nr. 16) om tilsnigelse af samleje ved udnyttelse af, at forurettede forveksler gerningsmanden med en anden, fremover også skal omfatte homoseksuel forhold.

Bortset fra den nævnte nykriminalisering af tilsnigelse af homoseksuel forhold ved udnyttelse af, at forurettede forveksler gerningsmanden med en anden, er sammenlægningen til én bestemmelse alene udtryk for en forenkling af lovtæksten, og ændringen fra kønslig omgængelse til seksuelt forhold er alene udtryk for en sproglig modernisering.

Det forudsættes imidlertid, at »samleje« i straffelovens §§ 216-224 fremover også vil omfatte anal samleje, dvs. hel eller delvis indføring af penis i anus (såvel mellem personer af samme køn som mellem personer af forskelligt køn).

Herudover medfører forslaget om at sammenskrive de gældende §§ 224 og 225 til én bestemmelse ikke indholdsmæssige ændringer af gældende ret. Bortset fra det anførte om anal samleje er det således hensigten, at »andet seksuelt forhold end samleje« skal forstås på samme måde som »anden kønslig omgængelse end samleje« og »kønslig omgængelse med en person af samme køn« efter gældende ret.

Der er med forslaget om at flytte kriminaliseringen af anal samleje fra straffelovens §§ 224 og 225 til §§ 216-224 heller ikke tilsigtet nogen ændring i vurderingen af dette forholds grovhed set i forhold til vaginalt samleje eller i forhold til andre seksuelle forhold. Der er således heller ikke tilsigtet nogen ændring i strafudmålingen i sager vedrørende anal samleje i forhold til det eksisterende straffniveau.

Der henvises i øvrigt til pkt. 3.2.1 og 3.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 226

Det foreslås at indsætte en bestemmelse om optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år i § 226.

Strafbestemmelsen i den gældende § 226 om uagtsomhed med hensyn til forurettedes tilstand eller alder ved overtrædelse af straffelovens §§ 216-225 videreføres med visse ændringer i den foreslåede § 228, jf. nærmere bemærkningerne til denne bestemmelse.

Den foreslåede § 226 viderefører den gældende bestemmelse i straffelovens § 230, 1. pkt., med en sproglig modernisering, således at »utugtige« ændres til »pornografiske«, og med en forenkling af strafferammen, således at den gældende normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år slås sammen med den gældende skærpede strafferamme på fængsel indtil 6 år. Der er ikke tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens gerningsindhold eller i strafudmålingen i forhold til i dag.

Med forslaget udgår opregningen i lovtæksten af, hvad der navnlig anses som særligt skærpende omstændigheder. De forhold, som er opregnet i det gældende § 230, 2. pkt. – at barnets liv udsættes for fare, at der anvendes grov vold, at barnet forvoldes alvorlig skade, eller at der er tale om optagelser af mere systematisk eller organiseret karakter – vil imidlertid fortsat udgøre skærpende omstændigheder ved strafudmålingen. Det vil også fortsat være relevant ved strafudmålingen at inddrage forurettedes alder, således at straffen alt andet lige udmåles strengere, jo yngre forurettede er, og hvis forurettede er under 15 år, kan der i givet fald straffes i sammenstød med det foreslåede § 216, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 8), eller § 222 (lovforslagets § 1, nr. 17-19).

Det foreslås som noget nyt, at forældelsesfristen for overtrædelse af den foreslåede § 226 først skal begynde at løbe fra den dag, hvor forurettede fylder 21 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 (ændring af straffelovens § 94, stk. 4).

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.2.8 og 5.2.12 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 227

Det foreslås at indsætte en bestemmelse om forestillinger med pornografisk optræden med deltagelse af en person under 18 år i § 227.

Den gældende bestemmelse i straffelovens § 227 om straffedsættelse eller strafbortfald for overtrædelse af straffelovens §§ 216-226 ved indgåelse af ægteskab mellem gerningsmanden og forurettede videreføres ikke. Ophævelsen af den gældende bestemmelse i § 227 er ikke til hinder for, at det ved strafudmålingen efter omstændighederne vil kunne tillægges betydning i formildende retning, at gerningsmanden og forurettede er blevet forsonet og har genoptaget eller fortsat deres samliv. Der henvises herom til pkt. 4.2.2 og 4.2.9 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Den foreslåede § 227 viderefører den gældende bestemmelse i straffelovens § 235 a med visse ændringer.

Det foreslås at forenkle gerningsbeskrivelsen, således at »rekrutterer eller i øvrigt medvirker til, eller som udnytter« ændres til »medvirker til«. Samtidig foreslås en sproglig modernisering, således at »utugtig« ændres til »pornografisk«. Bortset fra, at forbrydelsen med den foreslåede forenkling i alle tilfælde først vil være fuldbyrdet på det tidspunkt, hvor en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, er der ikke tilsigtet nogen ændringer i gerningsindholdet. Rekruttering af en person under 18 år til en sådan forestilling vil fremover kunne straffes som forsøg, hvis den rekrutterede persons deltagelse ikke bliver til noget.

Det foreslås desuden at forenkle strafferammen i stk. 1, således at den gældende normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år slås sammen med den gældende skærpe-

de strafferamme på fængsel indtil 6 år. Der er ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag.

Med forslaget udgår opregningen i lovteksten af, hvad der navnlig anses som særligt skærpene omstændigheder. De forhold, som er opregnet i det gældende § 235, stk. 1, 2. pkt. – at barnets liv udsættes for fare, at der anvendes grov vold, at barnet forvoldes alvorlig skade, eller at der er tale om forestillinger af mere systematisk eller organiseret karakter – vil imidlertid fortsat udgøre skærpene omstændigheder ved strafudmålingen. Det vil også fortsat være relevant ved strafudmålingen at inddrage forurettedes alder, således at straffen alt andet lige udmåles strengere, jo yngre forurettede er, og hvis forurettede er under 15 år, kan der i givet fald straffes i sammenstød med det foreslåede § 216, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 8), eller § 222 (lovforslagets § 1, nr. 17-19).

Det foreslås samtidig at forhøje strafferammen i bestemmelsens stk. 2 fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 2 år. Forslaget skal ses i lyset af strafferammekravet i EU-direktivet fra 2011 om bekæmpelse af seksuelt misbrug og seksuel udnyttelse af børn for så vidt angår overværelse som tilskuer af forestillinger med pornografisk optræden med deltagelse af børn under den seksuelle lavalder, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen i forhold til i dag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 5.2.8 og 5.2.12 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 228

Det foreslås i § 228 at indsætte en bestemmelse om uagtsomhed med hensyn til forurettedes tilstand eller alder ved overtrædelse af straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 226 eller § 227, stk. 1.

Med hensyn til den gældende § 228 om rufferi henvises til den foreslåede § 233 (lovforslagets § 1, nr. 23) og bemærkningerne hertil.

Den foreslåede § 228 viderefører med visse ændringer den gældende bestemmelse i straffelovens § 226.

Det foreslås at udvide kriminaliseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder til at omfatte den foreslåede nye bestemmelse i § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, og den foreslåede bestemmelse i § 227, stk. 1 (som viderefører det gældende § 235 a, stk. 1, med visse ændringer), om medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden.

Det foreslås, at kriminaliseringen af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder fremover ikke skal omfatte strafforhøjelsesregler, som indeholder en aldersgrænse. Det drejer sig om det foreslåede § 216, stk. 2 (lovforslagets § 1, nr. 8), om samleje med et barn under 12 år (gældende § 222, stk. 2,

1. led), og § 220 om groft misbrug af arbejdsmæssig, økonomisk eller behandlings- eller plejemæssig afhængighed over for en person under 18 år (lovforslagets § 1, nr. 13 og 14) (gældende § 220, som har en aldersgrænse på 21 år). I tilfælde af uagtsomhed med hensyn til forurettedes alder i en sådan strafforhøjelsesregel vil forholdet i stedet i givet fald skulle straffes som en forsætlig overtrædelse inden for normalstrafferammen. Det foreslåede § 216, stk. 2, fungerer i denne forbindelse som en strafforhøjelsesregel i forhold til straffelovens § 222 (lovforslagets § 1, nr. 17-19), og samleje med et barn under 12 år, uden at gerningsmanden har forsæt med hensyn til, at barnet er under 12 år, vil derfor efter forslaget i givet fald skulle henføres under § 222.

Samtidig foreslås en sproglig forenkling af bestemmelsens formulering, og frem for at henviser til de »foranstående bestemmelser« uden nærmere præcisering foreslås det at angive de af de foregående bestemmelser, som den foreslåede § 228 finder anvendelse på.

Der er ikke med den sproglige forenkling tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens gerningsindhold.

Opregningen af de af de foregående bestemmelser, som den foreslåede § 228 finder anvendelse på, har været nødvendig, fordi de foregående bestemmelser fremover også vil indeholde aldersgrænser, med hensyn til hvilke uagtsomhed efter forslaget ikke vil være kriminaliseret. Det gælder aldersgrænserne i den foreslåede § 216, stk. 2, om samleje med barn under 12 år (jf. lovforslagets § 1, nr. 8) og i straffelovens § 220 (som affattet ved lovforslagets § 1, nr. 13 og 14) om groft misbrug af arbejdsmæssig, økonomisk eller behandlings- eller plejemæssig afhængighed over for en person under 18 år. Det gælder endvidere aldersgrænsen i det foreslåede § 227, stk. 2 (som viderefører det gældende § 235 a, stk. 2, med en forhøjelse af strafferammen) om overværelse som tilskuer af forestillinger med pornografisk optræden med deltagelse af en person under 18 år, hvor uagtsomhed i relation til en deltagers alder (i overensstemmelse med gældende ret) ikke foreslås kriminaliseret. Uagtsomhed foreslås heller ikke kriminaliseret i relation til aldersgrænsen i den foreslåede opdeltede strafferamme i straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser (jf. lovforslagets § 1, nr. 22).

Der henvises i øvrigt til pkt. 10.2.2 og 10.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 22 (§ 232)

Det foreslås at nyaffatte straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser, således at bestemmelsen forenkles og sprogligt moderniseres. Det foreslås at ændre »uterligt forhold« til »uanstændigt forhold«, og at »eller giver offentlig forargelse« udgår. Der er med den foreslåede forenkling og sproglige modernisering ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens gerningsindhold.

Forslaget om at udvide bestemmelsen i straffelovens § 218, stk. 2, om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at

modsætte sig handlingen, til også at omfatte at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en *situation*, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (jf. lovforslagets § 1, nr. 8), indebærer, at sådanne forhold ikke længere vil være omfattet af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser.

Det foreslås at opdele den gældende strafferamme på bøde eller fængsel indtil 4 år i en normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år og en skærpet strafferamme, som omfatter forhold begået over for et barn under 15 år, på bøde og fængsel indtil 4 år.

Der er ikke tilsigtet nogen ændring i strafudmålingen i forhold til i dag.

Det bemærkes i den forbindelse, at det fortsat vil indgå som en skærpende omstændighed, hvis en blufærdighedskrænkelser er begået ved udnyttelse af gerningsmandens fysiske eller psykiske overlegenhed.

Det foreslås, at forældelsesfristen for strafansvaret for blufærdighedskrænkelser, der begås over for et barn under 15 år, tidligst skal regnes fra den dag, den forurettede fylder 21 år, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 (ændring af straffelovens § 94, stk. 4).

Der henvises i øvrigt til pkt. 6.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 23 (§§ 233 og 233 a)

Til § 233

Det foreslås i § 233 at indsætte en bestemmelse om rufferi og anden udnyttelse af og mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution (stk. 1 og 2) og en regel om udlejning af hotelværelser til erhvervmæssig prostitution (stk. 3).

Den gældende § 233 om opfordring eller indbydelse til prostitution mv. videreføres ikke. Der henvises herom til pkt. 7.2.1 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslåede § 233, stk. 1, viderefører det gældende § 228, stk. 1, nr. 3, om at holde bordel og dele af § 229, stk. 1, om mellemmandsvirksomhed og udnyttelse af andres prostitution, mens det foreslåede § 233, stk. 2, viderefører de øvrige dele af § 229, stk. 1, om udnyttelse af og mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution. Det foreslåede § 233, stk. 3, viderefører det gældende § 229, stk. 2.

Efter det foreslåede *stk. 1* straffes for rufferi den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen angår den bagmand, som driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen finder ikke anvendelse, hvor en person driver egen virksomhed med mod betaling eller løfte om betaling selv at have seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen finder endvidere ikke anvendelse, hvor flere personer i fællesskab driver virksomhed med, at de mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, således at de deles om udgifterne. Bestemmelsen vil imidlertid finde anvendelse, hvis en af de prostituerede fungerer som leder i forhold til de andre prostituerede eller modtager en andel af de andre prostitueredes indtjening ved prostitution, uden at dette er udtryk for en deling af udgifterne. Bestemmelsen vil endvidere finde anvendelse, hvis virksomheden ledes af en person, der ikke er beskæftiget som prostitueret i denne.

Hvis bestemmelsen bringes i anvendelse over for en person, der også selv arbejder som prostitueret i virksomheden, vil den pågældendes egen indtjening som prostitueret i virksomheden i givet fald være erhvervet på straffri måde (og vil dermed ikke udgøre et udbytte ved en strafbar handling, som kan konfiskeres i medfør af straffelovens § 75, stk. 1).

Bestemmelsen finder anvendelse på den, der »driver virksomhed« med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Heri ligger, at den pågældendes involvering skal have et vist omfang og en vis regelmæssighed, før bestemmelsen finder anvendelse. Derimod stilles der ikke krav til den enkelte prostitueredes involvering i virksomheden. Også en persons enkeltstående seksuelle forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling er omfattet, hvis bagmandens samlede aktiviteter har et sådant omfang, at den pågældende kan anses for at »drive virksomhed« med andres prostitution.

Der skal imidlertid ikke meget til, før der er tale om at »drive virksomhed« i bestemmelsens forstand. Også »hobbyvirksomhed« som bagmand for andres prostitution er omfattet. Eksempelvis vil en virksomhed, som indebærer, at 1-2 prostituerede ca. hver anden weekend mod betaling eller løfte om betaling har seksuelle forhold til nogle få kunder, være omfattet af bestemmelsen. Derimod vil en virksomhed, som indebærer, at én prostitueret hver anden måned har nogle få kunder, ikke være omfattet af bestemmelsen.

For så vidt angår prostitutionsvirksomhed, som drives fra bestemte lokaler, hvor kunder kan henvende sig og på stedet have sex med en prostitueret (bordelvirksomhed), svarer det foreslåede § 233, stk. 1, til den gældende bestemmelse i § 228, stk. 1, nr. 3, om at »holde bordel«.

Den foreslåede bestemmelse omfatter imidlertid på linje med bordelvirksomhed alle andre måder at drive prostitution på, når blot der er tale om, at en person (en bagmand) *driver virksomhed* med, at *en anden* mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, jf. ovenfor om disse begreber. Som eksempler kan nævnes barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution.

Bestemmelsen omfatter den (bagmand), der *driver* virksomheden, dvs. den, der bestemmer over virksomhedens drift. Dette gælder, hvad enten denne personlig har sin daglige gang i virksomheden eller udøver sin magt over virksomhedens drift gennem andre. Som nævnt er det ikke udelukket, at en bagmand i bestemmelsens forstand samtidig selv kan arbejde som prostitueret i virksomheden. Det er heller ikke udelukket, at flere personer i fællesskab kan bestemme over en prostitutionsvirksomheds drift og dermed begge eller alle være direkte omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Hertil kommer, at det foreslåede § 233, stk. 1, i medfør af straffelovens § 23 om medvirken desuden omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til gerningen.

Dog gælder det, at de andre personer, der er nævnt i beskrivelsen af gerningsindholdet – dvs. dels den prostituerede (»en anden«), dels kunden (»en kunde«) – ikke kan straffes for medvirken til overtrædelse af bestemmelsen, når de som beskrevet i gerningsindholdet som henholdsvis sælger og kunde har seksuelt forhold mod betaling eller løfte om betaling.

Endvidere følger det af den beskyttelsesinteresse, som bestemmelsen skal tjene – nemlig at beskytte de prostituerede mod at blive udnyttet af en bagmand – at de prostituerede, der er beskæftiget i den pågældende prostitutionsvirksomhed, som udgangspunkt ikke bør straffes for medvirken til at drive prostitutionsvirksomhed.

Sammenfattende indebærer det, at når en bagmand driver prostitutionsvirksomhed, kan personer, der bistår bagmanden, straffes som medvirkende. Dette gælder både personer, der udlejer lokaler eller leverer varer eller tjenesteydelser (f.eks. annoncering eller betalingstjenester) til prostitutionsvirksomheden, og personer, der uden at være prostituerede er beskæftiget i virksomheden, eksempelvis som vagter, chauffører, telefonpassere, receptionister mv. For alle medvirkende gælder, at straf forudsætter forsæt, herunder med hensyn til, at der er tale om virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Straf forudsætter således bl.a. forsæt med hensyn til de faktiske forhold, som begrunder, at forholdet juridisk kvalificeres som, at en *anden* mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde. Straf forudsætter dermed også bl.a. forsæt med hensyn til, at prostitutionsvirksomheden drives af en bagmand og ikke af de prostituerede i fællesskab.

Hertil kommer, at en prostitueret, som er beskæftiget i en prostitutionsvirksomhed, der drives af en bagmand – og som dermed selv er offer for udnyttelse til prostitution – som udgangspunkt ikke bør straffes for medvirken i anledning af, at den prostituerede også arbejder med eksempelvis pasning af telefoner eller reception, indkøb, madlavning, rengøring osv. Kun hvis den prostituerede har en ledende stilling i virksomhedens drift i forhold til andre prostituerede, bør straf for medvirken kunne komme på tale.

Bestemmelsen finder anvendelse, uanset om bagmanden har opnået eller tilsigtet at opnå en fortjeneste. Bestemmelsens formål er imidlertid at beskytte prostituerede mod udnyttelse, herunder skjult udnyttelse, og hvis en bagmand undtagelsesvis hverken har opnået eller tilsigtet at opnå en fortjeneste, taler dette for at udmåle en efter omstændigheder væsentligt mildere straf end ellers.

Det foreslås at videreføre den gældende strafferamme for rufferi på fængsel indtil 4 år, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i strafudmålingen for overtrædelse af straffelovens § 228, stk. 1, nr. 3, i forhold til i dag.

Forhold, som i dag alene straffes som udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution, jf. den gældende bestemmelse i straffelovens § 229, stk. 1, bør imidlertid, når der er tale om rufferi som defineret i det foreslåede § 233, stk. 1, fremover straffes på linje med bordelvirksomhed. Den konkrete straf bør udmåles bl.a. under hensyn til prostitutionsvirksomhedens tidsmæssige udstrækning, antallet af beskæftigede prostituerede og den opnåede eller tilsigtede fortjeneste, men under i øvrigt sammenlignelige omstændigheder bør bagmandsvirksomhed i forbindelse med barprostitution, escortprostitution og gadeprostitution straffes lige så hårdt som bagmandsvirksomhed i forbindelse med bordelvirksomhed.

Det foreslåede § 233, stk. 1, er subsidiær i forhold til straffelovens § 262 a om menneskehandel og vil derfor i praksis omfatte prostitutionsvirksomhed, hvor der ikke er anvendt tvang, svig eller anden utilbørlig fremgangsmåde over for de prostituerede. Er sådanne midler anvendt, vil der i praksis være tale om menneskehandel.

Der kan straffes i sammenstød mellem det foreslåede § 233, stk. 1, og det foreslåede § 224, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 21), om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold med en kunde.

Efter det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, straffes den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Som det fremgår af formuleringen (»i øvrigt«), er bestemmelsen subsidiær i forhold til det foreslåede stk. 1 om at drive virksomhed med andres prostitution.

Bestemmelsen er endvidere subsidiær i forhold til straffelovens § 262 a om menneskehandel og i forhold til det foreslåede § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører den del af straffelovens § 229, stk. 1, 2. led, om udnyttelse af en andens erhverv ved prostitution, som ikke er omfattet af det foreslåede § 233, stk. 1, eller af det foreslåede § 224, stk. 1, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i gerningsindholdet.

Bestemmelsen omfatter således fortsat kun udnyttelse af en andens erhvervmæssige prostitution. Dette omfatter også bierhverv som prostitueret. Det bemærkes, at udnyttelse af en prostitueret under 18 år er omfattet af det foreslåede § 224, stk. 1, som gælder både erhvervmæssig og ikke-erhvervmæssig prostitution.

»Udnyttelse« skal uændret forstås som at påvirke den prostituerede til mere varigt at videregive en andel af den prostitueredes indtjening, uden at modtageren har et retligt eller naturligt krav herpå. En sådan påvirkning vil efter omstændighederne kunne ske stiltiende, men den rent passive modtagelse fra en prostitueret af en del af dennes indtjening er ikke omfattet af kriminaliseringen. Udnyttelse vil også foreligge, hvis den prostituerede betaler en væsentlig højere pris for en ydelse end den pris, som andre skal betale, eller som i øvrigt kan anses for sædvanlig eller rimelig. Som eksempel kan nævnes udlejning af lokaler til overpris.

Det vil fortsat, når der ikke foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, være lovligt fra en prostitueret at modtage underhold, som den prostituerede er retligt forpligtet til at yde (ægtefælle og børn), eller hvor der dog efter almindelig opfattelse foreligger en naturlig pligt (f.eks. samlever, forældre eller søskende afhængig af de nærmere omstændigheder). Når der ikke foreligger tvang, svig eller anden utilbørlig påvirkning, vil det således f.eks. fortsat være lovligt, at en samlever til en prostitueret forsørges af denne, eller at en ikke-samlevende kæreste til en prostitueret modtager sædvanlige gaver.

Ligesom i dag vil det i grænsetilfælde bero på en konkret vurdering af forholdet mellem parterne, om en ydet økonomisk fordel fra en prostitueret til en anden person har en rimelig begrundelse eller er udtryk for en udnyttelse fra modtagerens side. Det bemærkes herved også, at bestemmelsen kræver forsæt, herunder med hensyn til, at den modtagne økonomiske fordel er finansieret af giverens indtjening fra prostitution.

Efter det foreslåede *stk. 2, 2. pkt.*, straffes den, der i øvrigt fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til det foreslåede *stk. 1* om at drive virksomhed med andres prostitution og i forhold til det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.*, om i øvrigt at udnytte andres prostitution.

Bestemmelsen er endvidere subsidiær i forhold til straffelovens § 262 a om menneskehandel og i forhold til det foreslåede § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører den del af straffelovens § 229, stk. 1, 1. led, om mellemmandsvirksomhed ved andres prostitution, som ikke er omfattet af det foreslåede § 233, stk. 1

eller *stk. 2, 1. pkt.*, eller af det foreslåede § 224, stk. 1, og der er ikke tilsigtet nogen ændringer i gerningsindholdet.

Det foreslås, at strafferammen for overtrædelse af det foreslåede § 233, stk. 2, skal være bøde eller fængsel indtil 3 år.

Medtagelsen af bøde i normalstrafferammen er udtryk for en teknisk begrundet forenkling af normal- og sidestrafferammer på linje med den forenkling, som ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 blev foretaget i en række bestemmelser i straffeloven. Der er med udeladelsen i lovtæksten af kravet om formildende omstændigheder som betingelse for at idømme bøde ikke tilsigtet nogen ændring i det hidtidige udmålingsniveau efter straffelovens § 229, stk. 1.

Det foreslåede *stk. 3* om udlejning af værelse til erhvervmæssig prostitution viderefører det gældende § 229, stk. 2, med en sproglig modernisering. Det foreslås, at henvisningen til »gæstgiveri« ved siden af henvisningen til »hotel« udgår, idet »gæstgiveri« ikke længere anvendes som begreb i lovgivningen og heller ikke i almindelig sprogbrug i dag har nogen selvstændig betydning ved siden af henvisningen til »hotel«. Det foreslås endvidere at erstatte »til benyttelse til erhvervmæssig utugt« med »til brug for, at en anden erhvervmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde«. Der er ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens gerningsindhold.

Det foreslås, at strafferammen ændres fra fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde til bøde eller fængsel indtil 1 år. Der er tale om en teknisk begrundet forenkling af normal- og sidestrafferammer på linje med den forenkling, som ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 blev foretaget i en række bestemmelser i straffeloven. Der er med udeladelsen i lovtæksten af kravet om formildende omstændigheder som betingelse for at idømme bøde ikke tilsigtet nogen ændring i det hidtidige udmålingsniveau efter straffelovens § 229, stk. 2.

Det gældende § 228, stk. 1, nr. 1, om at forlede nogen til prostitution videreføres i moderniseret form som § 233 a.

Det gældende § 228, stk. 1, nr. 2, om for vindings skyld at forlede nogen til prostitution eller afholde nogen, der driver erhverv ved prostitution, fra at opgive det videreføres ikke.

Bestemmelsens 1. led – om for vindings skyld at forlede nogen til prostitution – er i sin helhed absorberet af straffelovens § 262 a om menneskehandel og har dermed allerede efter gældende ret intet anvendelsesområde. Bestemmelsens 2. led – om for vindings skyld af afholde nogen, der driver erhverv ved prostitution, fra at opgive det – må antages i praksis at være absorberet af straffelovens § 262 a om menneskehandel. Hvis det helt undtagelsesvis skulle forekomme, at en person på utilbørlig måde og med henblik på udnyttelse afholder nogen fra at opgive sit erhverv som prostitueret, uden at den pågældende har rekrutteret, transporteret, overført, huset eller efterfølgende modtaget den prostituerede (eller medvirket hertil, jf. straffelovens § 23), vil det pågældende forhold stadig være strafbart, enten efter det foreslåede

de § 233, stk. 1, om at drive virksomhed med andres prostitution eller efter det foreslåede § 233, stk. 2, 1. pkt., om udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervsmæssige prostitution.

Det gældende § 228, stk. 2, om tilskyndelse af, at en person under 21 år søger erhverv ved prostitution, mv. videreføres ikke.

Med hensyn til bestemmelsens 1. led – tilskyndelse eller bistand til en person under 21 år til at søge erhverv ved prostitution – vil tilskyndelse eller bistand til en person under 18 år til prostitution fremover være omfattet af det foreslåede § 224, stk. 1 (lovforslagets § 1, nr. 21), om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde. Sådan tilskyndelse eller bistand til en 18-20-årig vil derimod fremover være straffri, hvis der ikke er tale om at drive virksomhed med andres prostitution (forslaget til § 233, stk. 1), udnyttelse i øvrigt af en andens erhvervsmæssige prostitution eller mellemandsvirksomhed ved prostitution (forslaget til § 233, stk. 2) eller utilbørlig påvirkning (forslaget til § 233 a). Forslaget indebærer dermed, at der fremover vil gælde samme regler for 18-20-årige som for personer over 21 år.

Med hensyn til bestemmelsens 2. led – medvirken til befordring ud af riget af en person under 21 år med henblik på prostitution – er sådan medvirken til befordring af en person under 18 år allerede efter gældende ret omfattet af straffelovens § 262 a, stk. 2, om menneskehandel af en person under 18 år. Sådan medvirken til befordring af en 18-20-årig vil derimod fremover være straffri, hvis der ikke er tale om utilbørlig påvirkning (jf. § 262 a, stk. 1, om menneskehandel). Forslaget indebærer dermed, at der fremover vil gælde samme regler for 18-20-årige som for personer over 21 år.

Bestemmelsens 3. led – medvirken til befordring ud af riget med henblik på prostitution af en person, som er uvidende om formålet – er absorberet af straffelovens § 262 a om menneskehandel og har dermed allerede efter gældende ret intet anvendelsesområde.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2.2 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 233 a

Det foreslås at indsætte en bestemmelse om utilbørlig fremme af en andens prostitution i § 233 a.

Efter den foreslåede bestemmelse straffes den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde.

Bestemmelsen viderefører i moderniseret form det gældende § 228, stk. 1, nr. 1, om at forlede nogen til prostitution.

Bestemmelsen er subsidiær i forhold til straffelovens § 262 a om menneskehandel og i forhold til det foreslåede § 224,

stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde. Bestemmelsen vil derfor i praksis finde anvendelse på forhold over for personer over 18 år i tilfælde, hvor der ikke er tale om at udnytte den pågældende.

Bestemmelsen angår den, der svigagtigt eller på anden utilbørlig måde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde. Gerningselementerne »retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse« og »anden utilbørlig fremgangsmåde« skal forstås på samme måde som de tilsvarende led i bestemmelsen om menneskehandel, jf. straffelovens § 262 a, stk. 1, nr. 4 og 5.

Bestemmelsen medtager ikke »ulovlig tvang efter § 260«, »frihedsberøvelse efter § 261« eller »trusler efter § 266«, sml. straffelovens § 262 a, stk. 1, nr. 1-3. Hvis der anvendes ulovlig tvang til at formå nogen til et seksuelt forhold, kan der straffes for voldtægt efter den foreslåede § 216 (lovforslagets § 1, nr. 8). Det samme vil ofte gælde, hvis der anvendes frihedsberøvelse eller trusler som nævnt i straffelovens § 266 til at formå nogen til et seksuelt forhold (fordi dette ofte samtidig vil udgøre ulovlig tvang), og hvis det ikke skulle være tilfældet, vil der i givet fald kunne straffes for frihedsberøvelse eller trusler som nævnt i straffelovens § 266, hvor der gælder en højere (§ 261) eller samme (§ 266) strafferamme som efter den foreslåede § 233 a.

Det foreslås, at overtrædelse af den foreslåede § 233 a skal straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2.2.5 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 24 (§ 235, stk. 1 og 2)

Der foreslås en sproglig modernisering af straffelovens § 235, stk. 1 og 2, om udbredelse og besiddelse af børnepornografi, således at »utugtige« ændres til »pornografiske«. Der er med forslaget ikke tilsigtet nogen ændringer i bestemmelsens gerningsindhold.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2.5 og 8.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 25 (§ 235, stk. 3)

Det foreslås at nyaffatte straffelovens § 235, stk. 3, om undtagelse fra forbuddet i § 235, stk. 2, mod besiddelse af pornografiske billeder af børn, der er fyldt 15 år.

Med den foreslåede formulering angives, at undtagelsen omfatter det samme som forbuddet, dvs. pornografiske fotografier, film eller lignende. Undtagelsen omfatter dog fortsat ikke pornografiske visuelle gengivelser af en ikke-eksisterende person under 18 år.

Endvidere angives med den foreslåede formulering, at undtagelsen gælder, når den pågældende samtykker i besiddelsen. Heri ligger bl.a., at et samtykke til besiddelse til enhver

tid kan tilbagekaldes med den virkning, at fortsat besiddelse vil være omfattet af forbuddet i straffelovens § 235, stk. 2.

Da der kræves forsæt, vil straf for besiddelse efter en tilbagekaldelse af et tidligere givet samtykke forudsætte, at gerningsmanden har forsæt med hensyn til, at samtykket er tilbagekaldt. Selv om et samtykke principielt vil kunne tilbagekaldes stiltiende, vil der af bevismæssige grunde formentlig i praksis kun blive tale om straf, hvis samtykket udtrykkeligt er tilbagekaldt. Dette gælder også i forbindelse med afslutning af et kæresteforhold, herunder en samlivsophævelse, hvor straf for fortsat besiddelse af pornografiske fotografier eller film eksempelvis af en ex-kæreste, som på optagelsestidspunktet var mellem 15 år og 18 år og dengang gav samtykke til besiddelse, derfor i praksis vil forudsætte, at ex-kæresten udtrykkeligt har bedt den pågældende om at destruere de pågældende fotografier eller film.

Der henvises i øvrigt til pkt. 8.2.4 og 8.2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 26 (§ 235 a)

Det foreslås at ophæve straffelovens § 235 a og i stedet placere bestemmelsen om forestillinger med pornografisk optræden med deltagelse af en person under 18 år som straffelovens § 227 (lovforslagets § 1, nr. 21).

Til nr. 27 (§ 236)

Der foreslås en modernisering af straffelovens § 236 om pålæg til personer, der dømmes for visse former for seksualkriminalitet.

Det foreslås i *stk. 1* at opregne dels de strafbestemmelser, hvor der skal være mulighed for i forbindelse med en domfældelse at give et pålæg, dels de former for pålæg, som skal kunne gives.

Strafbestemmelserne er straffelovens § 216 om voldtægt (jf. lovforslagets § 1, nr. 8), § 222 om seksuelt forhold til barn under 15 år, § 223, stk. 2, om seksuelt forhold til en person under 18 år ved groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed, § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde (jf. lovforslagets § 1, nr. 21), § 232 om blufærdighedskrænkelser og § 262 a, stk. 2, om menneskehandel af en person under 18 år.

I forhold til gældende ret udgår henvisningen til straffelovens § 218, stk. 1, om udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering. Endvidere er den generelle henvisning til §§ 228 og 229 om medvirken til andres prostitution erstattet af en henvisning til det foreslåede § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde.

De opregnede strafbestemmelser angiver alene den ydre ramme for, ved hvilke straffelovsovertrædelser pålæg i givet fald vil kunne gives. Om et pålæg konkret bør gives, vil af-

hænge af, om der efter de foreslåede regler i stk. 3 og 5 er grundlag for det.

De pålæg, som i givet fald kan gives, er opholdsforbud, boligforbud, besøgsforbud og kontaktforbud som nærmere defineret i de foreslåede stk. 1, nr. 1-4.

Et opholdsforbud indebærer efter *nr. 1*, at den dømte ikke må opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet.

Udtrykket »opholde sig eller færdes« skal forstås på samme måde som i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Ophold eller færdens omfatter således enhver fysisk tilstedeværelse inden for det afgrænsede område, herunder at passere igennem området. Et opholdsforbud vil således som udgangspunkt indebære, at den blotte tilstedeværelse i det afgrænsede område vil udgøre en overtrædelse, selv om der er tale om helt kortvarige ophold. Et opholdsforbud indebærer således også et forbud mod at bosætte sig i området. Med hensyn til undtagelser henvises til det foreslåede stk. 2 og bemærkningerne hertil.

Det geografiske område, som et opholdsforbud dækker, skal beskrives så præcist som muligt i dommen, herunder f.eks. ved anvendelse af kort over området. Udtrykket »i nærheden« skal ses i lyset af, at opholdsforbud kan indebære et væsentligt indgreb i den pågældendes bevægelsesfrihed, og det bør således normalt være et mindre område omkring gerningsstedet. Der gælder dog ikke en bestemt maksimal geografisk udstrækning af opholdsforbud, og den præcise afgrænsning vil afhænge af en konkret proportionalitetsvurdering.

I forhold til gældende ret træder muligheden for at give et geografisk bestemt opholdsforbud i nærheden af gerningsstedet i stedet for muligheden for at give et forbud mod at indfinde sig på de steder, som er opregnet i loven (offentlige parker eller anlæg, fællede, skoler, legepladser, opdragelseshjem, sindssygehospitalet, institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap, skove, badeanstalter og strandbredder).

Den foreslåede bestemmelse er på den ene side videre end den gældende regel, idet den foreslåede bestemmelse ikke er begrænset til bestemte arter af steder. På den anden side er den foreslåede bestemmelse mere begrænset, fordi et opholdsforbud efter den foreslåede bestemmelse skal angå et område i nærheden af gerningsstedet, hvilket ikke som sådan er et krav efter den gældende regel.

Med hensyn til anvendelsen og udformningen af et opholdsforbud henvises i øvrigt til de foreslåede stk. 3-5 og bemærkningerne hertil.

Et boligforbud indebærer efter *nr. 2*, at den dømte ikke uden politiets tilladelse må dele bolig med et barn under 18 år.

Dette er i den foreslåede lovtæst formuleret på den måde, at den dømte kan forbydes at lade børn under 18 år »tage op-

hold« i sin bolig eller selv »tage ophold« hos personer, hos hvem der »opholder sig« børn under 18 år. Et sådant forbud omfatter i givet fald ikke den dømtes egne børn eller adoptivbørn, jf. nærmere det foreslåede stk. 2 og bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen er som nævnt møntet på tilfælde, hvor den dømte deler bolig med et barn. »Bolig« skal i den forbindelse forstås bredt og er et andet og betydeligt videre begreb end »bopæl«. »Bolig« vil også omfatte en midlertidig bolig, herunder en feriebolig, og kan også være f.eks. en campingvogn, en båd eller et telt. Med »bolig« sigtes først og fremmest til det sted, hvor den pågældende overnatter.

Med udtrykkene »tage ophold« og »opholder sig« sigtes dermed også til ophold med overnatning, og det vil endvidere i almindelighed være et krav, at der er tale om flere overnatninger. Et boligforbud vil dermed f.eks. ikke være til hinder for, at en klassekammerat til et barn i den dømtes husstand overnatter en enkelt nat i den dømtes bolig, eller at den dømte i forbindelse med en familiefest overnatter en enkelt nat hos familie, der har hjemmeboende børn. Derimod vil politiets tilladelse i givet fald skulle indhentes (jf. herom nedenfor), f.eks. hvis den dømtes samlevers særbarn i forbindelse med samvær overnatter i den dømtes bolig f.eks. hver anden weekend, eller hvis den dømte tilbringer 3-4 juledage hos familie, hvor der også overnatter børn.

Et boligforbud vil endvidere ikke være til hinder for, at den dømte tilbringer dagtimerne sammen med et barn, når blot den dømte og barnet ikke overnatter i samme bolig. Om samvær i dagtimerne henvises i øvrigt til det foreslåede nr. 3 om besøgsforbud.

Et boligforbud indebærer, at den dømte ikke *uden politiets tilladelse* må dele bolig med et barn.

Det forudsættes, at politiet i givet fald i almindelighed giver tilladelse, hvis den dømte giver samtykke til, at politiet orienterer det pågældende barns forældre (dvs. indehaveren eller indehaverne af forældremyndigheden) om den dom, hvorved boligforbuddet er givet.

Det er politiet, der i givet fald skal orientere barnets forældre om dommen. Hvis en af forældrene har forældremyndigheden alene, skal politiet dog kun orientere indehaveren af forældremyndigheden. Hvis en af indehaverne af forældremyndigheden er i en tilstand, hvor denne ikke vil være i stand til at forstå en orientering, eller hvis politiet trods rimelige bestræbelser ikke har kunnet komme i kontakt med en af indehaverne af forældremyndigheden, vil det være tilstrækkeligt at orientere den anden forældremyndighedsindehaver. Hvis barnet er anbragt uden for hjemmet, bør kommunen normalt også orienteres om dommen, og det vil kunne stilles som betingelse for at give en tilladelse, at den dømte giver samtykke hertil.

Den dømtes samtykke vil i givet fald indebære, at politiet kan orientere barnets forældre om hele dommen, dog bortset fra oplysninger om den dømtes personnummer og oplysning-

ger, som er fortrolige af hensyn til andre personer end den dømte. Det vil i den forbindelse være op til politiets skøn, hvor stor en del af dommen barnets forældre skal orienteres om, idet det dog forudsættes, at forældrene i det mindste orienteres om den domstol, der har afsagt dommen, dommens dato og konklusion og hovedtræk af de forhold, som der blev dømt for.

I forhold til den gældende bestemmelse er det nyt, at politiet også kan dispensere fra bestemmelsens 1. led om at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig. Endvidere forudsættes det, at den foreslåede bestemmelses henvisning til at »tage ophold« og »opholder sig« skal forstås som beskrevet ovenfor – og dermed ikke skal forstås så vidt, som der er eksempler på, at de tilsvarende udtryk i den gældende regel er blevet forstået i praksis.

Med hensyn til anvendelsen og udformningen af et boligforbud henvises i øvrigt til de foreslåede stk. 3-5 og bemærkningerne hertil.

Et besøgsforbud indebærer efter *nr. 3*, at den dømte ikke må modtage besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen.

Bestemmelsen angår tilfælde, hvor den dømte selv modtager besøg af et barn. Et besøgsforbud vil dermed ikke være til hinder for, at andre personer i den dømtes husstand, herunder børn i husstanden, kan modtage besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen. Det er imidlertid en forudsætning, at det andet medlem af husstanden, som barnet besøger, er hjemme, mens barnet er på besøg. Hvis den dømte er alene hjemme, vil ethvert besøg af et barn, der ikke er ledsaget af en voksen, være i strid med besøgsforbuddet. Det gælder omvendt, at besøg, der udelukkende finder sted, mens den dømte ikke er til stede, ikke vil være i strid med besøgsforbuddet, og dette gælder, selv om barnet er kommet efter invitation fra den dømte og der ikke er andre personer hjemme.

Da bestemmelsen som nævnt angår tilfælde, hvor det er den dømte, der modtager besøg af et barn, vil et besøgsforbud endvidere ikke være til hinder for, at den dømte besøger et barn.

»Besøg« omfatter tilfælde, hvor barnets tilstedeværelse hos den dømte ikke er så langvarig, at der er tale om at »tage ophold« i det foreslåede nr. 2's forstand. Besøg omfatter også tilfælde, hvor den dømte uden for sin bolig, eksempelvis på en restaurant eller i en forlystelsespark, er vært for et barn, der ikke er ledsaget af en voksen. Besøg omfatter ikke tilfælde, hvor den dømte og et barn mødes, uden at den dømte kan siges at være vært for barnet.

Besøg omfatter også tilfælde, hvor barnet kommer i den dømtes bolig i arbejdsmæssigt øjemed, herunder som ansat af tredjemand, eksempelvis en håndværker, eller for at hente eller bringe noget. Det vil i en sådan situation derfor i givet fald være nødvendigt, at barnet er ledsaget af en voksen, eller at den dømte ikke er hjemme, hvis barnet bliver i mere

end ganske få minutter (jf. nedenfor om det tidsmæssige aspekt).

Besøg omfatter derimod ikke tilfælde, hvor et barn arbejder i den dømtes virksomhed, uden at der er tale om at udføre arbejde i den dømtes bolig eller om en situation, hvor den dømte i højere grad fungerer som vært end som arbejdsgiver for barnet. Som eksempel kan nævnes, at den dømte inviterer barnet til at blive på virksomheden efter arbejdstids ophør. Dette vil være et besøg, som vil være i strid med besøgsforbuddet, hvis barnet ikke er ledsaget af en voksen.

Bestemmelsen indeholder ikke nogen egentlig undergrænse for, hvor kort tid barnet skal være til stede hos den dømte, før der er tale om et besøg i bestemmelsens forstand. Også en kortvarig tilstedeværelse af f.eks. 5-10 minutters varighed må således anses som et besøg i bestemmelsens forstand. En helt kortvarig tilstedeværelse af f.eks. 2-3 minutters varighed eksempelvis for at give eller modtage en besked eller hente eller bringe noget kan dog ikke anses som et besøg i bestemmelsens forstand.

Et barns tilstedeværelse hos den dømte vil have karakter af et besøg i bestemmelsens forstand, uanset om den dømte eller barnet har taget initiativ hertil, og uanset om besøget er planlagt i forvejen eller barnet f.eks. kommer uanmeldt. Hvis barnet selv er gået ind hos den dømte, er det dog en forudsætning, at den dømte har accepteret barnets tilstedeværelse eller ikke tager rimelige skridt til at bringe barnets tilstedeværelse til ophør.

Det er kun, hvis barnet ikke er ledsaget af en voksen, at et besøg i givet fald vil være i strid med et besøgsforbud. At barnet skal være ledsaget af en voksen, betyder, at den voksne skal være til stede under barnets besøg hos den dømte. Det er således ikke tiltrækkeligt til at bringe et besøg uden for forbuddet, at barnet hentes eller bringes af en voksen. Det er dog ikke et krav, at den voksne ledsager under besøget konstant er sammen med barnet. Hvad der kræves, vil også afhænge af de konkrete omstændigheder. Hvis der er adskillige børn og voksne til stede, vil der i praksis typisk kunne forekomme længere perioder, hvor et givet barn ikke er sammen med sin voksne ledsager, end hvis der kun er ét barn til stede. Ud fra formålet med forbuddet vil der dog omvendt heller ikke være noget til hinder for, at barnets voksne ledsager tilbringer hele eller næsten hele besøget sammen med den dømte, mens barnet tilbringer tiden alene eller sammen med andre børn eller voksne.

I modsætning til, hvad der foreslås med hensyn til boligforbud, kan politiet ikke dispensere fra et besøgsforbud.

I forhold til den gældende bestemmelse er det nyt, at der fremover bliver en særskilt mulighed for at give besøgsforbud. Afhængig af fortolkningen af den gældende bestemmelse vil et besøgsforbud som det foreslåede imidlertid kunne være indeholdt i et opholdsforbud efter den gældende bestemmelse, og i forhold til en sådan vid fortolkning af den gældende bestemmelse er forslaget udtryk for en indskrænk-

ning, idet et besøgsforbud efter forslaget er begrænset som beskrevet ovenfor.

Med hensyn til anvendelsen og udformningen af et besøgsforbud henvises i øvrigt til de foreslåede stk. 3-5 og bemærkningerne hertil.

Et kontaktforbud indebærer efter *nr. 4*, at den dømte ikke gennem internettet eller et lignende system til spredning af information må søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte i forvejen.

Begrænsningen til børn, der ikke kender den dømte i forvejen, skyldes hensynet til, at den dømte f.eks. bør kunne maille, skype eller chatte med børn, den dømte har lært at kende uden anvendelse af internettet, eksempelvis børn af venner eller familie. Begrænsningen skal derfor forstås på den måde, at hvis den dømte i strid med et kontaktforbud gennem internettet har lært et barn at kende, vil kontakt gennem internettet stadig være i strid med kontaktforbuddet, så længe den dømte og barnet ikke har mødtes direkte. Begrænsningen skal endvidere forstås på den måde, at et barn ikke kender den dømte i bestemmelsens forstand, før barnet kender den dømtes rigtige identitet. Hvis den dømte har lært et barn at kende gennem internettet og derefter har mødtes med barnet direkte, vil kontakt gennem internettet stadig være i strid med kontaktforbuddet, hvis den dømte har brugt en falsk eller fiktiv identitet i sin kontakt med barnet. Det er dog ikke et krav, at barnet kender den dømtes fulde navn eller præcise adresse, for at barnet kan anses for at kende den dømte i bestemmelsens forstand.

Ud over kontakt gennem internettet omfatter bestemmelsen kontakt gennem et lignende system til spredning af information. Dette led er medtaget for at fremtidssikre bestemmelsen i forhold til eventuelle fremtidige kommunikationsteknologier på linje med internettet.

Kontakt gennem internettet omfatter en hvilken som helst kontakt, både skriftlig og mundtlig, som foregår ved den dømtes anvendelse af internettet. Som eksempler kan nævnes email, internetchat og internettelefoni. Kommunikation via sociale medier på internettet, eksempelvis Facebook, vil også være omfattet. Telefonering og fremsendelse af en tekst- eller billedbesked ved anvendelse af telefonnettet er derimod ikke omfattet.

Kontaktforbuddet gælder også, hvis barnet har taget initiativ til den første kontakt (f.eks. sendt den første mail eller den første chatbesked). Den dømte må altså i sådanne tilfælde ikke svare på barnets henvendelse.

Et kontaktforbud indebærer, at den dømte ikke må søge at »kontakte børn« gennem internettet. Kontakten skal altså være rettet mod et eller flere konkrete børn eller mod børn generelt for at være omfattet af forbuddet. En generel henvendelse, eksempelvis på en Facebook-profil (den dømtes eller en andens), som er rettet både mod børn og voksne, vil ikke være omfattet af forbuddet.

Et kontaktforbud indebærer, at den dømte ikke må »søge at« kontakte børn gennem internettet. Et kontaktforbud vil dermed være overtrådt, når den dømte har f.eks. afsendt en mail eller lagt en besked på en internetchat eller en Facebook-profil med forsæt til at opnå kontakt med et barn. Der vil således i givet fald foreligge en fuldbyrdet overtrædelse af kontaktforbuddet, selv om mailen eller beskeden ikke kommer frem til noget barn (herunder hvis årsagen er, at modtageren ikke er et barn, men har udgivet sig for at være et barn). Det bemærkes herved, at forsøg på at overtræde et forbud efter straffelovens § 236 ikke er strafbart, jf. straffelovens § 21, stk. 3, og den foreslåede strafferamme i § 236, stk. 7.

I forhold til den gældende bestemmelse er muligheden for at kunne give et kontaktforbud som beskrevet ny.

Med hensyn til anvendelsen og udformningen af et kontaktforbud henvises i øvrigt til de foreslåede stk. 3-5 og bemærkningerne hertil.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at forbud som nævnt i stk. 1 (opholdsforbud, boligforbud, besøgsforbud og kontaktforbud) ikke omfatter kontakt, ophold eller færd, som af særlige grunde må anses for beføjet.

Med bestemmelsen lovfæstes, at der kan være tilfælde, hvor en adfærd, der formelt udgør en overtrædelse af et forbud efter stk. 1, af særlige grunde ikke skal anses for en overtrædelse af forbuddet.

Bestemmelsen må i praksis antages at få noget forskellig betydning for de forskellige typer af forbud. Der er dog i alle tilfælde tale om en forholdsvis snæver undtagelse.

For så vidt angår *opholdsforbud* kan der som eksempel på ophold eller færd, som af særlige grunde vil kunne anses for beføjet, navnlig peges på tilfælde, hvor den dømte med et særligt anerkendelsesværdigt formål kortvarigt passerer det område, som er omfattet af opholdsforbuddet. Det kunne f.eks. være i forbindelse med deltagelse i et motionsløb med en fastlagt rute. Det kunne også være i forbindelse med akut henvendelse til læge, skadestue eller apotek, hvis det ville medføre en væsentlig længere transporttid ikke at passere det område, som er omfattet af opholdsforbuddet. Det kunne også være i forbindelse med deltagelse i en begravelse af et nært familiemedlem.

For så vidt angår *boligforbud* kan der som eksempel på, hvornår en formel overtrædelse af særlige grunde vil kunne anses for beføjet, formentlig i praksis næsten kun tænkes tilfælde, hvor den dømte og et barn af ekstraordinære grunde flere dage i træk er nødt til at overnatte i samme bolig. Det kunne f.eks. være, hvis en ekstraordinær vejr-situation forhindrer, at den dømte eller barnet som planlagt forlader den pågældende bolig.

For så vidt angår *besøgsforbud* kan der tænkes tilfælde, hvor barnets voksne ledsager uforudset akut må efterlade barnet hos den dømte. Det kan være i tilfælde af den pågældendes

alvorlige sygdom eller tilskadekomst eller i tilfælde af, at en anden, eksempelvis et af den pågældendes (andre) børn, er kommet alvorligt til skade, eller hvis den pågældende bliver kaldt på arbejde i anledning af en opstået nødsituation. Det må i sådanne tilfælde forudsættes, at der udfoldes rimelige bestræbelser på, at barnet snarest muligt overlades til en anden end den dømte. Som en anden gruppe af tilfælde kan nævnes, at barnets besøg hos den dømte skyldes, at barnet er kommet til skade, faret vild eller lignende. Også her er det en forudsætning, at der udfoldes rimelige bestræbelser på snarest muligt at få hjælp fra anden side til at tage sig af barnet.

For så vidt angår *kontaktforbud* vil det næppe forekomme i praksis, at en kontakt gennem internettet til et barn, som ikke kender den dømte, af særlige grunde vil være beføjet. Det ville forudsætte, at den dømte befandt sig i en nødsituation og kun havde mulighed for at kommunikere via internettet. Selv om der faktisk kendes eksempler herpå (personer, som uforvarende er blevet lukket inde, eller som er frihedsberøvet som led i menneskehandel), må sandsynligheden for, at en sådan i sig selv meget sjældent forekommende situation netop skulle ramme en person, der er pålagt et kontaktforbud, antages at være yderst ringe.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at boligforbud og besøgsforbud ikke skal omfatte den dømtes børn eller adoptivbørn.

Dette svarer i realiteten til den gældende bestemmelse, som ikke omfatter børn, over for hvilke den dømte har forsørgelsespligt.

Det foreslås i *stk. 3*, at forbud som nævnt i stk. 1 kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er nærliggende fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Med bestemmelsen lovfæstes kriterier for, hvornår et forbud som nævnt i stk. 1 kan gives.

Det foreslås, at forbud skal kunne gives, hvis det vil være et egnet middel til at forebygge nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet. Vurderingen heraf skal foretages ud fra karakteren af det pådømte forhold og de foreliggende oplysninger om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet.

Det gælder desuden et proportionalitetskrav, jf. det foreslåede stk. 5 og bemærkningerne hertil.

Forbud som nævnt i stk. 1 er et supplement til de generelle regler om rettighedsfrakendelse, jf. straffelovens § 79, og om vilkår for betinget dom, jf. straffelovens § 57.

Forbud som nævnt i stk. 1 bør i almindelighed kun anvendes, hvis en rettighedsfrakendelse eller et vilkår i en betinget

dom ikke vil være tilstrækkelig til at forebygge nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet.

Forbud som nævnt i stk. 1 har endvidere ikke til formål at beskytte de konkrete ofre for de pådømte forhold mod nye overgreb, endsi­ge mod krænkende henvendelser fra den dømtes side.

Forbud som nævnt i stk. 1 bør derfor kun anvendes med henblik på at forebygge nærliggende fare for ny kriminalitet mod nye ofre. Er der nærliggende fare for ny kriminalitet mod samme ofre (eller for krænkende henvendelser til ofrene), bør der i givet fald gives tilhold og eventuelt opholdsforbud efter lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning.

Det vil bero på en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, om et forbud kan antages at være et egnet middel til at forebygge en nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet, og hvilken eller hvilke former for forbud der i givet fald bør anvendes.

Forbud bør imidlertid i almindelighed kun anvendes, hvis den dømte har begået flere ligeartede overtrædelser i form af, enten at den pågældende tidligere er dømt for tilsvarende forhold, eller at den pågældende nu findes skyldig i ligeartede forhold begået ved forskellige lejligheder over for forskellige ofre. Hvis den pågældende ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, bør en enkeltstående overtrædelse således ikke give anledning til forbud, og dette gælder, selv om overtrædelserne er grove og eventuelt begået over for flere ofre (eksempelvis en grov voldtægt af flere ofre ved én lejlighed). Hvis den pågældende ikke tidligere er straffet for lignende kriminalitet, bør en flerhed af overtrædelser begået over for samme offer heller ikke give anledning til forbud, og dette gælder, selv om overtrædelserne er grove og/eller fortsat gennem lang tid (eksempelvis seksuelt misbrug af et barn gennem flere år).

Ved vurderingen af, om et forbud kan antages at være et egnet middel til at forebygge en nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet, skal også inddrages de foreliggende oplysninger i øvrigt om den dømtes person, som de eksempelvis fremgår af en eventuel personundersøgelse eller mentallundersøgelse.

Hvis kriminaliteten må antages at skyldes forhold, som ikke længere er til stede, vil det imod, at der skulle foreligge en så nærliggende fare for ny lignende kriminalitet, at der bør gives forbud.

Med hensyn til de enkelte former for forbud kan endvidere navnlig anføres følgende:

Om et *opholdsforbud* bør gives, vil navnlig afhænge af, om de dømtes kriminalitet har en sådan tilknytning til et bestemt nærmere afgrænset område, at et forbud mod ophold og færden det pågældende sted kan være egnet til at forebygge nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet. Dette vil formentlig forholdsvis sjældent være tilfældet.

Som eksempler på en mulig anvendelse kan nævnes tilfælde, hvor den dømte flere gange samme sted (eksempelvis samme vej, sti eller park) har blottet sig for forskellige ofre, eller flere gange samme sted (eksempelvis samme svømmehal, sportshal eller fitnesscenter) har beluret forskellige ofre under omklædning og bad. Anvendelse af opholdsforbud vil navnlig kunne være relevant, hvis forholdene er begået over for børn.

I princippet kan opholdsforbud også tænkes anvendt ved alvorligere kriminalitet, men det er formentlig forholdsvis sjældent, at en person f.eks. i samme afgrænsede område (f.eks. et bestemt kolonihaveområde eller et bestemt villa-kvarter) ved forskellige lejligheder begår voldtægt. Og hvis det sker, er det ikke sikkert, at et forbud mod at opholde sig eller færdes i netop dette område vil have nogen nævneværdig betydning for risikoen for ny tilsvarende kriminalitet (eksempelvis i form af voldtægt i et andet kolonihaveområde eller et andet forholdsvis nærliggende villakvarter).

Spørgsmålet om at give *boligforbud og/eller besøgsforbud* vil der ofte være anledning til at behandle under et, selv om omstændighederne også kan tale for alene at give et boligforbud (hvorimod der sjældent vil være grundlag for alene at give et besøgsforbud). Sådanne forbud bør i hvert fald forudsætte, at den dømte ved forskellige lejligheder seksuelt har misbrugt forskellige børn, som den dømte delte bolig med eller havde besøg af.

Det vil herudover afhænge af de konkrete omstændigheder, om et boligforbud eller et besøgsforbud vil være egnet til at forebygge nærliggende fare for ny tilsvarende kriminalitet.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt egne børn eller adoptivbørn, vil der i almindelighed ikke være anledning til at give boligforbud eller besøgsforbud, da sådanne forbud ikke omfatter egne børn eller adoptivbørn.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt børn, som den pågældende har delt bolig med, vil der i almindelighed ikke være anledning til ved siden af et boligforbud også at give et besøgsforbud.

Hvis den dømte udelukkende har misbrugt børn, som den pågældende er kommet i kontakt med i forbindelse med aktiviteter, der er omfattet af en rettighedsfrakendelse efter straffelovens § 79 (eksempelvis undervisning, fritidsaktiviteter eller børnepasning), bør boligforbud eller besøgsforbud ikke anvendes.

Et *kontaktforbud* vil navnlig kunne gives, hvis den dømte ved forskellige lejligheder har seksuelt misbrugt forskellige børn, som den pågældende var kommet i kontakt med gennem internettet.

Det foreslås i *stk. 4*, at forbud skal kunne gives på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre. Dette svarer til, hvad der efter straffelovens § 79, stk. 3, gælder med hensyn til rettighedsfrakendelse. Udgangspunktet bør være, at forbud tidsbegrænses, og at tidsbegrænset forbud kun

anvendes i særligt grove tilfælde, hvor der er grundlag for at antage, at der stadig mere end 5 år efter endelig dom vil være nærliggende fare for ny lignende kriminalitet.

I forhold til den gældende bestemmelse lovfæstes muligheden for at tidsbegrænse et forbud, og det forudsættes, at udgangspunktet fremover vil være, at et forbud er tidsbegrænset.

Det foreslås i *stk. 5*, at et forbud som nævnt i *stk. 1* ikke må stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Med forslaget lovfæstes kravet om proportionalitet.

Det foreslåede *stk. 5* er relevant både ved afgørelsen af, om der overhovedet skal gives forbud efter *stk. 1*, ved afgørelsen af, hvilken eller hvilke former for forbud der i givet fald skal gives, og ved fastlæggelsen af forbuddets nærmere udformning samt dets tidsmæssige udstrækning.

Det foreslåede *stk. 5* indebærer, at der skal være et rimeligt forhold mellem på den ene side det indgreb over for den dømte, som forbuddet indebærer, og på den anden side dels hensynet til de potentielle ofre, som forbuddet har til formål at beskytte, dels alvoren af den nu pådømte kriminalitet.

Er der tale om alvorlig kriminalitet og stor risiko for ny alvorlig kriminalitet, vil det kunne berettige et mere indgribende forbud, end hvis der er tale om mindre alvorlig kriminalitet og/eller lidt mindre (men dog stadig nærliggende) risiko for ny tilsvarende kriminalitet.

Vurderingen af, hvor alvorligt et indgreb der i givet fald vil være tale om i forhold til den dømte, skal foretages konkret ud fra den pågældendes situation.

Proportionalitetsvurderingen er som nævnt relevant ikke alene ved afgørelsen af, om et forbud overhovedet skal gives, men også ved fastlæggelsen af forbuddets nærmere udformning.

For så vidt angår opholdsforbud gælder dette navnlig fastlæggelsen af selve det geografiske område, som forbuddet skal dække. Hvis proportionalitetshensyn tilsiger det, kan et opholdsforbud imidlertid også begrænses i tid, eksempelvis til kun at gælde visse af årets måneder eller visse af døgnets timer.

For så vidt angår boligforbud, besøgsforbud og kontaktforbud er der mulighed for begrænse, i forhold til hvilke børn et sådant forbud gælder. I praksis kan det navnlig være relevant at overveje at lade et sådant forbud gælde alene i forhold til børn under 15 år, hvis den dømte udelukkende har gjort sig skyldig i seksuelt misbrug af væsentligt yngre børn. En anden nærliggende mulighed er i givet fald at lade et sådant forbud gælde i forhold til børn af det ene køn, hvis den dømte alene har gjort sig skyldig i seksuelt misbrug af børn af det ene køn.

Det foreslåede *stk. 6* indeholder regler om indbringelse for domstolene af spørgsmålet om opretholdelse af et forbud, der er givet indtil videre.

Bestemmelsen er udformet på samme måde som de tilsvarende regler om rettighedsfrakendelse, der er givet indtil videre, jf. straffelovens § 79, stk. 3, jf. § 78, stk. 3.

Efter det foreslåede *1. pkt.* kan den dømte 5 år efter endelig dom forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren dog tillade, at indbringelse for retten sker tidligere, jf. det foreslåede *2. pkt.* Indbringelse sker for byretten i den retskreds, som har pådømt sagen i første instans, eller byretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig, jf. henvisningen i det foreslåede *3. pkt.* til straffelovens § 59, stk. 2. Byrettens afgørelse træffes ved kendelse, jf. det foreslåede *4. pkt.* Domsmand medvirker ikke.

Byrettens afgørelse kan gå ud på, at forbuddet ophæves, at forbuddet opretholdes uændret, at forbuddet tidsbegrænses til højst 2 år (dette er en konsekvens af genindbringelsesfristen i tilfælde af, at forbuddet opretholdes, jf. nedenfor), eller at forbuddet indskrænkes. Forbuddet kan derimod ikke udvides.

Byrettens kendelse kan kæres til landsretten, jf. retsplejelovens § 968. Både den dømte og anklagemyndigheden kan kære. Kærefristen er 14 dage, jf. retsplejelovens § 969, stk. 1. Kære har ikke opsættende virkning, medmindre det modsatte bestemmes af byretten eller landsretten, jf. retsplejelovens § 969, stk. 2. Landsrettens afgørelse i kæresagen kan kun kæres til Højesteret med Procesbevillingsnævnets tilladelse, jf. retsplejelovens § 973.

Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes indtil videre, kan spørgsmålet 2 år efter afgørelsen på ny indbringes for retten, jf. det foreslåede *5. pkt.* I den forbindelse gælder de samme regler som om indbringelse 5 år efter endelig dom, herunder reglen i det foreslåede *2. pkt.* om, at justitsministeren kan tillade, at indbringelse for retten sker tidligere.

I forhold til den gældende bestemmelse ændres tidsgrænsen for, hvornår spørgsmålet om opretholdelse af et tidsbestemt forbud kan indbringes for retten, fra 3 år efter straffens udståelse til 5 år efter endelig dom. Endvidere nedsættes tidsgrænsen for, hvornår et opretholdt forbud på ny kan indbringes for retten, fra 3 år til 2 år.

Det foreslås i *stk. 7*, at overtrædelse af et forbud efter *stk. 1* straffes med fængsel indtil 4 måneder, hvilket svarer til gældende ret. Straf forudsætter forsæt, jf. straffelovens § 19, og forsøg straffes ikke, jf. straffelovens § 21, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til pkt. 9.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 28 (§ 262 a)

Der foreslås en sproglig modernisering af straffelovens § 262 a om menneskehandel, således at »kønslig usædelighed« ændres til »prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden«. Med »prostitution« menes seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling. »Optagelse af pornografiske fotografier eller film« skal forstås på samme måde som »optagelse af pornografiske fotografier, film eller lignende« i den foreslåede § 226 (svarende til den gældende § 230), uanset at »eller lignende« ikke foreslås medtaget i § 262 a. »Forestilling med pornografisk optræden« skal forstås på samme måde som det tilsvarende udtryk i den foreslåede § 227 (svarende til den gældende § 235 a). Der er ikke tilsigtet nogen ændring i bestemmelsens gerningsindhold.

Parallelt med, hvad der er anført i bemærkningerne til det foreslåede § 233, stk. 1, om udnyttelse af andres prostitution (lovforslagets § 1, nr. 23) følger det af den beskyttelsesinteresse, som bestemmelsen om menneskehandel skal tjene – nemlig at beskytte potentielle ofre for menneskehandel – at en person, der udnyttes til prostitution, som udgangspunkt ikke bør straffes for medvirken til menneskehandel i anledning af sin bistand til driften af den pågældende prostitutionsvirksomhed, eksempelvis i form af pasning af telefoner eller reception, indkøb, madlavning, rengøring osv. Kun hvis den prostituerede har spillet en mere direkte rolle i forbindelse med rekruttering, transport, overførsel, husning eller modtagelse af en person under omstændigheder som nævnt i bestemmelsen, bør straf for medvirken kunne komme på tale.

Til § 2

(Retsplejeloven)

Til nr. 1 (§ 29 a, stk. 1, og § 741 a, stk. 2)

Retsplejelovens § 29 a, stk. 1, angår dørlukning under forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det.

Retsplejelovens § 741 a, stk. 2, angår beskikkelse af en advokat for forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Disse bestemmelser gælder bl.a. i sager omfattet af de gældende bestemmelser i straffelovens § 217 om tiltvingelse af samleje ved anden ulovlig tvang end vold eller trussel om vold, § 218, stk. 2, om at skaffe sig samleje med en person, der befinder sig i en tilstand, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, og § 222, stk. 2, 2. led, om at skaffe sig samleje med et barn under 15 år ved tvang eller fremsættelse af trusler. Bestemmelserne gælder også i sager omfattet af den gældende bestemmelse i straffelovens § 216 om voldtægt.

Det foreslås at flytte straffelovens § 217 og § 218, stk. 2, til straffelovens § 216 om voldtægt, således at straffelovens § 217 ophæves og § 218 fremover kun vil bestå af et stykke, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, 9 og 11.

Det foreslås endvidere at flytte straffelovens § 222, stk. 2, 1. led, om samleje med barn under 12 år til straffelovens § 216 om voldtægt, således at straffelovens § 222, stk. 2, fremover kun vil bestå af et led, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 18.

I konsekvens heraf foreslås retsplejelovens § 29 a, stk. 1, og § 741 a, stk. 2, ændret, således at der henvises til straffelovens § 222, stk. 2, i stedet for § 222, stk. 2, 2. led, og således at henvisningen til straffelovens § 217 og § 218, stk. 2, udgår.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører i sig selv ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Medtagelsen af seksuelt forhold til barn under 12 år i straffelovens § 216 medfører imidlertid, at dørene fremover som noget nyt obligatorisk skal lukkes under den forurettedes forklaring i sådanne sager, når den pågældende anmoder om det.

Medtagelsen af seksuelt forhold til barn under 12 år i straffelovens § 216 medfører endvidere, at der fremover som noget nyt obligatorisk skal beskikkes advokat for forurettede i sådanne sager, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Til nr. 2 (§ 29 a, stk. 1, og § 741 a, stk. 1 og 3)

Retsplejelovens § 29 a, stk. 1, angår dørlukning under forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det.

Retsplejelovens § 741 a, stk. 1 og 3, angår beskikkelse af en advokat for forurettede.

Disse bestemmelser gælder bl.a. i en række sager omfattet af de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 224 og 225 om henholdsvis anden kønslig omgængelse end samleje og kønslig omgængelse mellem personer af samme køn.

Det foreslås at slå de gældende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje (§ 224) henholdsvis homoseksuel kønslig omgængelse (§ 225) sammen til én bestemmelse, som placeres i § 225, om andet seksuelt forhold end samleje, jf. lovforslagets § 1, nr. 21.

I konsekvens heraf foreslås retsplejelovens § 29 a, stk. 1, og § 741 a, stk. 1 og 3, ændret, således at der henvises til straffelovens § 225 i stedet for §§ 224 og 225.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 3 (§ 41 e, stk. 4, 3. pkt., og § 1017 b, stk. 1)

Retsplejelovens § 41 e, stk. 4, 3. pkt., angår anonymisering af dokumenter i forbindelse med meddelelse af aktindsigt i sager om overtrædelse af det gældende kapitel 24 i straffeloven om forbrydelser mod kønssædeligheden.

Retsplejelovens § 1017 b, stk. 1, forbyder offentliggørelse af forurettedes identitet i sager om overtrædelse af det gældende kapitel 24 i straffeloven om forbrydelser mod kønssædeligheden.

I konsekvens af forslaget om at ændre overskriften til straffelovens kapitel 24 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7) foreslås retsplejelovens § 41 e, stk. 4, 3. pkt., og § 1017 b, stk. 1, ændret, således at »forbrydelser mod kønssædeligheden« ændres til »seksualforbrydelser«.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 4 (§ 741 a, stk. 2)

Retsplejelovens § 741 a, stk. 2, angår beskikkelse af en advokat for forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Denne bestemmelse gælder bl.a. i en række sager omfattet af de gældende bestemmelser i straffelovens §§ 224 og 225 om henholdsvis anden kønslig omgængelse end samleje og kønslig omgængelse mellem personer af samme køn.

Det foreslås at slå de gældende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje (§ 224) henholdsvis homoseksuel kønslig omgængelse (§ 225) sammen til én bestemmelse, som placeres i § 225, om andet seksuelt forhold end samleje, jf. lovforslagets § 1, nr. 21.

I konsekvens heraf foreslås retsplejelovens § 741 a, stk. 2, ændret, således at der henvises til straffelovens § 225 i stedet for §§ 224 og 225. Samtidig foreslås det, at en fejlagtig (indholdsløs) henvisning til straffelovens §§ 224 eller 225, jf. § 210, udgår.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring (samt en rettelse af en teknisk fejl) og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 5 og 6 (§ 741 a, stk. 3)

Retsplejelovens § 741 a, stk. 3, angår beskikkelse af en advokat for forurettede. Bestemmelsen giver mulighed for at afslås advokatbeskikkelse, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

I modsætning hertil angår retsplejelovens § 741 a, stk. 2, beskikkelse af en advokat for forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Retsplejelovens § 741 a, stk. 3, gælder bl.a. i sager omfattet af de gældende bestemmelser i straffelovens § 218, stk. 1, om samleje ved udnyttelse af forurettedes sindssygdom eller mentale retardering og § 222, stk. 2, 1. led, om samleje med barn under 12 år, mens retsplejelovens § 741 a, stk. 2, gæl-

der bl.a. i sager omfattet af den gældende bestemmelse i straffelovens § 216 om voldtægt.

Det foreslås at flytte straffelovens § 218, stk. 2, til straffelovens § 216 om voldtægt, således at straffelovens § 218 fremover kun vil bestå af et stykke, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 11.

Det foreslås endvidere at flytte straffelovens § 222, stk. 2, 1. led, om samleje med barn under 12 år til straffelovens § 216 om voldtægt, således at straffelovens § 222, stk. 2, fremover kun vil bestå af et led, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 18.

I lyset heraf foreslås retsplejelovens § 741 a, stk. 3, ændret, således at der henvises til straffelovens § 218 i stedet for § 218, stk. 1, og således at henvisningen til straffelovens § 222, stk. 2, 1. led, udgår.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører i sig selv ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Medtagelsen af seksuelt forhold til barn under 12 år i straffelovens § 216 medfører imidlertid, at der fremover som noget nyt obligatorisk skal beskikkes advokat for forurettede i sådanne sager, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det.

Til nr. 7 (§ 741 g)

Retsplejelovens § 741 g angår underretning af forurettede om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse og om en eventuel undvigelse.

Bestemmelsen gælder bl.a. i sager, hvor der er afsagt dom om ubetinget fængselsstraf eller foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70 eller 74 a for en sædelighedsforbrydelse.

I konsekvens af forslaget om at ændre overskriften til straffelovens kapitel 24 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7) foreslås retsplejelovens § 741 g ændret, således at »sædelighedsforbrydelse« ændres til »seksualforbrydelse«.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 8 (§ 762, stk. 2, nr. 2)

Retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, angår varetægtsfængsling på grundlag af en særligt bestyrket mistanke om overtrædelse af bl.a. straffelovens § 224 eller § 225, jf. § 218, stk. 1, eller § 222, om anden kønslig omgængelse end samleje ved udnyttelse af forurettedes sindssygdom eller mentale retardering eller med barn under 15 år.

Det foreslås at flytte straffelovens § 218, stk. 2, til straffelovens § 216 om voldtægt, således at straffelovens § 218 fremover kun vil bestå af et stykke, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 11.

Det foreslås endvidere at slå de gældende bestemmelser om anden heteroseksuel kønslig omgængelse end samleje (§ 224) henholdsvis homoseksuel kønslig omgængelse (§ 225) sammen til én bestemmelse, som placeres i § 225, om andet seksuelt forhold end samleje, jf. lovforslagets § 1, nr. 21.

I konsekvens heraf foreslås retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, ændret, således at der henvises til straffelovens § 218 i stedet for § 218, stk. 1, og til straffelovens § 225 i stedet for §§ 224 og 225.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til nr. 9 (§ 781, stk. 1, nr. 3)

Retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, angår kriminalitetskravet ved indgreb i meddelelshemmeligheden, dvs. hvilken form for kriminalitet der skal være tale om, for at indgreb i meddelelshemmeligheden kan ske.

Bestemmelsen nævner bl.a. straffelovens § 228 om rufferi.

Det foreslås at modernisere straffelovens § 228, stk. 1, om rufferi, mens den gældende bestemmelse i straffelovens § 228, stk. 2, om tilskyndelse til, at en person under 21 år søger erhverv ved prostitution, mv. ikke videreføres som en selvstændig bestemmelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 21 og 23. Den nye bestemmelse om rufferi foreslås placeret som straffelovens § 233, stk. 1.

I lyset heraf foreslås retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, ændret, således henvisningen til straffelovens § 228 ændres til en henvisning til straffelovens § 233, stk. 1.

Forslaget indebærer, at der fremover – når betingelserne i øvrigt er opfyldt – vil være mulighed for indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om overtrædelse af den foreslåede moderniserede rufferibestemmelse i straffelovens § 233, stk. 1, på samme måde som der i dag er mulighed for det i sager om overtrædelse af den gældende bestemmelse i straffelovens § 228, stk. 1, om rufferi.

I det omfang det foreslåede § 233, stk. 1, er udtryk for en udvidelse i forhold til det gældende § 228, stk. 1 (jf. herom bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23), udvides mulighederne for indgreb i meddelelshemmeligheden dermed tilsvarende.

Den del af det gældende § 228, stk. 2, der ikke allerede er absorberet af straffelovens § 262 a om menneskehandel (og som ikke foreslås ophævet, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23), vil fremover være omfattet af det foreslåede § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18 mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til kunde (lovforslagets § 1, nr. 21). Strafferammen for overtrædelse af det foreslåede § 224, stk. 1, er bøde eller fængsel indtil 6 år, og der vil i kraft heraf være samme muligheder for indgreb i meddelelshemmeligheden i sager om over-

trædelse af det foreslåede § 224, stk. 1, som der i dag er i sager om overtrædelse af straffelovens § 228, stk. 2.

Endvidere bemærkes, at det er en konsekvens af forslaget om ændring af straffelovens § 210 (lovforslagets § 1, nr. 5), at sager om seksuelt forhold til adoptivbarn fremover som noget nyt vil opfylde kriminalitetskravet i retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Samtidig er det en konsekvens af forslaget om ændring af straffelovens § 221 (lovforslagets § 1, nr. 15), at sager om tilsigelse af samleje ved udnyttelse af en forveksling fremover ikke vil opfylde kriminalitetskravet i retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Til nr. 10 (§ 783, stk. 2)

Retsplejelovens § 783, stk. 2, fraviger det almindelige krav i § 783, stk. 1, om anførelse af de telefonnumre mv., som et indgreb i meddelelshemmeligheden vedrører. § 783, stk. 2, giver mulighed for, at der i rettens kendelse ud over bestemte telefonnumre kan anføres den person, som indgrebet angår.

Retsplejelovens § 783, stk. 2, omfatter bl.a. straffelovens § 228 om rufferi.

Det foreslås at modernisere straffelovens § 228, stk. 1, om rufferi, mens den gældende bestemmelse i straffelovens § 228, stk. 2, om tilskyndelse til, at en person under 21 år søger erhverv ved prostitution, mv. ikke videreføres som en selvstændig bestemmelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 21 og 23. Den nye bestemmelse om rufferi foreslås placeret som straffelovens § 233, stk. 1.

I lyset heraf foreslås retsplejelovens § 781, stk. 2, ændret, således henvisningen til straffelovens § 228 ændres til en henvisning til § 233, stk. 1.

Forslaget indebærer, at der fremover – når betingelserne i øvrigt er opfyldt – vil være mulighed for i en kendelse om telefonaflytning ud over bestemte telefonnumre at anføre den person, som indgrebet angår, i sager om overtrædelse af den foreslåede moderniserede rufferibestemmelse i straffelovens § 233, stk. 1, på samme måde som der i dag er mulighed for det i sager om overtrædelse af den gældende bestemmelse i straffelovens § 228, stk. 1, om rufferi.

I det omfang det foreslåede § 233, stk. 1, er udtryk for en udvidelse i forhold til det gældende § 228, stk. 1 (jf. herom bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23), udvides mulighederne for i en kendelse om telefonaflytning ud over bestemte telefonnumre at anføre den person, som indgrebet angår, dermed tilsvarende.

Den del af det gældende § 228, stk. 2, der ikke allerede er absorberet af straffelovens § 262 a om menneskehandel (og som ikke foreslås ophævet, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23), vil fremover være omfattet af det foreslåede § 224, stk. 1, om medvirken til, at en person under 18

mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde (lovforslagets § 1, nr. 21). Der vil efter forslaget ikke være mulighed for i sager om overtrædelse af det foreslåede § 224, stk. 1, i en kendelse om telefonaflytning ud over bestemte telefonnumre at anføre den person, som indgrebet angår.

Til § 3

(Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning)

Til nr. 1 (§ 2, stk. 2, nr. 1)

§ 2, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning giver mulighed for at give et tilhold (dvs. et forbud mod at opsøge eller kontakte en anden) bl.a. i sager om voldtægt eller anden sædelighedsforbrydelse eller forsøg herpå, hvis den forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tåle kontakt mv. med den pågældende.

I konsekvens af forslaget om at ændre overskriften til straffelovens kapitel 24 (jf. lovforslagets § 1, nr. 7) foreslås § 2, stk. 2, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning ændret, således at »sædelighedsforbrydelse« ændres til »seksualforbrydelse«.

Forslaget er en teknisk begrundet konsekvensændring og medfører ingen indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Til § 4

(Restaurationsloven)

Til nr. 1 (§ 31, stk. 2)

Restaurationslovens § 31, stk. 2, giver politiet mulighed for at forbyde personer, der søger fortjeneste ved prostitution, eller som i forbindelse med besøg på et sted, hvorfra der foregår salg af mad og drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet, har begået en strafbar handling, at opholde sig som gæster i bestemte virksomheder. Politiet kan tillige forbyde de pågældende indehavere at modtage disse personer som gæster.

Det foreslås at ændre restaurationslovens § 31, stk. 2, således at henvisningen til personer, der søger fortjeneste ved prostitution, udgår.

Forslaget indebærer, at restaurationsforbud fremover ikke kan gives på grundlag af, at en person – uden at have begået noget strafbart – søger fortjeneste ved prostitution.

Bestemmelsen i restaurationslovens § 31, stk. 2, foreslås i øvrigt ikke ændret, og bestemmelsen vil således fortsat kunne benyttes, hvis en person i forbindelse med besøg i en restaurant har begået en strafbar handling. Dette gælder også, hvis en prostitueret i forbindelse med besøg i en restaurant har begået en strafbar handling.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7.2.1 og 7.2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 5

(Ikrafttræden)

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. juli 2013.

Det følger af straffelovens § 3, stk. 1, at spørgsmål om strafbarhed og straf efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter de foreslåede nye regler, dog at afgørelsen ikke derved må blive strengere end efter de regler, der gjaldt på gernings-tidspunktet.

For handlinger begået før lovens ikrafttræden og pådømt efter lovens ikrafttræden gælder dermed generelt, at de skal bedømmes efter de foreslåede nye regler, men at straf kun kan pålægges, hvis handlingen også var strafbar efter de hidtil gældende regler, og at straffen ikke må være strengere end efter de hidtil gældende regler.

Forhold, der foreslås nykriminaliseret, straffes dermed kun, hvis de er begået efter lovens ikrafttræden. Dette gælder seksuelt forhold til adoptivbarn over 18 år mv. (straffelovens § 210, jf. lovforslagets § 1, nr. 5), seksuelt forhold inden for ægteskab ved udnyttelse af forurettedes sindssygdom, mentale retardering eller hjælpeløse tilstand (straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led, og § 218, jf. lovforslagets § 1, nr. 8 og 10), seksuelt forhold mellem en ansat ved kriminalforsorgen og en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner og undergivet den ansattes myndighed, for så vidt den ansatte ikke er ansat ved den pågældende institution, og seksuelt forhold mellem en ansat ved politiet og en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt (straffelovens § 219, nr. 1 og 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 12), seksuelt forhold ved groft misbrug af behandlings- eller plejemæssig afhængighed samt seksuelt forhold inden for ægteskab ved groft misbrug af arbejdsmæssig eller økonomisk afhængighed (straffelovens § 220, jf. lovforslagets § 1, nr. 13), medvirken til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, for så vidt der ikke er tale om menneskehandel, udnyttelse, bistand til erhvervmæssig prostitution eller forledelse (straffelovens § 224, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 21) og uagtsomhed med hensyn til alder ved medvirken til, at en person under 18 år har seksuelt forhold til en kunde mod betaling eller løfte om betaling eller deltager i en forestilling med pornografisk optræden (straffelovens § 228, jf. § 226 og § 227, stk. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 21).

Ophævelsen af straffelovens § 227 (lovforslagets § 1, nr. 21) om mulighed for strafnedsættelse eller strafbortfald i tilfælde af indgåelse af ægteskab mellem gerningsmanden og forurettede har ligeledes kun virkning for forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Forhold, der foreslås flyttet til en anden straffebestemmelse, straffes efter den foreslåede nye bestemmelse, men straffen må ikke være strengere efter den hidtil gældende bestem-

melse. Dette gælder seksuelt forhold til adoptivbarn under 18 år (straffelovens § 210, jf. lovforslagets § 1, nr. 5), seksuelt forhold til barn under 12 år (straffelovens § 216, stk. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 8), seksuelt forhold ved ulovlig tvang eller udnyttelse af, at forurettede befinder sig i en tilstand eller situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, jf. lovforslagets § 1, nr. 8), rufferi og udnyttelse i øvrigt af en andens prostitution mv. (straffelovens § 233, jf. lovforslagets § 1, nr. 23) eller ved utilbørlig fremgangsmåde formå en anden til prostitution (straffelovens § 233 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 23). Dette gælder endvidere optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år med forsæt til udbredelse (strafbestemmelsen foreslås i sin helhed flyttet fra straffelovens § 230 til § 226, jf. lovforslagets § 1, nr. 21) og medvirken til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden (strafbestemmelsen foreslås i sin helhed flyttet fra § 235 a til § 227, jf. lovforslagets § 1, nr. 21 og 26).

Endvidere vil den forudsatte straffeskærpelse for seksuelt forhold til en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, hvor den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen (straffelovens § 216, stk. 1, nr. 2, 2. led, jf. lovforslagets § 1, nr. 8), kun finde anvendelse på forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Forhold, der foreslås afkriminaliseret, vil efter lovens ikrafttræden ikke kunne straffes, og en ikke fuldbyrdet straf bortfalder, jf. straffelovens § 3, stk. 2. Dette gælder – hvis forholdet ikke er omfattet af andre strafbestemmelser – seksuelt forhold mellem en ansat ved et forsorgshjem og en person, der er optaget på forsorgshjemmet (straffelovens § 219, nr. 3, jf. lovforslagets § 1, nr. 12), tilsnigelse af seksuelt forhold med en person, der vildfarende anser det seksuelle forhold for ægteskabeligt (gældende § 221, 1. led, jf. lovforslagets § 1, nr. 16), visse former for bistand til en 18-20-årigs prostitution (gældende § 228, stk. 2, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 23), opfordring eller indbydelse til utugt, der vækker offentlig forargelse (gældende § 233, jf. lovforslagets § 1, nr. 23) og overtrædelse af et restaurationsforbud udstedt under henvisning til, at den pågældende søger fortjeneste ved prostitution (restaurationslovens § 31, stk. 2, jf. lovforslagets § 4).

De afledede virkninger i forhold til mulighederne for at anvende straffeprocessuelle tvangsindgreb og i forhold til forældelsesfristens længde, som følger af forslag til ændret strafmaksimum, gælder fra lovens ikrafttræden både for forhold begået før eller efter lovens ikrafttræden, dog bortset fra tilfælde, hvor et forhold var forældet før lovens ikrafttræden. Mulighederne for at anvende straffeprocessuelle tvangsindgreb skal således afgøres efter den strafferamme, som er gældende på det tidspunkt, hvor der er spørgsmål om at anvende et straffeprocessuelt tvangsindgreb, uanset hvornår det strafbare forhold er begået. Hvis et forhold ikke var forældet før lovens ikrafttræden, skal spørgsmålet om forældelse endvidere afgøres efter lovgivningen på domstidspunktet, uanset om den nye lovgivning indebærer en kortere

eller længere forældelsesfrist end den lovgivning, som var gældende på gerningstidspunktet. For så vidt angår de foreslåede ændringer af reglerne i straffelovens § 94, stk. 4, om begyndelsestidspunktet for forældelsen foreslås der en udtrykkelig overgangsregel, jf. nedenfor om det foreslåede stk. 2. Samme princip anvendes imidlertid for så vidt angår de ændringer af forældelsesfristens længde, som følger af ændrede strafferammer sammenholdt med straffelovens § 93, stk. 1 (der ikke foreslås ændret).

Det foreslås i *stk. 2*, at de foreslåede ændringer af straffelovens § 94, stk. 4 (lovforslagets § 1, nr. 4), om begyndelsestidspunktet for forældelse i visse sager om seksuelt misbrug af børn også skal finde anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

De foreslåede ændringer af straffelovens § 94, stk. 4, indebærer for det første, at reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til forurettedes fyldte 18. år ændres, således at begyndelsestidspunktet for forældelse udskydes til forurettedes fyldte 21. år, for så vidt forbrydelsen er begået over for et offer under 18 år (ved blufærdighedskrænkelser dog over for et offer under 15 år, jf. nedenfor).

De foreslåede ændringer af straffelovens § 94, stk. 4, indebærer for det andet, at reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse fremover som noget nyt også vil omfatte straffelovens § 221 om tilsnigelse af samleje med en person, der forveksler gerningsmanden med en anden (jf. lovforslagets § 1, nr. 16), straffelovens § 226 om optagelse af pornografiske fotografier eller film af en person under 18 år med forsæt til udbredelse (jf. lovforslagets § 1, nr. 21) samt straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser (jf. lovforslagets § 1, nr. 22), hvis blufærdighedskrænkelserne begås over for et barn under 15 år.

De foreslåede ændringer af straffelovens § 94, stk. 4, indebærer for det tredje, at reglen om udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse til – efter forslaget – forurettedes fyldte 21. år suppleres med en ny regel om yderligere udskydelse af begyndelsestidspunktet for forældelse, hvis gerningsmanden på strafbar måde har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelser til politiet.

I *stk. 3-5* foreslås overgangsregler vedrørende de foreslåede ændringer af straffelovens § 236 (lovforslagets § 1, nr. 27) om pålæg til dømte.

Det følger af straffelovens § 4, stk. 2, at for så vidt intet modsat er bestemt, kan pålæg efter lovens ikrafttræden kun gives i det omfang et pålæg også kunne være givet efter den hidtil gældende bestemmelse i straffelovens § 236.

Med forbehold for det foreslåede stk. 3 (jf. herom nedenfor) gælder dermed i tilfælde, hvor der efter lovens ikrafttræden er spørgsmål om at give pålæg efter straffelovens § 236 i anledning af forhold begået før lovens ikrafttræden, at pålæg kun kan gives for forhold, som er omfattet af såvel den hidtil

gældende som den foreslåede § 236, at pålæg kun kan gives, i det omfang dette følger af såvel den hidtil gældende som den foreslåede § 236, og at pålæg kun kan have en udformning, som er dækket af såvel den hidtil gældende som den foreslåede § 236.

Efter lovens ikrafttræden kan pålæg dermed ikke gives for forhold omfattet af straffelovens § 218 (jf. lovforslagets § 1, nr. 10 og 11) om udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering.

Med hensyn til kriterierne for at meddele pålæg kan de foreslåede regler i § 236, stk. 3 og 5, ikke anses for en udvidelse i forhold til det, som må antages at kunne udledes af gældende praksis. Pålæg vil dermed i de beskrevne overgangssituationer i praksis kunne gives i overensstemmelse med de foreslåede § 236, stk. 3 og 5.

Med hensyn til udformningen af pålæg vil opholdsforbud i de beskrevne overgangssituationer kun kunne gives på en sådan måde, at forbuddet omfatter et område, der dels er i nærheden af det konkrete gerningssted, dels er omfattet af opregningen i den hidtil gældende § 236. Opholdsforbud kan således i overgangstilfældet kun gives, så det omfatter en offentlig park eller anlæg, en fællede, et område ved en skole, en legeplads, et område ved et »opdragelseshjem« (dvs. en døgninstitution eller opholdssted for børn og unge), et område ved et sindssygehospital eller institution for personer med vidtgående psykiske handicap, en skov, en badeanstalt eller en strandbred.

Der vil i overgangssituationen ikke være nogen særlige begrænsninger i muligheden for at give boligforbud. For så vidt angår besøgsforbud vil det, hvis spørgsmålet skulle opstå, være op til domstolene at afgøre, om et forbud efter det hidtil gældende § 236, stk. 2, også indebar et besøgsforbud som angivet i det foreslåede § 236, stk. 1, nr. 3.

Kontaktforbud vil kun kunne gives i anledning af forhold, som er begået efter lovens ikrafttræden.

De beskrevne overgangssituationer angår tilfælde, hvor den kriminalitet, der efter lovens ikrafttræden er til pådømmelse, og som begrunder et pålæg efter straffelovens § 236, er begået før lovens ikrafttræden. I det omfang det ved en afgørelse efter straffelovens § 236 er relevant, om den dømte tidligere – dvs. forud for de nu pådømte forhold – er straffet for lignende kriminalitet, kan der uden særlige begrænsninger tages hensyn også til kriminalitet begået – og eventuelt pådømt – før lovens ikrafttræden, jf. herved også princippet i straffelovens § 5.

Som en fravigelse af straffelovens § 4, stk. 2, foreslås det i *stk. 3*, at de foreslåede regler i straffelovens § 236, stk. 4 og 6, om den tidsmæssige udstrækning af et forbud efter § 236

skal finde anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, *i stedet for* de hidtil gældende regler. Når forbud efter § 236 gives efter lovens ikrafttræden – herunder i anledning af forhold begået før lovens ikrafttræden – gælder dermed om forbuddets tidsmæssige udstrækning alene de foreslåede § 236, stk. 4 og 6.

Det foreslås i *stk. 4*, at spørgsmål om opretholdelse af et tidsbestemt pålæg efter straffelovens § 236, som er givet før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter den foreslåede nye § 236.

Forslaget indebærer, at når et tidsbestemt pålæg efter straffelovens § 236 er i kraft ved lovens ikrafttræden, kan den dømte forlange, at spørgsmålet om pålæggets opretholdelse af anklagemyndigheden indbringes for retten efter det foreslåede § 236, stk. 6, dvs. når der er forløbet 5 år efter endelig dom eller – hvis spørgsmålet om pålæggets opretholdelse allerede har været forelagt for retten – 2 år efter den seneste afgørelse om opretholdelse af pålægget. Ved afgørelsen af, om pålægget i givet fald helt eller delvis skal opretholdes, anvendes alene de foreslåede nye regler i § 236, stk. 1, 3 og 5. Som ved andre sådanne afgørelser gælder, at pålægget i givet fald alene kan opretholdes uændret, indskrænkes (herunder tidsbegrænses) eller ophæves fuldstændigt, men ikke udvides.

Hvis en sag om opretholdelse af et pålæg efter § 236 verserer for retten ved lovens ikrafttræden, bør den færdigbehandles efter de hidtil gældende regler. Hvis sagen endnu ikke er afgjort i 1. instans, er der imidlertid ikke noget til hinder for, at den dømte ved lovens ikrafttræden tilbagekalder sin anmodning og straks fremsætter ny anmodning om indbringelse af spørgsmålet for retten, og den nye anmodning vil i så fald skulle afgøres efter de foreslåede nye regler.

Det foreslås i *stk. 5*, at den foreslåede strafbestemmelse i straffelovens § 236, stk. 7, også skal finde anvendelse på pålæg givet før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler i straffelovens § 236.

Med forslaget sikres et klart hjemmelsgrundlag for også efter lovens ikrafttræden at straffe overtrædelse af pålæg efter § 236, som er givet før lovens ikrafttræden.

Til § 6

(Territorial gyldighed)

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed. Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, men at lovens § 3 (ændring af lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning) dog ved kongelig anordning skal kunne sættes kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1007 af 24. oktober 2012, som ændret ved § 2 i lov nr. 1242 af 18. december 2012 og § 2 i lov nr. 1385 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

§ 7 a. Under dansk straffemyndighed hører handlinger, som foretages inden for et fremmed myndhedsområde, og som er rettet mod nogen, der på gerningstidspunktet har dansk indfødsret, er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, hvis handlingen også er strafbar efter lovgivningen på gerningsstedet (dobbelts strafbarhed) og efter dansk lovgivning kan medføre straf af fængsel i mindst 6 år.

Stk. 2. Dansk straffemyndighed efter stk. 1 er betinget af, at handlingen omfatter

- 1) forsætligt drab,
- 2) grov vold, frihedsberøvelse eller røveri,
- 3) en almenfarlig forbrydelse,
- 4) en forbrydelse mod kønssædeligheden eller incest eller
- 5) kvindelig omskæring.

Stk. 3. ---

§ 68 a. Medfører en foranstaltning efter § 68 eller § 72, jf. § 68, at den dømte skal anbringes i institution, eller giver foranstaltningen mulighed herfor, fastsættes en længstetid på 5 år for denne foranstaltning. Længstetiden omfatter også foranstaltninger, som senere fastsættes efter § 72, jf. § 68, og som medfører en lempelse af den hidtidige foranstaltning. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse fastsætte en ny længstetid på 2 år.

Stk. 2. I de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 266 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. Er der ikke fastsat en længstetid, indbringer anklagemyndigheden spørgsmålet om ændring eller endelig ophævelse af foranstaltningen for retten 5 år efter afgørelsen, medmindre spørgsmålet har været forelagt for retten inden for de sidste to år. Derefter forelægges spørgsmålet for retten mindst hvert andet år.

Stk. 3. Ved andre foranstaltninger end de i stk. 1 nævnte fastsættes en længstetid for foranstaltningen, der ikke kan overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse forlænge længstetiden. Den samlede tid for foranstaltningen kan ikke overstige 5 år.

§ 69 a. Medfører en foranstaltning efter § 69, at den dømte skal anbringes i institution, eller giver foranstaltningen mu-

1. I § 7 a, stk. 2, nr. 4, ændres »forbrydelse mod kønssædeligheden« til: »seksualforbrydelse«.

2. I § 68 a, stk. 2, 1. pkt., § 69 a, stk. 2, 1. pkt., og § 70, stk. 2, nr. 1, ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksualforbrydelse«.

lighed herfor, fastsættes en længstetid på 5 år for denne foranstaltning og en længstetid for opholdet, der i almindelighed ikke kan overstige 1 år. Længstetiden på 5 år omfatter også foranstaltninger, som senere fastsættes efter § 72, jf. § 69 og § 68, 2. pkt., og som medfører en lempelse af den hidtidige foranstaltning. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse fastsætte en ny længstetid på 2 år for foranstaltningen eller en ny længstetid for opholdet.

Stk. 2. I de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid for foranstaltningen, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 266 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. § 68 a, stk. 2, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Ved andre foranstaltninger end de i stk. 1 nævnte fastsættes en længstetid for foranstaltningen, der ikke kan overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse forlænge længstetiden. Den samlede tid for foranstaltningen kan ikke overstige 5 år.

§ 70. En person kan dømmes til forvaring, hvis

- 1) han findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 266 nævnte art eller brandstiftelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og
- 2) det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om hans person, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at han frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og
- 3) anvendelse af forvaring i stedet for fængsel findes påkrævet for at forebygge denne fare.

Stk. 2. En person kan endvidere dømmes til forvaring, hvis

- 1) han findes skyldig i voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg herpå, og
- 2) det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om hans person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at han frembyder væsentlig fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og
- 3) anvendelse af forvaring i stedet for fængsel findes påkrævet for at forebygge denne fare.

§ 93. Forældelsesfristen er

- 1) 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen.
- 2) 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år.
- 3) 10 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 10 år.
- 4) 15 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel på bestemt tid.

Stk. 2. Forældelsesfristen er i intet tilfælde mindre end 5 år for

- 1) overtrædelse af denne lovs § 296, stk. 2, § 297, stk. 2, og § 302, stk. 2,

- 2) overtrædelse af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen, hvorved der opnås eller kan opnås uberettiget vinding.

Stk. 3. For overtrædelse af denne lovs § 223, stk. 1, og §§ 224 og 225, jf. § 223, stk. 1, er forældelsesfristen i intet tilfælde mindre end 10 år.

Stk. 4. Har nogen ved samme handling begået flere lovovertrædelser, for hvilke der efter stk. 1-3 gælder forskellige forældelsesfrister, skal den længste af disse frister anvendes med hensyn til samtlige overtrædelser.

§ 94. Forældelsesfristen regnes fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt.

Stk. 2. Når strafbarheden afhænger af eller påvirkes af en indtrådt følge eller anden senere begivenhed, regnes fristen dog først fra følgens eller begivenhedens indtræden.

Stk. 3. Er forholdet begået på et dansk skib uden for riget, regnes fristen fra den dag, da skibet er kommet til dansk havn. Fristens begyndelsestidspunkt kan dog ikke efter denne bestemmelse udskydes i mere end 1 år.

Stk. 4. For overtrædelse af denne lovs §§ 210, 216-220, 222, 223, 223 a, 228, § 229, stk. 1, § 235 a, stk. 1, § 245 a, § 246, jf. § 245 a, og § 262 a, stk. 2, regnes forældelsesfristen dog tidligst fra den dag, den forurettede fylder 18 år. Det samme gælder overtrædelse af denne lovs §§ 224 og 225, jf. §§ 216-220 og 222-223 a.

Stk. 5-6. ---

§ 210. Den, der har samleje med en slægtning i nedstigende linje, straffes med fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der har samleje med sin broder eller søster, straffes med fængsel indtil 2 år. Straffen kan bortfalde for den, der ikke er fyldt 18 år.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn og med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje.

24. kapitel

Forbrydelser mod kønssædeligheden

§ 216. Den, der tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold, straffes for voldtægt med fængsel indtil 8 år. Med vold sidestilles hensættelse i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Straffen kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særligt farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpende omstændigheder.

3. I § 93, stk. 3, ændres »§§ 224 og 225« til: »§ 225«.

4. § 94, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* For overtrædelse af §§ 210 og 216-224, § 225, jf. §§ 216-224, § 226, § 227, stk. 1, § 245 a, § 246, jf. § 245 a, og § 262 a, stk. 2, over for en person under 18 år eller af § 232 over for et barn under 15 år regnes forældelsesfristen dog tidligst fra den dag, den forurettede fylder 21 år. Hvis gerningsmanden med vold, ulovlig tvang efter § 260 eller på anden måde ved en strafbar handling har tvunget forurettede til at undlade at anmelde lovovertrædelsen til politiet, regnes forældelsesfristen dog tidligst fra det tidspunkt, hvor tvangen er ophørt.«

5. I § 210, stk. 1, indsættes som 2. *pkt.*:

»Adoptionsforhold sidestilles med biologisk slægtskab.«

6. I § 210, stk. 3, ændres »kønslig omgængelse med en person af samme køn og med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje« til: »andet seksuelt forhold end samleje«.

7. Overskriften til 24. kapitel affattes således:

»24. kapitel

Seksuelforbrydelser«

8. § 216 affattes således:

»**§ 216.** For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der

- 1) tiltvinger sig samleje ved vold eller trussel om vold eller
- 2) skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, eller med en person, der befinder sig i en tilstand eller situation, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

§ 217. Den, som skaffer sig samleje ved anden ulovlig tvang, jf. § 260, end vold eller trussel om vold, straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 218. Den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje uden for ægteskab med den pågældende, straffes med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der skaffer sig samleje uden for ægteskab med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen, straffes med fængsel indtil 4 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216.

§ 219. Den, der er ansat eller tilsynsførende ved fængsel, forsorgshjem, børne- eller ungdomshjem, hospital for sindslidende, institution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen, straffes med fængsel indtil 4 år.

§ 220. Den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje uden for ægteskab med den pågældende, straffes med fængsel indtil 1 år eller, såfremt forholdet er begået over for en person under 21 år, med fængsel indtil 3 år.

§ 221. Med fængsel indtil 6 år straffes den, der tilsniger sig samleje med en person, der vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller forveksler gerningsmanden med en anden.

§ 222. Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år.

Stk. 2. For voldtægt straffes med fængsel indtil 12 år den, der har samleje med et barn under 12 år.

Stk. 3. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel i 12 år, hvis voldtægten har haft en særligt farlig karakter eller der i øvrigt foreligger særligt skærpene omstændigheder.

Stk. 4. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som en skærpene omstændighed, at forurettede er offer for menneskehandel.«

9. § 217 ophæves.

10. I § 218, stk. 1, udgår »uden for ægteskab«.

11. § 218, stk. 2, ophæves.

12. § 219 affattes således:

- »§ 219. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der er
- 1) ansat ved kriminalforsorgen, og som har samleje med en person, der er optaget i en af kriminalforsorgens institutioner, og som er undergivet den pågældendes myndighed,
  - 2) ansat ved politiet, og som har samleje med en person, der er frihedsberøvet og i politiets varetægt, eller
  - 3) ansat ved eller tilsynsførende med døgninstitution eller opholdssted for børn og unge, psykiatrisk afdeling, døgninstitution for personer med vidtgående psykiske handicap eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen.«

13. I § 220 ændres »tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje uden for ægteskab« til: »arbejds-mæssige, økonomiske eller behandlings- eller plejemæssige afhængighed skaffer sig samleje«.

14. I § 220 ændres »under 21 år, med fængsel indtil 3 år« til: »under 18 år, med fængsel indtil 4 år«.

15. I § 221 ændres »6 år« til: »4 år«.

16. I § 221 udgår »vildfarende anser samlejet som ægteskabeligt eller«.

17. § 222, stk. 1, affattes således:

»Den, som har samleje med et barn under 15 år, straffes med fængsel indtil 8 år, medmindre forholdet er omfattet af § 216, stk. 2. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpene omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.«

Stk. 2. Har barnet været under 12 år, eller har gerningsmanden skaffet sig samlejet ved tvang eller fremsættelse af trusler, kan straffen stige til fængsel indtil 12 år.

Stk. 3. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 og stk. 2, 1. led, skal det indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden har skaffet sig samlejet ved udnyttelse af sin fysiske eller psykiske overlegenhed.

§ 223. Den, som har samleje med en person under 18 år, der er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, straffes med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Med samme straf anses den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person under 18 år til samleje.

§ 223 a. Den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 224. Bestemmelserne i §§ 216-223 a finder tilsvarende anvendelse med hensyn til anden kønslig omgængelse end samleje.

§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-220 og 222-223 a finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kønslig omgængelse med en person af samme køn.

§ 226. Har i de tilfælde, hvor efter foranstående bestemmelser gerningens strafbarhed afhænger af den krænkede persons fra det normale afvigende åndelige eller legemlige tilstand eller af personens alder, gerningsmanden handlet uden kendskab til pågældendes tilstand eller alder, og handlingen af denne grund ikke kan tilregnes ham som forsætlig, bliver, hvis han dog har handlet uagtsomt, en forholdsmæssig mindre straf at anvende.

§ 227. Straf efter §§ 216-226 kan nedsættes eller bortfalde, når de personer, mellem hvilke kønslig omgængelse har fundet sted, er indtrådt i ægteskab med hinanden eller har ladet deres partnerskab registrere.

§ 228. Den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel,

straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

18. I § 222, *stk. 2*, udgår »barnet været under 12 år, eller har«.

19. § 222, *stk. 3*, ophæves.

20. I § 223, *stk. 1*, udgår »adoptivbarn,«.

21. §§ 223 a-231 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 224. Den, der medvirker til, at en person under 18 år mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje med en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 225. Bestemmelserne i §§ 216-224 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til andet seksuelt forhold end samleje.

§ 226. Den, der optager pornografiske fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

§ 227. Den, der medvirker til, at en person under 18 år deltager i en forestilling med pornografisk optræden, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år.

Stk. 2. Den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

§ 228. Overtrædelse af § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 225, jf. § 216, stk. 1, nr. 2, §§ 218 eller 222-224, § 226 eller § 227, stk. 1, der som følge af gerningsmandens ukendskab til forurettedes tilstand eller alder ikke kan tilregnes gerningsmanden som forsætlig, straffes med en forholdsmæssig mindre straf, hvis gerningsmanden dog har handlet uagtsomt.«

Stk. 2. På samme måde straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons befordring ud af riget, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den befordrede person er under 21 år eller uvidende om formålet.

§ 229. Den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Stk. 2. Den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt, straffes med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

§ 230. Den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpene omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpene omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om optagelser af mere systematisk eller organiseret karakter. § 226 finder tilsvarende anvendelse.

§ 231. Har den, som skal dømmes efter §§ 228 eller 229, tidligere været dømt for nogen i disse bestemmelser omhandlet forbrydelse, eller har han for en berigelsesforbrydelse været dømt til fængsel, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 232. Den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år.

§ 233. Den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

22. § 232 affattes således:

»§ 232. Den, som ved uanstændigt forhold krænker blufærdigheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller, hvis forholdet er begået over for et barn under 15 år, med bøde eller fængsel indtil 4 år.«

23. § 233 ophæves, og i stedet indsættes:

»§ 233. Den, der driver virksomhed med, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

Stk. 2. Den, der i øvrigt udnytter, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. Det samme gælder den, der fremmer, at en anden mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand.

Stk. 3. Den, der udlejer værelse i hotel til brug for, at en anden erhvervsmæssigt mod betaling eller løfte om betaling har seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 235. Den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om udbredelse af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Den, som besidder eller mod vederlag eller gennem internettet eller et lignende system til spredning af information gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen.

§ 235 a. Den, der rekrutterer eller i øvrigt medvirker til, eller som udnytter, at en person under 18 år deltager i en forestilling med utugtig optræden, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 6 år. Som særligt skærpende omstændigheder anses navnlig tilfælde, hvor barnets liv udsættes for fare, hvor der anvendes grov vold, hvor der forvoldes barnet alvorlig skade, eller hvor der er tale om forestillinger af mere systematisk eller organiseret karakter.

Stk. 2. Den, der som tilskuer overværer en forestilling som nævnt i stk. 1 med deltagelse af en person under 18 år, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216, 217, 218, stk. 1, 222 eller 223, stk. 2, eller efter §§ 224, 225 eller 226, jf. en af fornævnte bestemmelser, eller efter § 232, kan der ved dommen gives den pågældende pålæg om ikke at indfinde sig i offentlige parker eller anlæg, på fælledele, ved skoler og legepladser, ved opdragelsehjem, ved sindssygehospitaler og institutioner for personer med vidtgående psykiske handicap, i bestemt angivne skove og på bestemt angivne badeanstalter og strandbredder.

Stk. 2. Der vil derhos ved dommen kunne gives personer, der dømmes efter de i stk. 1 nævnte paragraffer eller efter §§ 228 og 229, pålæg om, at de ikke må lade børn under 18 år tage ophold i deres bolig eller uden politiets tilladelse selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under nævnte alder. Pålægget gælder dog ikke med hensyn til børn, over for hvilke den domfældte har forsørgelsespligt.

§ 233 a. Den, der ved retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller anden utilbørlig fremgangsmåde formår en anden til mod betaling eller løfte om betaling at have seksuelt forhold til en kunde, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.«

24. To steder i § 235, stk. 1, 1. pkt., og to steder i § 235, stk. 2, ændres »utugtige« til: »pornografiske«.

25. § 235, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af fotografier, film eller lignende af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende samtykker i besiddelsen.«

26. § 235 a ophæves.

27. § 236 affattes således:

»§ 236. Når nogen dømmes efter §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, § 224, stk. 1, § 225, jf. §§ 216 eller 222, § 223, stk. 2, eller § 224, stk. 1, § 228, jf. en af de foregående bestemmelser, § 232 eller § 262 a, stk. 2, kan der ved dommen gives den pågældende forbud mod

- 1) at opholde sig eller færdes i et nærmere afgrænset område i nærheden af gerningsstedet (opholdsforbud),
- 2) uden politiets tilladelse at lade børn under 18 år tage ophold i sin bolig eller selv tage ophold hos personer, hos hvem der opholder sig børn under 18 år (boligforbud),
- 3) at modtage besøg af børn under 18 år, der ikke er ledsaget af en voksen (besøgsforbud), eller
- 4) gennem internettet eller et lignende system til spredning af information at søge at kontakte børn under 18 år, der ikke kender den dømte (kontaktforbud).

Stk. 3. Når der er forløbet 3 år efter straffens udståelse, kan den dømte forlange spørgsmålet om ophævelse af et pålæg efter stk. 1 eller 2 forelagt retten. Begæringen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Tages begæringen ikke til følge, kan den dømte ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet 3 år fra kendelsens afsigelse. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker før udløbet af denne frist.

Stk. 4. Overtrædelse af de i henhold til stk. 1 og 2 meddelte pålæg straffes med fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 2. Forbud efter stk. 1 omfatter ikke kontakt, ophold eller færden, som af særlige grunde må anses for beføjet. Forbud efter stk. 1, nr. 2 og 3, omfatter ikke den dømtes børn eller adoptivbørn.

Stk. 3. Forbud kan gives, når det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den dømtes person, herunder om tidligere kriminalitet, må antages, at der er nærliggende fare for, at den dømte vil begå ny lovovertrædelse af lignende beskaffenhed, og at forbuddet vil være egnet til at forebygge denne fare.

Stk. 4. Forbud gives på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre.

Stk. 5. Forbud må ikke stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til dem, som forbuddet skal beskytte, og karakteren af det begåede forhold.

Stk. 6. Når forbud er givet indtil videre, kan den dømte efter 5 års forløb, regnet fra endelig dom, forlange, at anklagemyndigheden indbringer spørgsmålet om forbuddets opretholdelse for retten. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker tidligere. § 59, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse. Afgørelsen træffes ved kendelse. Hvis afgørelsen går ud på, at forbuddet helt eller delvis opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb.

Stk. 7. Overtrædelse af et forbud efter stk. 1 straffes med fængsel indtil 4 måneder.«

§ 262 a. For menneskehandel straffes med fængsel indtil 10 år den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 260,
- 2) frihedsberøvelse efter § 261,
- 3) trusler efter § 266,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse eller
- 5) anden utilbørlig fremgangsmåde med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold, strafbare handlinger eller fjernelse af organer.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold, strafbare handlinger eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

28. I § 262 a, stk. 1 og 2, ændres »kønslig usædelighed« til: »prostitution, optagelse af pornografiske fotografier eller film, forestilling med pornografisk optræden«.

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 1008 af 24. oktober 2012, som ændret ved § 1 i lov nr. 1242 af 18. december

§ 29 a. I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, lukkes dørene under den forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det. Det samme gælder i sager om overtrædelse af straffelovens § 224 eller § 225, jf. §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse under afspilning eller anden forevisning af lyd- eller billedoptagelser, som gengiver forhold, der er rejst sigtelse eller tiltale for under sagen.

Stk. 3. ---

§ 41 e. Anmodning om aktindsigt efter §§ 41 a-41 d skal angive det dokument eller den sag, som den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med. Anmodninger om aktindsigt i et større antal sager kan afslås, medmindre anmodningen er rimeligt begrundet, herunder når der søges aktindsigt til brug for videnskabelig forskning eller af redaktører og redaktionelle medarbejdere ved et massemedium til brug for journalistisk eller redaktionelt arbejde.

Stk. 2. Anmodning om aktindsigt efter §§ 41 a-41 c og anmodning om aktindsigt i borgerlige sager efter § 41 d indgives til retten. Rettens afgørelse, der efter anmodning træffes ved kendelse, kan påkæres efter reglerne i kapitel 37. Anmodning om aktindsigt i straffesager efter § 41 d indgives til politidirektøren. Politidirektørens afgørelse kan påklages til den overordnede anklagemyndighed efter reglerne i kapitel 10.

Stk. 3. Retten eller politidirektøren afgør snarest, om en anmodning om aktindsigt kan imødekommes. Er anmodningen ikke imødekommet eller afslået inden 10 dage efter, at anmodningen er modtaget af retten eller politidirektøren, skal ansøgeren underrettes om grunden hertil samt om, hvornår afgørelsen kan forventes at foreligge.

Stk. 4. Hvis dokumentet indeholder oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold eller virksomheders erhvervs-hemmeligheder, kan den myndighed, der behandler anmodningen om aktindsigt, bestemme, at dokumentet inden gennemsynet eller kopieringen anonymiseres, således at de pågældendes identitet ikke fremgår. I straffesager skal dokumentet inden gennemsynet eller kopieringen anonymiseres, således at medvirkende lægdommeres identitet ikke fremgår. I sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 24 om forbrudelser mod kønssædeligheden skal dokumentet inden gennemsynet eller kopieringen anonymiseres, således at forurettedes identitet ikke fremgår.

Stk. 5. Personnummer er ikke omfattet af retten til aktindsigt.

§ 741 a. I sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 210, §§ 216-223, § 224 eller § 225, jf. §§ 216-223, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288, beskikkes retten

2012 og § 1 i lov nr. 1387 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. I § 29 a, stk. 1, 1. og 2. pkt., og § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt., ændres »§§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led« til: »§ 216, § 222, stk. 2«.

2. I § 29 a, stk. 1, 2. pkt., og § 741 a, stk. 1, og stk. 3, 2. pkt., udgår »§ 224 eller«.

3. I § 41 e, stk. 4, 3. pkt., og § 1017 b, stk. 1, ændres »forbrudelser mod kønssædeligheden« til: »seksualforbrudelser«.

2. I § 29 a, stk. 1, 2. pkt., og § 741 a, stk. 1, og stk. 3, 2. pkt., udgår »§ 224 eller«.

en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring om det, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1, skal beskikkelse ske, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det. Den forurettede skal have lejlighed til at tale med en advokat før politiets afhøring af forurettede, medmindre den pågældende efter at være blevet vejledt frabeder sig det. Det samme gælder i sager om overtrædelse af § 224 eller § 225, jf. § 210, §§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led, eller § 223, stk. 1.

Stk. 3. I sager om overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1, og stk. 2, 1. led, § 223, stk. 2, § 232, § 237, jf. § 21, §§ 244-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 a eller § 288 kan beskikkelse af advokat dog afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig. Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 224 eller § 225, jf. § 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led, eller § 223, stk. 2.

Stk. 4. Når særlige omstændigheder taler for det, kan retten efter anmodning beskikke en advokat for den forurettede, selv om lovovertrædelsen ikke er omfattet af stk. 1.

Stk. 5. Er den forurettede afgået ved døden som følge af forbrydelsen, kan retten efter anmodning beskikke en advokat for den forurettedes nære pårørende, når særlige hensyn taler for det og betingelserne efter stk. 1, 2 eller 4 er opfyldt.

Stk. 6. Fremsætter den forurettede ikke begæring om beskikkelse af advokat, kan der efter politiets begæring beskikkes en advokat for den forurettede under efterforskningen. Det samme gælder, når der ikke sker beskikkelse efter stk. 2.

§ 741 g. I sager, hvor der er afsagt dom om ubetinget fængselsstraf for en grovere overtrædelse af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, eller en sædelighedsforbrydelse, underrettes den forurettede efter anmodning om tidspunktet for den dømtes første uledsagede udgang og løsladelse og om eventuel undvigelse, hvis den dømte har været varetægtsfængslet før dom og ikke har været løsladt mellem dommens afsigelse og fuldbyrdelse. Er den forurettede afgået ved døden, underrettes den forurettedes nære pårørende efter anmodning. Underretning kan afslås, hvis væsentlige hensyn til gerningsmanden taler for det.

Stk. 2. Reglerne i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse, hvis gerningsmanden er dømt til anbringelse efter straffelovens §§ 68, 69, 73 eller 74 a eller til forvaring efter straffelovens § 70.

1. I § 29 a, stk. 1, 1. og 2. pkt., og § 741 a, stk. 2, 1. og 3. pkt., ændres »§§ 216 og 217, § 218, stk. 2, § 222, stk. 2, 2. led« til: »§ 216, § 222, stk. 2«.

4. I § 741 a, stk. 2, 3. pkt., ændres »§ 224 eller § 225, jf. § 210,« til: »§ 225, jf.«.

5. I § 741 a, stk. 3, 1. pkt., ændres »§ 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1, og stk. 2, 1. led« til: »§§ 218-221, § 222, stk. 1«.

6. I § 741 a, stk. 3, 2. pkt., ændres »§ 218, stk. 1, §§ 219-221, § 222, stk. 1 og stk. 2, 1. led« til: »§§ 218-221, § 222, stk. 1«.

7. I § 741 g, stk. 1, 1. pkt., ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksualforbrydelse«.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om underretningsordningen, herunder om, at afgørelser ikke kan påklages til en højere administrativ myndighed, og at persondatalovens bestemmelser om oplysningspligt ikke finder anvendelse i forhold til den dømte.

§ 762. En sigtet kan varetægtsfængsles, når der er begrundet mistanke om, at han har begået en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, såfremt lovovertrædelsen efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder eller derover, og

- 1) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at antage, at han vil unddrage sig forfølgningen eller fuldbyrdelsen, eller
- 2) der efter det om sigtedes forhold oplyste er bestemte grunde til at frygte, at han på fri fod vil begå ny lovovertrædelse af den foran nævnte beskaffenhed, eller
- 3) der efter sagens omstændigheder er bestemte grunde til at antage, at sigtede vil vanskeliggøre forfølgningen i sagen, navnlig ved at fjerne spor eller advare eller påvirke andre.

Stk. 2. En sigtet kan endvidere varetægtsfængsles, når der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at han har begået

- 1) en lovovertrædelse, som er undergivet offentlig påtale, og som efter loven kan medføre fængsel i 6 år eller derover, og hensynet til retshåndhævelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod, eller
- 2) en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, § 123, § 134 a, § 192 a, stk. 2, § 218, stk. 1, § 222, §§ 224 eller 225, jf. § 218, stk. 1, eller § 222, § 235, stk. 1, §§ 244-246, § 250 eller § 252 eller en overtrædelse af straffelovens § 232 over for et barn under 15 år, såfremt lovovertrædelsen efter oplysningerne om forholdets grovhed kan ventes at ville medføre en ubetinget dom på fængsel i mindst 60 dage og hensynet til retshåndhævelsen skønnes at kræve, at sigtede ikke er på fri fod.

Stk. 3. Varetægtsfængsling kan ikke anvendes, hvis lovovertrædelsen kan ventes at ville medføre straf af bøde eller fængsel i højst 30 dage, eller hvis frihedsberøvelsen vil stå i misforhold til den herved forvoldte forstyrrelse af sigtedes forhold, sagens betydning og den retsfølge, som kan ventes, hvis sigtede findes skyldig.

§ 781. Indgreb i meddelelshemmeligheden må kun foretages, såfremt

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt,
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13 eller en overtrædelse af straffelovens §§ 124, stk. 2, 125, 127, stk. 1, 228, 235, 266, 281 eller en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 7, nr. 1-5.

8. I § 762, stk. 2, nr. 2, ændres »§ 218, stk. 1, § 222, §§ 224 eller 225, jf. § 218, stk. 1,« til: »§ 218, § 222, § 225, jf. § 218«.

9. I § 781, stk. 1, nr. 3, ændres »228« til »233, stk. 1«.

Stk. 2. Er betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, opfyldt, kan telefonaflytning og teleoplysning endvidere foretages, såfremt mistanken angår fredskrænkelser som omhandlet i straffelovens § 263, stk. 2.

Stk. 3. Er betingelserne i stk. 1, nr. 1 og 2, opfyldt, kan teleoplysning endvidere foretages, såfremt mistanken angår krænkelser som nævnt i § 2, stk. 1, nr. 1, i lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning. Det samme gælder, såfremt mistanken angår en overtrædelse af straffelovens § 279 a eller § 293, stk. 1, begået ved anvendelse af en telekommunikationstjeneste, eller såfremt mistanken angår en overtrædelse af lov om værdipapirhandel m.v. § 35, stk. 1, § 36 eller § 39, stk. 1.

Stk. 4. Brevåbning og brevstandsning kan desuden foretages, hvis der foreligger en særligt bestyrket mistanke om, at der i forsendelsen findes genstande, som bør konfiskeres, eller som ved en forbrydelse er fravendt nogen, som kan kræve dem tilbage.

Stk. 5. Aflytning efter § 780, stk. 1, nr. 2, og udvidet teleoplysning efter § 780, stk. 1, nr. 4, kan kun foretages, når mistanken vedrører en forbrydelse, som har medført eller som kan medføre fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier. Udvidet teleoplysning kan foretages, uanset betingelsen i stk. 1, nr. 1, ikke er opfyldt.

§ 783. Indgreb i meddelelseshemmeligheden sker efter retens kendelse. I kendelsen anføres de telefonnumre, lokaliteter, adressater eller forsendelser, som indgrebet angår, jf. dog stk. 2. Endvidere anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for indgrebet er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres.

Stk. 2. Angår efterforskningen en overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 eller §§ 123 eller 180, § 183, stk. 2, §§ 191, 192 a, 228, 237 eller 245, § 246, jf. § 245, § 252, stk. 1, § 261, stk. 2, eller §§ 262 a eller 288, kan der i rettens kendelse i medfør af § 780, stk. 1, nr. 1 eller 3, ud over bestemte telefonnumre anføres den person, som indgrebet angår (den mistænkte). I så fald skal politiet snarest muligt efter udløbet af det tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages, underrette retten om de telefonnumre, som indgrebet har været rettet imod, og som ikke er anført i kendelsen. Hvis særlige forhold taler for det, skal underretning efter 2. pkt. ske senest 24 timer efter indgrebets iværksættelse. Underretning efter 2. og 3. pkt. skal indeholde en angivelse af de bestemte grunde, der er til at antage, at der fra de pågældende telefonnumre gives meddelelser til eller fra den mistænkte. Retten underretter den beskikkede advokat, jf. § 784, stk. 1, der herefter kan indbringe spørgsmålet om lovligheden af indgrebet for retten. Retten træffer afgørelse ved kendelse. Burde indgrebet efter rettens opfattelse ikke være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

Stk. 3.-5. ---

10. I § 783, stk. 2, 1. pkt., ændres »§§ 191, 192 a, 228, 237« til: »§§ 191 eller 192 a, § 233, stk. 1, §§ 237«.

§ 1017 b. Med bøde straffes den, der i forbindelse med omtale af en sag om overtrædelse af straffelovens kapitel 24 om forbrydelser mod kønssædeligheden eller i øvrigt med henblik på en sådan sag giver offentlig meddelelse om navn, stilling eller bopæl på den forurettede eller på anden måde offentliggør den pågældendes identitet.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke til hinder for, at politiet offentliggør den forurettedes identitet, når dette findes påkrævet af hensyn til sagens opklaring eller i øvrigt til berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse. Ved forevisning af fotografier af forurettede finder §§ 814 og 816 dog anvendelse.

§ 2. Tilhold kan gives, hvis

- 1) der er begrundet mistanke om, at en person
  - a) har krænket en andens fred ved at forfølge eller genere den anden ved kontakt m.v. som anført i § 1 eller
  - b) mod den anden har begået strafbart forhold, der kan sidestilles med en sådan fredskrænkelse, og
- 2) der er bestemte grunde til at antage, at den pågældende fortsat vil krænke den anden som anført i nr. 1.

Stk. 2. Tilhold kan endvidere gives, hvis

- 1) der er begrundet mistanke om, at en person har begået en overtrædelse af straffelovens bestemmelser om drab, røveri, frihedsberøvelse, vold, brandstiftelse, voldtægt eller anden sædelighedsforbrydelse eller forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og
- 2) den forurettede eller dennes nærmeste efter lovovertrædelsens grovhed ikke findes at skulle tåle kontakt m.v. med den pågældende som anført i § 1.

§ 31. Politiet kan under særlige forhold forbyde indehavere at lade personer under 18 år opholde sig som gæster i vedkommende virksomhed.

Stk. 2. Politiet kan forbyde personer, der søger fortjeneste ved prostitution, eller som i forbindelse med besøg på et sted, hvorfra der foregår salg af mad og drikkevarer til nydelse på eller ved salgsstedet, har begået en strafbar handling, at opholde sig som gæster i bestemte virksomheder. Politiet kan tillige forbyde de pågældende indehavere at modtage disse personer som gæster.

Stk. 3. Politiet kan videregive oplysninger til indehavere og bestyrere om, hvilke personer der efter stk. 2 har fået forbud mod at opholde sig som gæst i den pågældende virksomhed.

3. I § 41 e, stk. 4, 3. pkt., og § 1017 b, stk. 1, ændres »forbrydelser mod kønssædeligheden« til: »seksualforbrydelser«.

§ 3

I lov nr. 112 af 3. februar 2012 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning foretages følgende ændring:

1. I § 2, stk. 2, nr. 1, ændres »sædelighedsforbrydelse« til: »seksualforbrydelse«.

§ 4

I lov om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v., jf. lovekendtgørelse nr. 135 af 18. januar 2010, som ændret ved § 34 i lov nr. 718 af 25. juni 2010, § 2 i lov nr. 249 af 30. marts 2011 og § 12 i lov nr. 1231 af 18. december 2012, foretages følgende ændring:

1. I § 31, stk. 2, 1. pkt., udgår »der søger fortjeneste ved prostitution, eller«.

Stk. 4. De oplysninger, som politiet videregiver i medfør af stk. 3, må kun behandles af indehavere, bestyrere og dørmænd, jf. dog stk. 6, og behandling må kun ske i det omfang, det er nødvendigt for at håndhæve forbud efter stk. 2.

Stk. 5. Indehavere, bestyrere og dørmænd har tavshedspligt med hensyn til de i stk. 3 nævnte oplysninger. Det samme gælder andre personer, som i medfør af regler fastsat efter stk. 6 kan behandle de pågældende oplysninger. Straffelovens §§ 152 og 152 c - 152 f finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Justitsministeren kan fastsætte regler om politiets videregivelse af oplysninger i medfør af stk. 3, herunder om at videregivelsen kan ske via et privat register. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler om den behandling af oplysninger, der er nævnt i stk. 4, herunder om at oplysningerne i nødvendigt omfang kan behandles af andre ansatte end de i stk. 4 nævnte.

§ 5

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2013.

Stk. 2. § 1, nr. 4, finder også anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse efter de hidtil gældende regler er indtrådt før lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Straffelovens § 236, stk. 4 og 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, i stedet for de hidtil gældende regler.

Stk. 4. Straffelovens § 236, stk. 6, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder også anvendelse på pålæg givet før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler i straffelovens § 236. Ved afgørelsen af, om et sådant pålæg skal oprettholdes, anvendes straffelovens § 236, stk. 1, 3 og 5, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27.

Stk. 5. Straffelovens § 236, stk. 7, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 27, finder også anvendelse på pålæg givet før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler i straffelovens § 236.

§ 6

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 3 kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.